

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. liepos 7 d.
(OR. en)

11624/23

Tarpinstitucinė byla:
2023/0234(COD)

ENV 826
COMPET 739
SAN 448
MI 600
IND 374
CONSOM 267
ENT 158
FOOD 57
AGRI 383
CODEC 1320

PASIŪLYMAS

---

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. liepos 6 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 420 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB dėl atliekų

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 420 final.

Pridedama: COM(2023) 420 final

Briuselis, 2023 07 05
COM(2023) 420 final

2023/0234 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB dėl atliekų

(Tekstas svarbus EEE)

{SEC(2023) 420 final} - {SWD(2023) 420 final} - {SWD(2023) 421 final} -
{SWD(2023) 422 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Europos žaliajame kurse¹ ir Žiedinės ekonomikos veiksmų plane² raginama stiprinti ir spartinti ES ir valstybių narių veiksmus, kad būtų užtikrintas tekstilės ir maisto sektorių aplinkosauginis tvarumas, nes šie sektoriai yra daugiausia išteklių naudojantys sektoriai, darantys didelį neigiamą išorinį poveikį aplinkai, ir juose esantys finansavimo ir technologijų trūkumai trukdo pereiti prie žiedinės ekonomikos ir mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro. Maisto ir tekstilės sektoriai yra atitinkamai pirmasis ir ketvirtasis daugiausia išteklių naudojantys sektoriai³, kuriuose nevisiškai laikomasi pagrindinių ES atliekų tvarkymo principų, nustatytų atliekų hierarchijoje, pagal kurią pirmenybė teikiama atliekų prevencijai, o po to – parengimui pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui. Atsižvelgiant į priimtus įsipareigojimus, šiame pasiūlyme iš dalies pakeisti Atliekų pagrindų direktyvą (APD)⁴ daugiausia dėmesio skiriama dviem daug išteklių naudojantiems sektoriams: tekstilės ir maisto, siekiant šių bendrųjų tikslų:

- mažinti poveikį aplinkai ir klimatui, gerinti aplinkos kokybę ir visuomenės sveikatą, susijusią su tekstilės atliekų tvarkymu pagal atliekų hierarchiją;
- mažinti maisto sistemų poveikį aplinkai ir klimatui, susijusį su maisto atliekų susidarymu. Maisto atliekų susidarymo prevencija taip pat padėtų užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą.

Tekstilės atliekos

Nepaisant to, kad atliekų prevencija yra pagrindinis APD tikslas ir kad nacionaliniu lygmeniu dedamos pastangos ją įgyvendinti, įskaitant privačių subjektų pastangas, bendras atliekų susidarymas ir toliau didėja, o atliekų susidarymas tik santykinai atsiejamas nuo ekonomikos augimo⁵. Tokia tendencija pastebima ir tekstilės atliekų atžvilgiu. Tačiau padėtį dar labiau apsunkina vadinamoji greitoji moda, kuriai būdinga tai, kad rinkai dažniau pateikiamos mados kolekcijos⁶ su pigiais gaminiais, kurių kainos nustatomos neatsižvelgiant į išorinį poveikį aplinkai⁷, kurie skatina pirkėjus pirkti impulsyviai ir įsigyti didesnius drabužių kiekius⁸. Dėl didėjančio tekstilės gaminių vartojimo didėja tekstilės atliekų kiekis. Jungtinio tyrimų centro (JRC) atliekamo tyrimo duomenimis,⁹ 2019 m. bendras tekstilės atliekų, apimančių drabužius ir avalynę, namų apyvokos tekstilės gaminius, techninius tekstilės gaminius ir tarp pramoninio ir vartojimo etapų susidariusias atliekas, kiekis sudarė 12,6 mln. tonų (10,9 mln. tonų po vartojimo etapo susidariusių atliekų ir 1,7 mln. tonų tarp pramoninio ir vartojimo

¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos žaliasis kursas“, COM(2019) 640 *final*.

² Naujas žiedinės ekonomikos veiksmų planas, kuriuo siekiama švaresnės ir konkurencingesnės Europos, COM(2020) 98 *final*, 2020 3 11.

³ [EU Transition Pathways \(europa.eu\)](https://europa.eu).

⁴ OL L 312, 2008 11 22, p. 3.

⁵ European Environment Agency, *Waste prevention in Europe*, 2021, [Waste prevention in Europe — European Environment Agency \(europa.eu\)](https://www.eea.europa.eu/en/waste-prevention-in-europe)

⁶ Lai, O., *What is fast fashion*, Earth.org, 2021, <https://earth.org/what-is-fast-fashion>

⁷ Praktinis seminaras su suinteresuotomis šalimis.

⁸ Europos Komisija, Jungtinis tyrimų centras, 2021 m., <https://data.europa.eu/doi/10.2760/858144>.

⁹ European Commission, Joint Research Centre. *Techno-scientific assessment of the management options for used and waste textiles*. 2023 (rengiama).

etapų susidariusių atliekų). Drabužių ir avalynės atliekos sudarė 5,2 mln. tonų, t. y. 12 kg vienam asmeniui per metus ES.

Jungtinio tyrimų centro (JRC) atlikto tyrimo duomenimis¹⁰, šiuo metu maždaug 78 proc. po vartojimo etapo susidariusių tekstilės atliekų, apimančių drabužius ir avalynę, namų apyvokos tekstilės gaminius ir techninius tekstilės gaminius, nėra atskirai surenkamos ir patenka į mišrias buitines atliekas, kurios yra deginamos arba šalinamos sąvartynuose. Toks neefektyviai išteklius naudojantis atliekų tvarkymas neatitinka atliekų hierarchijos ir daro žalą aplinkai ES ir trečiosiose šalyse dėl pernelyg didelio išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio, vandens suvartojimo, taršos ir žemės naudojimo. Iš atskirai surinktų tekstilės atliekų, kurios sudaro tik 22 proc. visų po vartojimo etapo susidariusių tekstilės atliekų, maždaug 32 proc. perdirbama ES (maždaug 20 proc. – už ES ribų), maždaug 8 proc. pakartotinai panaudojama ES (maždaug 38 proc. – už ES ribų), o likusi dalis eksportuojama.

2025 m. sausio 1 d. įsigalios APD numatytas įpareigojimas atskirai rinkti tekstilės atliekas. Remiantis valstybių narių informacija, manoma, kad atskiro surinkimo sistemos ir rūšiavimo bei perdirbimo infrastruktūra greičiausiai nebus parengtos apdoroti numatomą surinkti papildomą kiekį. Numatoma, kad rūšiavimas bus vykdomas daugumoje valstybių narių, netoli atliekų surinkimo punktų, o didesniu mastu – tose valstybėse narėse, kuriose yra palankios rinkos sąlygos (pvz., mažesnės atliekų tvarkymo sąnaudos, esama infrastruktūra ir įgūdžiai, kuriuos galima tobulinti, arti esantys perdirbimo ir (arba) gamybos centrai ir uostai). Numatoma, kad perdirbimas bus vykdomas ne visose šalyse ir greičiausiai bus atliekamas regionuose, esančiuose netoli tekstilės gamybos centrų ir esamos infrastruktūros bazių.

tekstilės sektoriuje naudojama daug išteklių. Kalbant apie žaliavų ir tekstilės gamybą, didžioji dalis su drabužių, avalynės ir namų apyvokos tekstilės gaminių vartojimu ES susijusio spaudimo ir poveikio patiriama kituose pasaulio regionuose. Tačiau, nors didžioji dalis su ES tekstilės gaminių vartojimu susijusių aplinkai kenkiančių veiksmų pasireiškia trečiosiose šalyse¹¹, dėl savo pasaulinio poveikio jie daro įtaką ir ES. EAA apskaičiavo, kad 80 proc. 2020 m. ES suvartotam drabužių, tekstilės gaminių ir avalynės kiekiui pagaminti panaudotų pirminių žaliavų, 88 proc. vandens ir 92 proc. žemės buvo gauta ne iš ES, taip pat už ES ribų buvo išmesta 73 proc. šiltnamio efektą sukeliančių dujų, susijusių su šia gamyba. Pavyzdžiui, išmetamas ŠESD kiekis yra pasaulinis reiškinys ir nėra susietas su konkrečiomis ribomis ar regionais. Be to, tiekimo grandinėje visame pasaulyje dirbo beveik 13 mln. etato ekvivalento darbuotojų¹². Todėl tekstilės atliekų prevencija, pakartotinis naudojimas ir perdirbimas gali padėti sumažinti šio sektoriaus aplinkosauginį pėdsaką.

Be to, nustatant naujų gaminių kainą neatsižvelgiama į naudotų drabužių ir namų apyvokos tekstilės gaminių atliekų tvarkymo sąnaudas. Vidutiniškai surinkimo ir apdorojimo sąnaudos sudarytų apie 12 centų už vieną. Tačiau šios sąnaudos skiriasi priklausomai nuo gaminio tipo: tų gaminių, kuriuose naudojami įvairių rūšių tekstilės pluoštai ir papildomi elementai (pvz., sagos ir užtrauktukai), tvarkymas kainuoja daugiau, o tų gaminių, kuriuos sudaro vienos rūšies pluoštai ir kuriuose nėra jokių papildomų elementų, pvz., marškinėlių, tvarkymas kainuoja mažiau. Turint omenyje, kad šiuo metu didelis tekstilės atliekų kiekis šalinamas kaip galutinės atliekos, taip pat neatsižvelgiama į šalinimo sąnaudas ir šalinimo išorinį poveikį aplinkai, įskaitant atliekų deginimo ir šalinimo sąvartynuose metu išmetamus teršalus. Kitas išorinis poveikis – tai tekstilės atliekų, į trečiąsias šalis eksportuojamų imituojant, kad jos

¹⁰ European Commission, Joint Research Centre. *Techno-scientific assessment of the management options for used and waste textiles*. 2023 (rengiama).

¹¹ Europos aplinkos agentūra, 2019 m.

¹² EAA. *Tekstilė ir aplinka. Projektavimo svarba Europos žiedinėje ekonomikoje (2022)*. Pateikiama adresu <https://www.eea.europa.eu/publications/textiles-and-the-environment-the>.

skirtos pakartotiniam naudojimui, poveikis aplinkai ir socialinis poveikis, visų pirma eksportuojamų nerūšiuotų tekstilės gaminių, kurių didelė dalis patenka į (nelegalius) sąvartynus.

Dėl nevienodų tekstilės gaminių ir tekstilės atliekų apibrėžčių patiriama administracinė našta ir atsiranda kliūčių tarpvalstybiniam vežimui. Skirtingos politikos ir reglamentavimo priemonės kiekvienoje valstybėje narėje ir informacijos spragos (pvz., apie žaliavų kokybę) trukdo plėsti perdirbimo pramonę ir didinti pakartotinį naudojimą bei trikdo vienodas bendrosios rinkos sąlygas, be to, dėl skirtingos tekstilės atliekų sudėties tekstilę perdirbti yra sudėtinga. Tai trukdo ne tik pereiti prie žiedinės ekonomikos tekstilės sektoriuje, bet ir kurti kokybiškas darbo vietas ir pridėtinę vertę ES. Dėl nepakankamos rūšiavimo ir perdirbimo infrastruktūros tekstilės gaminiai greičiausiai nebus apdorojami pagal atliekų hierarchiją net ir įsigaliojus įpareigojimui juos rinkti atskirai. Mažos pridėtinės vertės gamyba daugiausia vykdoma trečiojoje šalyse. Importuojamų tekstilės atliekų gamyba ir šalinimas daro didelį neigiamą poveikį visuomenei vietos, regioniniu ir pasauliniu lygmenimis¹³.

Todėl konkretūs šio pasiūlymo tikslai, susiję su tekstilės atliekomis, yra pagerinti tekstilės atliekų tvarkymą pagal APD įtvirtintą atliekų hierarchiją¹⁴, pirmenybę teikiant atliekų prevencijai, parengimui pakartotiniam naudojimui ir tekstilės gaminių perdirbimui, o ne kitoms atliekų naudojimui ir šalinimo galimybėms, ir įgyvendinti principą „teršėjas moka“. Žiedinės ekonomikos veiksmų plane¹⁵ ir ES tvarios ir žiedinės tekstilės ekonomikos strategijoje (toliau – Tekstilės gaminių strategija)¹⁶ raginama stiprinti ir spartinti ES ir valstybių narių veiksmus, kad būtų užkirstas kelias tekstilės atliekų susidarymui ir pagerintas tekstilės sektoriaus žiediškumas, nes tai yra daug išteklių naudojantis sektorius, darantis didelį neigiamą išorinį poveikį aplinkai, kuriame finansavimo ir technologijų trūkumai trukdo pereiti prie žiedinės ekonomikos.

Maisto atliekos

Maisto atliekos yra vienas didžiausių neveiksmingumo šaltinių žemės ūkio maisto produktų grandinėje. Pirmiausia jos daro neigiamą poveikį aplinkai ir klimatui. Maisto vartojimas labiausiai prisideda prie ES vartojimo poveikio aplinkai¹⁷ ir biologinei įvairovei¹⁸.

Kai maistas išmetamas, visa su juo susijusi energija ir išteklių bei jų padariniai aplinkai, pavyzdžiui, išmetamas ŠESD kiekis, kuris kaupiasi maisto grandinėje, vis tiek daro neigiamą poveikį, tačiau neteikia jokios naudos žmonių mitybai. Perdirbtas, transportuotas ir paruoštas maistas, kuris vėliau išmetamas vartojimo etape, daro didesnę poveikį aplinkai nei neperdirbti maisto produktai, kurie prarandami ūkyje. Dėl 2020 m. ES susidariusių 58,5 mln. tonų maisto atliekų¹⁹ buvo išmesta 252 mln. tonų CO₂ ekvivalento²⁰. Tai sudaro 16 proc. viso ES maisto

¹³ Ellen Mac Arthur Foundation, 2017, <https://ellenmacarthurfoundation.org/a-new-textiles-economy>.

¹⁴ Atliekų hierarchija yra pagrindinė APD koncepcija, kuria nustatoma atliekų tvarkymo ir šalinimo tvarka: pirmiausia – prevencija (įskaitant pakartotinį naudojimą), po to – atliekų tvarkymo operacijos: atliekų parengimas pakartotiniam naudojimui, perdirbimas, naudojimas ir galiausiai šalinimas. Ši koncepcija įgyvendinama nustatant konkrečias taisykles ir veiksmingumo tikslus, pavyzdžiui, nustatant atskiro surinkimo įpareigojimus ir prevencijos, perdirbimo ar nukreipimo nuo sąvartynų tikslus.

¹⁵ COM(2020) 98 final.

¹⁶ COM(2022) 141 final.

¹⁷ Sanyé-Mengual, E. and Sala, S., 2023. *Consumption Footprint and Domestic Footprint: Assessing the environmental impacts of EU consumption and production*.

¹⁸ Sanyé-Mengual, E., Biganzoli, F., Valente, A., Pfister, S., & Sala, S. (2023). *What are the main environmental impacts and products contributing to the biodiversity footprint of EU consumption? A comparison of life cycle impact assessment methods and models*.

¹⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/env_wasfw/default/table?lang=en

sistemoje išmetamo ŠESD kiekio poveikio. Maisto atliekos taip pat daro nereikalingą spaudimą ribotiems gamtos ištekliams. Pavyzdžiui, maisto, kuris galiausiai iššvaistomas, gamybai sunaudojamo vandens kiekis gali būti įvertintas 342 mlrd. m³ vandens ekvivalento²¹, o tai sudaro 12 proc. viso ES maisto gamybos ir vartojimo poveikio. Maisto atliekos taip pat lemia 16 proc. žemės naudojimo veiklos poveikio dirvožemiui²², o poveikis jūrų eutrofikacijai sudaro 15 proc. viso poveikio^{23,24}.

Kalbant apie ekonominius padarinius, su 58,5 mln. tonų maisto atliekų susijusi rinkos vertė siekia 132 mlrd. EUR²⁵. Šios sąnaudos apima ne tik maisto tvarkymo subjektų prarastus išteklius kiekviename maisto tiekimo grandinės etape, bet ir nereikalingas namų ūkių išlaidas. Be to, apskaičiuota, kad maisto atliekų surinkimo ir apdorojimo sąnaudos sudaro dar 9,3 mlrd. EUR²⁶.

Maisto švaistymas turi svarbių socialinių padarinių. Dėl to be reikalo eikvojami ištekliai, kuriuos būtų galima panaudoti kitais tikslais. Visų ES namų ūkių išlaidų vidutinė išlaidų maistui (žemės ūkio maisto produktams ir maitinimo paslaugoms) dalis sudaro maždaug 19 proc.²⁷. Kai išmetamas žmonėms vartoti tinkamas maistas, užuot perskirsčius jį tiems, kuriems jo reikia, be kita ko, dovanojant maistą, tai taip pat reiškia neišnaudotą galimybę, susijusią su didėjančiomis aprūpinimo maistu saugumo problemomis. Nors Europoje maisto pakankamumas yra užtikrintas, maisto įperkamumas kelia susirūpinimą vis didesniam ES piliečių skaičiui: 32,6 mln. žmonių negali sau leisti kas antrą dieną valgyti mėsos, žuvies, vištienos ar vegetariško lygiaverčio patiekalo²⁸. Galiausiai daugeliui vartotojų maisto švaistymas turi svarbų etinį aspektą²⁹.

Šiomis aplinkybėmis ES ir jos valstybės narės įsipareigojo siekti darnaus vystymosi tikslų (DVT) 12.3 uždavinio – iki 2030 m. perpus sumažinti vienam gyventojui tenkantį maisto

---

²⁰ Apskaičiuota pagal vartojimo poveikio metodiką, pateiktą: European Commission, Joint Research Centre, Sanyé Mengual, E., Sala, S., *Consumption footprint and domestic footprint: assessing the environmental impacts of EU consumption and production: life cycle assessment to support the European Green Deal*, Publications Office of the European Union, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/218540>.

²¹ Vieną pasaulio m³ ekvivalentą sudaro vidutiniškai pasaulyje suvartojamas kubinis metras. Vidurkis reiškia svertinį suvartojimo vidurkį, taigi nurodo vietas, kuriose šiuo metu vartojamas vanduo.

²² Įvertinta atsižvelgiant į poveikį keturioms dirvožemio savybėms: biologinei įvairovei, atsparumui erozijai, požeminio vandens regeneracijai ir mechaniniam filtravimui, kaip pateikta: De Laurentiis, V., Secchi, M., Bos, U., Horn, R., Laurent, A. and Sala, S., *Soil quality index: Exploring options for a comprehensive assessment of land use impacts in LCA*, Journal of Cleaner Production, 215, pp.63-74, 2019.

²³ Vartojimo pėdsakas apima 16 aplinkosauginio pėdsako poveikio kategorijų (Europos Komisija, 2021), įskaitant gėlo vandens eutrofikaciją, kurią daugiausia lemia išmetamas fosforas.

²⁴ OL L 471, 2021 12 30, p. 1–396.

²⁵ Eurostatas, 2022 m. (žr. 92 pastabą, p. 32).

²⁶ Manfredi, S., & Cristobal, J., *Towards more sustainable management of European food waste: Methodological approach and numerical application*. Waste Management and Research, 34(9), 957–968, 2016, <https://doi.org/10.1177/0734242X16652965>.

²⁷ European Commission, Directorate-General for Agriculture and Rural Development, *EU agricultural outlook for markets, income and environment 2022-2032*, Publications Office of the European Union, 2023, p. 43. <https://data.europa.eu/doi/10.2762/29222>. Pastaba: labai nedideli skirtumai (mažiau nei 1 proc.), nes tiek tiek skiriasi naudojamas MAGNET atskaitos scenarijus.

²⁸ Eurostatas, 2022 m. spalio mėn. *Living conditions in Europe - material deprivation and economic strain - Statistics Explained*.

²⁹ Poreikis užtikrinti maisto prieinamumą ir solidarumą maisto tiekimo grandinėje taip pat pabrėžiamas Europos piliečių forumo maisto švaistymo klausimais rekomendacijose. Visos rekomendacijos pateikiamos poveikio vertinimo ataskaitos 16 priede.

atliekų kiekį mažmeninės prekybos ir vartotojų lygmenimis ir sumažinti maisto nuostolius gamybos ir tiekimo grandinėse, įskaitant maisto praradimą po derliaus nuėmimo.

ES įgyvendino specialų veiksmų planą, skirtą maisto nuostoliams ir švaistymui mažinti, apimančią reglamentavimo ir nereglamentavimo veiksmus, iš pradžių kaip 2015 m. Žiedinės ekonomikos veiksmų plano dalį, o nuo 2020 m. – pagal ES strategiją „Nuo ūkio iki stalo“³⁰. Tokiu būdu Komisija siekia ne tik nustatyti aiškius įpareigojimus valstybėms narėms dėl maisto atliekų mažinimo, bet ir sukurti politinę aplinką, kuri padėtų valstybėms narėms imtis veiksmingų veiksmų.

2018 m. persvarstytoje APD reikalaujama, kad valstybės narės parengtų specialias maisto atliekų prevencijos programas, atitinkančias atliekų hierarchiją. Joje reikalaujama, kad valstybės narės mažintų maisto atliekų kiekį kiekviename maisto tiekimo grandinės etape, stebėtų maisto atliekų kiekį ir praneštų apie padarytą pažangą. 2019 m. Komisija priėmė bendrą maisto atliekų kiekio matavimo metodiką³¹, kuria remiamasi vykdant maisto atliekų stebėseną visoje ES.

Siekdama padėti valstybėms narėms imtis veiksmų, Komisija nuo 2015 m. ėmėsi iniciatyvų patikslinti ir suderinti atitinkamus teisės aktus (pavyzdžiui, priėmė ES maisto dovanojimo gaires³², po to iš dalies pakeitė maisto higienos taisykles, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos saugiai maisto dovanojimo praktikai, taip pat priėmė ES gaires dėl žmonėms vartoti nebetinkamo maisto naudojimo pašarams³³). Be to, 2016 m. Komisija įsteigė įvairių suinteresuotųjų šalių platformą – ES maisto nuostolių ir maisto švaistymo prevencijos platformą³⁴, kad padėtų visiems dalyviams nustatyti maisto švaistymo prevencijos priemones, dalintis geriausia praktika ir vertinti pažangą. Ji taip pat patvirtino savo siektinus rezultatus (pvz., rekomendacijas dėl veiksmų maisto atliekų prevencijos srityje³⁵) ir rėmė ES lygmeniu vykdomą darbą, kuriuo siekiama pagerinti datos žymėjimo³⁶ praktiką. Dalintis geriausia praktika ir sprendimais, kaip sumažinti maisto atliekų kiekį visoje ES, taip pat padeda skaitmeninis ES maisto nuostolių ir švaistymo prevencijos centras³⁷. Įgyvendinant bandomąjį projektą „RESTwithEU“³⁸ vertinamos ir rekomenduojamos skaitmeninės priemonės maisto atliekų kiekiui restoranų sektoriuje mažinti. Vartotojų elgsenos pokyčių skatinimo klausimus sprendžia specialus platformos pogrupis, o ES bandomojo projekto – Europos vartotojų maisto atliekų forumo – metu parengtas geriausios praktikos pavyzdžių rinkinys bus paskelbtas iki 2023 m. birželio mėn. pabaigos. Siekdamas sustiprinti maisto atliekų prevencijos įrodymų bazę, Jungtinis tyrimų centras atlieka maisto atliekų prevencijos intervencinių priemonių veiksmingumo vertinimus³⁹, remdamasis vertinimo sistema, kuria gali naudotis visi dalyviai. Kvietimai teikti pasiūlymus pagal ES bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Horizontas 2020“⁴⁰ ir programą „Europos horizontas“⁴¹ suteikia naujų

³⁰ COM(2020) 381 *final*.

³¹ OL L 248, 2019 9 27, p. 77–85.

³² OL C 361, 2017 10 25, p. 1–29.

³³ OL C 133, 2018 4 16, p. 2–18.

³⁴ https://food.ec.europa.eu/safety/food-waste/eu-actions-against-food-waste/eu-platform-food-losses-and-food-waste_en

³⁵ https://food.ec.europa.eu/system/files/2021-05/fs_eu-actions_action_platform_key-rcmnd_en.pdf

³⁶ https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu_actions/date_marking_en

³⁷ https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu-food-loss-waste-prevention-hub/eu-member-state-page/show/FI

³⁸ <https://restwith.eu/>

³⁹ European Commission, Joint Research Centre, Caldeira, C., Sala, S., De Laurentiis, V., *Assessment of food waste prevention actions. Development of an evaluation framework to assess the performance of food waste prevention actions*, Publications Office, 2019.

⁴⁰ Žr. projektus [CHORIZO](#) ir [„ToNoWaste“](#).

galimybių vykdyti mokslinius tyrimus ir diegti inovacijas, kad būtų sprendžiamos maisto nuostolių ir švaistymo problemos. Kitos maisto atliekų prevencijos finansavimo priemonės – programa LIFE ir INTERREG EUROPE. Pagal Bendrosios rinkos programą Komisija, bendradarbiaudama su Europos sveikatos ir skaitmeninės ekonomikos vykdomąja įstaiga (HADEA), taip pat skiria dotacijas, kad padėtų valstybėms narėms ir suinteresuotosioms šalims⁴² gerinti maisto atliekų kiekio matavimą ir maisto atliekų kiekio mažinimo veiksmų įgyvendinimą.

Daugelis maisto tvarkymo subjektų maisto tiekimo grandinėje ėmėsi svarbių veiksmų, kad sumažintų maisto atliekų susidarymą ir padidintų išteklių naudojimo efektyvumą. Pagal ES atsakingos maisto verslo ir rinkodaros praktikos elgesio kodeksą⁴³ maisto perdirbėjai ir mažmenininkai prisiėmė konkrečius įsipareigojimus mažinti maisto atliekų susidarymą vykdam savo veiklą ir tiekimo grandinėje.

Nepaisant šių veiksmų ir didėjančio informuotumo apie neigiamą maisto švaistymo poveikį ir padarinius, ES ir valstybių narių lygmeniu prisiimtų politinių įsipareigojimų ir ES priemonių, įgyvendintų nuo 2015 m., kai buvo priimtas Žiedinės ekonomikos veiksmų planas, maisto atliekų susidarymas nemažėja tiek, kad būtų padaryta didelė pažanga siekiant DVT 12.3 uždavinio. Nepaisant galiojančių APD numatytų teisinių įpareigojimų ir Komisijos vykdomų rėmimo veiksmų, veiksmai, kurių ES valstybėse narėse imtasi buvo nesuderinti ir nepadėjo reikšmingai sumažinti maisto atliekų kiekio.

Todėl kitas būtinas etapas yra tikslų nustatymas. Konkretūs šio pasiūlymo tikslai yra šie: pirma, valstybėms narėms aiškiai nustatyti atsakomybę už spartesnę maisto atliekų kiekio mažinimą maisto tiekimo grandinėje ir namų ūkiuose jų atitinkamose teritorijose ir taip svariai prisidėti prie DVT 12.3 uždavinio įgyvendinimo; antra, užtikrinti pakankamą ir nuoseklų visų valstybių narių atsaką mažinant maisto atliekų kiekį, atitinkantį pirmaujančių valstybių narių atsaką.

Tai turėtų paskatinti kiekvieną valstybę narę imtis plataus užmojo veiksmų – taikant veiksmingiausias priemones, pritaikytas prie konkrečios nacionalinės situacijos, – kuriais būtų siekiama skatinti vartotojų elgsenos pokyčius ir stiprinti veiksmų koordinavimą tarp visos maisto vertės grandinės dalyvių ir kitų susijusių subjektų (pvz., akademinės bendruomenės, nevyriausybinių organizacijų, finansų institucijų, socialinės ekonomikos dalyvių ir kt.).

Be to, po Konferencijos dėl Europos ateities maisto atliekos buvo pasirinktos kaip pirmoji Europos piliečių forumo svarstymų tema. Piliečių forumo rekomendacijomis bus remiamas Komisijos darbas ir jos padės valstybėms narėms rengti nacionalines strategijas bei veiksmų planus, skirtus užkirsti kelią maisto švaistymui.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Siūlomas pakeitimas atitinka APD 11 straipsnio 1 dalį, kurioje reikalaujama, kad valstybės narės iki 2025 m. sausio 1 d. įvestų tekstilės atliekų atskiro surinkimo sistemą. Pasiūlymu nustatoma didesnė gamintojo atsakomybė (DGA) ir kitos politikos priemonės, kuriomis siekiama paremti reikiamą finansavimą ir suderinti informaciją bei metodus, susijusius su surinkimo, rūšiavimo, pakartotinio naudojimo, parengimo pakartotiniam naudojimui ir

---

⁴¹ Žr. projektus [FOLOU](#) ir [WASTELESS](#).

⁴² Pavyzdys: [HADEA 2022 kvietimas teikti pasiūlymus, siekiant padėti suinteresuotosioms šalims imtis veiksmų kovojant su maisto atliekomis](#).

⁴³ European Commission, Food Safety, *EU Code of Conduct on Responsible Food Business and Marketing Practices*, 2021

perdirbimo infrastruktūra, kuri bus reikalinga, kai bus pradėtas taikyti atskiro surinkimo įpareigojimas.

Pagal APD 9 straipsnio 6 dalį Komisija iki 2023 m. gruodžio 31 d. turi išnagrinėti valstybių narių pateiktus duomenis apie maisto atliekas, siekdama apsvarstyti galimybę nustatyti Sąjungos lygmens maisto atliekų mažinimo tikslą, kurį reikia pasiekti iki 2030 m., ir Europos Parlamentui ir Tarybai pateikti ataskaitą, prie kurios, jei tikslinga, pridėdama pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto. Nustatytus tikslus turėtų būti sustiprintos dabartinės APD 9 straipsnio 1 dalies nuostatos, pagal kurias reikalaujama, kad valstybės narės imtųsi priemonių mažinti maisto atliekų kiekį visoje maisto tiekimo grandinėje.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

ES tekstilės gaminių strategijoje nagrinėjama tekstilės gamyba ir vartojimas, kartu pripažįstant tekstilės sektoriaus svarbą. Joje pristatoma 2030 m. tekstilės gaminių vizija, kuria siekiama, kad tekstilės gaminiai būtų ilgaamžiai ir perdirbami, didžiaja dalimi pagaminti iš perdirbtų pluoštų, juose nebūtų pavojingų medžiagų ir jie būtų gaminami atsižvelgiant į darbo ir socialines teises bei aplinkosaugą, joje taip pat nurodoma, kad būtina užtikrinti gamintojo atsakomybę visoje vertės grandinėje, pakankamus novatoriško uždarojo ciklo pluošto perdirbimo pajėgumus, biologinius sprendimus ir kuo labiau sumažinti tekstilės gaminių deginimą ir šalinimą sąvartynuose. Kalbant apie atliekų tvarkymą, ypač svarbu tai, kad ES tekstilės gaminių strategijoje paskelbtos suderintos ES taisyklės dėl tekstilės gaminiams taikomos DGA ir ekonominės paskatos, kuriomis siekiama, kad gaminiai būtų tvarūs (ekologinis rinkliavų diferencijavimas). Be to, joje pabrėžtas Komisijos siekis spręsti su tekstilės atliekų eksportu susijusias problemas ir skatinti deramą darbą visame pasaulyje, kad būtų užtikrinta visuotinė teisinga pertvarka ir tvarus ekonomikos atsigavimas⁴⁴.

Šia iniciatyva taip pat siekiama prisidėti prie Žiedinės ekonomikos veiksmų plano tikslo iki 2030 m. gerokai sumažinti bendrą susidarančių atliekų kiekį ir perpus sumažinti galutinių (neperdirbamų) komunalinių atliekų kiekį. Peržiūrint Pakuočių ir pakuočių atliekų direktyvą bus siekiama sumažinti pakuočių atliekų susidarymą. Bendrai ši iniciatyva bei peržiūrėta Pakuočių ir pakuočių atliekų direktyva padės pašalinti daugiau kaip 65 proc. visų susidarančių komunalinių atliekų (pakuočių, maisto ir tekstilės atliekų), taigi prisidės prie visa apimančio APD ir Europos žaliojo kurso tikslo.

2021 m. lapkričio 17 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Atliekų vežimo reglamento⁴⁵, o šio pasiūlymo priėmimo metu vis dar vyksta derybos. Juo siekiama užtikrinti, kad ES neperkeltų savo problemų, susijusių su atliekomis, trečiosioms šalims, ir sudaryti palankesnes sąlygas vežti atliekas perdirbti, kartu neskatinant vežti jų šalinti. Priemonės apima kriterijus, pagal kuriuos būtų galima geriau atskirti mišrias ir nemišrias atliekas, taip pat naudotas prekes nuo atliekų, kurie gali būti nustatyti tekstilės gaminiams. Be to, siūloma nustatyti griežtesnę eksporto į EBPO nepriklausančias trečiąsias šalis tvarką, taip pat įpareigoti tikrinti trečiosiose šalyse esančių naudojimo įrenginių veiksmingumą. Galiausiai siūloma imtis priemonių, kad būtų aktyviau užtikrinamas atliekų vežimo, įskaitant tekstilės atliekas, taisyklių vykdymas. Atliekant vertinimą atsižvelgta į pasiūlymo dėl Atliekų vežimo reglamento poveikį. Be to, įgyvendinant priemones, susijusias su medžiagų vežimu (2.6 ir 2.9 priemonės), atskiriami tekstilės gaminiai, kurie skirti pakartotiniam naudojimui ir nebėra atliekos (todėl jiems

---

⁴⁴ COM(2022) 66 *final*.

⁴⁵ COM(2021) 709 *final*.

netaikomas Atliekų vežimo reglamentas), ir tekstilės gaminiai, kurie yra atliekos ir kuriems tiesiogiai taikomos pasiūlyme nurodytos priemonės.

Siūlomu Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamentu⁴⁶ bus nustatyta sistema, pagal kurią bus nustatyti ekologinio projektavimo reikalavimai konkrečioms gaminių grupėms, kad būtų gerokai pagerintas jų žiediškas, energinis naudingumas ir kiti aplinkos tvarumo aspektai. Ekologinio projektavimo reikalavimai gali būti labai svarbūs atliekų prevencijai ir kokybiškam perdirbimui, nes jie gali padėti pagerinti gaminių patvarumą, pataisomumą, perdirbamumą ir padidinti perdirbto turinio kiekį. Tokių reikalavimų parengimas taip pat gali būti pagrindas nustatant suderintus finansinius įnašus į DGA sistemas. Ekologinio projektavimo reikalavimus tekstilės gaminiams numatoma nustatyti iki 2025 arba 2026 m. Be naujų ekologinio projektavimo reikalavimų nustatymo, Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamente bus nustatytos priemonės, skirtos kovoti su neparduotų vartojimo gaminių naikinimu. Pirma, jame siūloma nustatyti reikalavimą didelėms įmonėms viešai skelbti informaciją apie išmetamų neparduotų vartojimo gaminių skaičių ir rūšis. Šia priemone ketinama atgrasyti nuo tokios praktikos ir skatinti apsaugoti savo reputaciją, taip pat numatoma sukurti geresnę įrodymų apie neparduotų vartojimo gaminių sunaikinimo mastą bazę. Antra, į Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamentą bus įtraukti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų uždrausta naikinti konkrečių grupių neparduotus vartojimo gaminius, pavyzdžiui, tekstilės gaminius, atsižvelgiant į informaciją, gautą vykdant bendrąją informacijos atskleidimo pareigą. Kitos svarbios Sąjungos politikos priemonės – Tekstilės gaminių ženklinimo reglamentas⁴⁷ ir Cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų reglamentas (REACH)⁴⁸.

Teisiškai privalomais maisto atliekų mažinimo tikslais prisidedama prie daugelio kitų ES politikos tikslų, visų pirma prie išmetamo ŠESD kiekio mažinimo, taip prisidedant prie ES tikslo iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą ir prie 2030 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo plane⁴⁹ nurodyto tikslo iki 2030 m. išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti bent 55 proc. Mažinant maisto atliekų kiekį taip pat užtikrinamas tvaresnis žemės naudojimas, mažesnė jūrų eutrofikacija ir mažesnis vandens trūkumas, o tai atitinka strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“ iškeltą tikslą sukurti tvarią maisto sistemą.

Strategijoje numatoma nustatyti maisto atliekų lygio bazinį dydį, atsižvelgiant į naujus valstybių narių pateiktus duomenis, ir iki 2023 m. nustatyti teisiškai privalomus maisto atliekų mažinimo visoje ES tikslus.

Bioekonomikos strategijoje⁵⁰ raginama imtis veiksmų siekiant pakartotinai naudoti, mažinti ir perdirbti biologinių atliekų srautus. Maisto atliekų mažinimas padeda įgyvendinti pagrindinius strategijos principus, tokius kaip žiedinė ekonomika, pakopinis biomasės naudojimas ir atliekų hierarchijos taikymas.

2022 m. vasario mėn. paskelbtoje turizmo pertvarkos kryptyje⁵¹, be kitų pagrindinių veiksmų, pabrėžiamas maisto atliekų mažinimas apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektoriuje.

---

⁴⁶ COM(2022) 142 *final*.

⁴⁷ OL L 272, 2011 10 18, p. 1.

⁴⁸ OL L 396, 2006 12 30, p. 1.

⁴⁹ COM(2020) 562 *final*.

⁵⁰ COM(2012) 060 *final*.

⁵¹ <https://op.europa.eu/lt/publication-detail/-/publication/404a8144-8892-11ec-8c40-01aa75ed71a1>

2022 m. gruodžio mėn. valstybės narės priėmė Tarybos išvadas dėl 2030 m. Europos turizmo darbotvarkės⁵², kuriose Komisija ir valstybės narės raginamos remti geresnį turizmo paslaugų, įskaitant maisto atliekas, žiedžiškumą.

Galiausiai, maisto švaistymas buvo įvardytas kaip vienas iš pagrindinių veiksnių, darančių įtaką aprūpinimo maistu saugumui tiek pasiūlos, tiek paklausos atžvilgiu⁵³. Mažinant maisto atliekas galima padidinti maisto sistemų atsparumą ir apskritai apsirūpinimo maistu saugumą, nes taip gerinamas tiekimo grandinės efektyvumas ir našumas bei maisto įperkamumas. Didinant maisto sistemų efektyvumą ir skatinant vartotojų elgsenos pokyčius, kad būtų išvengta nereikalingo maisto išmetimo, būtų galima išmaitinti daugiau žmonių gaminant toki patį kiekį maisto. Todėl maisto atliekų mažinimas gali padėti patenkinti numatomą didėjančią maisto poreikį ir kartu užtikrinti, kad mūsų maisto sistema neviršytų planetos išgalių ribų. Be to, mažinant maisto nuostolius ir švaistymą galima prisidėti prie maisto kainų mažėjimo ir taip pagerinti ekonominį maisto prieinamumą.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV)⁵⁴ 192 straipsniu ES įgaliojama veikti aplinkos politikos srityje, kad būtų išsaugota, saugoma ir gerinama aplinkos kokybė, saugoma žmonių sveikata, prisidedama prie apdairaus ir racionalaus gamtos išteklių naudojimo ir skatinamos tarptautinio lygmens priemonės regioninėms ar pasaulinėms aplinkos problemoms spręsti.

Pasiūlymas pateiktas tikslingai iš dalies keičiant Direktyvą 2008/98/EB dėl atliekų (APD), kuri yra vienintelė teisinė priemonė, kuria reglamentuojama tekstilės atliekų prevencija ir tvarkymas ES ir kuri yra grindžiama SESV 192 straipsnio 1 dalimi. Nors tekstilės gaminiai reglamentuojami keliais teisės aktais (pvz., REACH reglamentu, Tekstilės gaminių ženklavimo reglamentu), APD yra vienintelė teisinė priemonė, kuria reglamentuojami visi tekstilės atliekų tvarkymo aspektai, įskaitant konkrečius įpareigojimus užtikrinti atskirą surinkimą, apdorojimą ir ataskaitų teikimo reikalavimus.

Tiksliniai APD pakeitimai grindžiami šiais galiojančiais reikalavimais, kad būtų pašalintos nustatytos reguliavimo kliūtys ir rinkos nepakankamumo problemos, aiškiau, konkrečiau ir darniau išdėstant šias nuostatas, kad būtų sumažinti galimi nacionaliniai skirtumai ir sudarytos sąlygos didinti tekstilės pakartotinio naudojimo ir perdirbimo infrastruktūros mastą. Be to, nustatant DGA tekstilės gaminių įpareigojimams laikomasi ES teisės aktuose nustatytų minimaliųjų reikalavimų ir siekiama suderinimo. Šio tikslo taip pat siekiama įgaliojant Komisiją įgyvendinimo aktais priimti išsamesnes taisykles. Aiškios atskirų priemonių taikymo datos nustatytos atsižvelgiant į jų įgyvendinimo galimybes ir būtiną prisitaikymo laiką, kurio reikia įpareigotoms suinteresuotosioms šalims.

Maisto atliekų srityje tikslinis APD pakeitimas grindžiamas galiojančiais reikalavimais, susijusiais su pagrindiniais maisto atliekų prevencijos (maisto atliekų apibrėžtis ir bendra maisto atliekų kiekio matavimo metodika, valstybių narių įsipareigojimai mažinti maisto

⁵² <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15441-2022-INIT/lt/pdf>

⁵³ SWD(2023)4 final, *Drivers of food security*.

⁵⁴ OL C 326, 2012 10 26, p. 47.

atliekų kiekį kiekviename maisto tiekimo grandinės etape, stebėti maisto atliekų kiekį ir kasmet teikti ataskaitas apie jį, nacionalinių maisto atliekų prevencijos programų rengimas) ir tvarkymo (pvz., atskiras surinkimas) aspektais.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Atsižvelgiant į tarpvalstybinį tekstilės gaminių vertės grandinės pobūdį ekonominiu, aplinkosauginiu ir socialiniu požiūriu, tekstilės pardavimas, vartojimas ir valdymas gyvavimo ciklo pabaigoje neatsiejamas nuo bendrosios rinkos ir pasaulinių vertės grandinių veikimo. Didelė priklausomybė nuo žaliavų rodo, kad svarbu skatinti žiedinius verslo modelius, siekiant sumažinti pirminių žaliavų naudojimą ir padėti sušvelninti su juo susijusį neigiamą išorinį poveikį aplinkai.

Surinkimo, rūšiavimo ir perdirbimo sistemas reikia išplėsti, kad būtų pasirengta būsimam atskiro surinkimo įpareigojimui ir visiškam jo įgyvendinimui, nes keletas reglamentavimo ir rinkos trūkumų, kurie daro poveikį visoms valstybėms narėms ir tekstilės vertės grandinės dalyviams, šiuo metu trukdo užtikrinti pakankamus surinkimo, rūšiavimo ir perdirbimo pajėgumus. Nesant bendro ES požiūrio į tekstilės gaminių tvarkymą, kyla pavojus, kad atsiras arba dar labiau padidės reglamentavimo susiskaidymas ir sutriks atliekų ir medžiagų srautai, o tai trukdys tarpvalstybiniam tekstilės (gaminių, naudotos ir atliekomis tapusios tekstilės) judėjimui, koordinuotiems veiksams ir greitoms investicijoms visoje ES. Dėl nevienodo principo „teršėjas moka“ įgyvendinimo taikant nacionalines didesnės gamintojo atsakomybės sistemas tekstilės gaminiams kyla didelė rizika, kad toliau didės reglamentavimo susiskaidymas ir administracinė našta pramonės suinteresuotosioms šalims, daugiausia MVĮ. Tarpvalstybinių išorinių aplinkos veiksnių, įskaitant išmetamą ŠESD kiekį ir tekstilės gaminių (ir atliekų, pateikiamų kaip ne atliekos) eksportą į trečiąsias šalis, problema veiksmingiau sprendžiama ES veiksmais, visų pirma dėl to, kad pagrindiniai problemų veiksniai yra susiję su reglamentavimo trūkumais, atsirandančiais dėl nesuderintų apibrėžčių, reglamentavimo susiskaidymo ir visoms valstybėms narėms būdingo finansavimo trūkumo.

Visose valstybėse narėse susidaro maisto atliekų, dėl kurių sukuriama didelis tarpvalstybinis išorinis aplinkos poveikis. Maisto gamyba, sandėliavimas, transportavimas ir perdirbimas, taip pat maisto atliekų šalinimas daro poveikį ES aplinkai ir klimatui (pavyzdžiui, išmetamas ŠESD kiekis, poveikis žemės naudojimui, biologinei įvairovei, vandens naudojimui ir eutrofikacijai). Be to, į ES importuojamų maisto produktų gamyba gali daryti didelį poveikį pasaulio aplinkai ir klimatui.

Norint kiekvienoje valstybėje narėje užtikrinti apdairų ir racionalų gamtos išteklių naudojimą, sumažinti neigiamą poveikį klimatui, biologinei įvairovei ir gamtos išteklių naudojimui, taip pat kad nauda būtų jaučiama ir kitose valstybėse, reikia nuosekliai mažinti maisto atliekų kiekį visoje ES. Svarbu tai, kad, didinant maisto sistemos efektyvumą, maisto atliekų mažinimas taip pat padeda užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą visoje ES.

ES rinkoje plačiai prekiaujama maisto produktais, todėl tarpvalstybinę veiklą vykdančioms maisto tvarkymo įmonėms reikia nuoseklumo ir aiškumo dėl to, kokio lygio užmojų tikimasi, kad jos galėtų planuoti investicijas ir veiksmus, susijusius su maisto atliekų prevencija. Koordinuotas požiūris ES lygmeniu gali užtikrinti patikimumą ir tęstinumą ir taip padėti maisto tvarkymo subjektams įsisavinti naujus verslo modelius, kad būtų sparčiau mažinamas maisto atliekų kiekis visoje maisto vertės grandinėje.

Nepaisant politinių įsipareigojimų, priimtų tarptautiniu, ES ir nacionaliniu lygmenimis, galiojančių teisinių reikalavimų, nustatytų APD, ir Komisijos vykdomos rėmimo veiklos,

valstybių narių veiksmai sprendžiant maisto švaistymo problemą buvo nevienodi ir apskritai nepakankami, kad būtų išspręstos nustatytos problemos ir pašalinti aplinkosauginiai, ekonominiai ir socialiniai padariniai vartotojams, įmonėms ir visai visuomenei. Skirtingos valstybių narių pastangos mažinti maisto atliekų susidarymą ir skirtingi lūkesčiai dėl maisto tvarkymo subjektų indėlio rodo, kad reikia labiau koordinuotų ir vienesnių priemonių ES lygmeniu, kad pažanga būtų tokia didelė ir sparti, kokios reikia DVT 12.3 uždaviniui pasiekti.

Numatoma, kad nustačius teisiškai privalomus maisto atliekų mažinimo tikslus, kuriuos valstybės narės turi pasiekti iki 2030 m., bus sustiprintos pastangos nustatyti ir išplėsti veiksmingas strategijas ir iniciatyvas tiek pačiose valstybėse narėse, tiek tarp jų: suderinant maisto tvarkymo subjektų indėlį, ypač susijusį su tarpvalstybinėmis tiekimo grandinėmis; padedant užtikrinti, kad visos valstybės narės nuosekliai ir vienu metu šalintų maisto atliekų susidarymą skatinančius veiksnius (rinkos ir elgsenos), atsižvelgdamos į veiksmus, kurių ėmėsi kol kas nedaugelis pirmaujančių šalių, ir spartinant veiksmingų nacionalinių maisto atliekų prevencijos strategijų rengimą, skleidžiant gerąją praktiką ir toliau panaudojant ES žinių bazę, susijusią su maisto atliekų prevencija.

Tikslų nustatymas ES atliekų teisės aktuose yra politikos priemonė, kuria valstybės narės būtų įpareigos imtis veiksmų, kartu suteikiant visišką lankstumą pasirenkant reikiamas priemones. Todėl valstybės narės gali pasirinkti politikos priemones, kurios būtų veiksmingiausios ir efektyviausios, atsižvelgdamos į konkrečią padėtį atitinkamose jų teritorijose.

- **Proporcingumo principas**

APD reglamentavimo metodas, pagal kurį derinami tam tikri atliekų tvarkymo elementai (apibrėžtys, kiekybiniai ar kokybiniai tikslai, kuriais įgyvendinama atliekų hierarchija, principas „teršėjas moka“, ataskaitų teikimo reikalavimai) ir paliekama galimybė taikyti konkrečias nacionalines ir vietos įgyvendinimo priemones (atliekų tvarkymo planavimas ir leidimų išdavimas), dera su ES lygmens veiksmais, kurie ribojami tik tiek, kiek tai griežtai būtina.

Geresnis tekstilės atliekų tvarkymo metodų suderinimas tikslinių tekstilės gaminių apimtys, aiškių apibrėžčių, minimalių vežimo ir apdorojimo reikalavimų, kad būtų įgyvendinama atliekų hierarchija, tekstilės surinkimo sistemų organizacinių ypatybių ir naštos pasidalijimo požiūriu užtikrintų teisinį tikrumą, kad suinteresuotieji tekstilės vertės grandinės subjektai (valstybės narės, socialinės įmonės, atliekų tvarkytojai, gamintojai, kiti ekonominės veiklos vykdytojai, piliečiai) galėtų imtis suderintų veiksmų ir investuoti į infrastruktūros plėtrą visoje ES, kad būtų kuo labiau padidintas pakartotinis naudojimas ir perdirbimas. Šie veiklos vykdytojai pasiekia ekonominę efektyvumą dėl masto ekonomijos ir mažesnių reikalavimų laikymosi išlaidų, nes jiems reikia laikytis tik vieno visoje ES taikomo vienodo reglamentavimo metodo, kuriam įgyvendinti reikia imtis ES lygmens veiksmų. Suderintas požiūris į finansavimo trūkumo mažinimą taikant bendras DGA taisykles ir kartu mažinant kitas reguliavimo kliūtis, trukdančias vienodžiau rūšiuoti tekstilės atliekas, tiek žaliavas, tiek produkciją, bei vežti jas per šalių sienas rūšiavimui, pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui, gerokai sumažintų ekonominę naštą pramonei ir MVĮ, išlaikant jų konkurencingumą. Taip pat reikėtų pažymėti, kad, kadangi 99 proc. tekstilės sektoriaus sudaro MVĮ, didesnės gamintojo atsakomybės taikymas būtų vykdomas kolektyviai, gamintojo atsakomybę perimančioms organizacijoms prisiimant atsakomybę jų vardu, o tai gerokai sumažintų joms tenkančią administracinę naštą. Bendras aplinkos kokybės gerinimas gali būti laikomas svarbia papildoma nauda. Siekiant dar labiau sumažinti poveikį MVĮ, labai mažoms įmonėms (iki 10

darbuotojų), kurios sudaro 88 proc. visų sektoriaus įmonių, netaikoma didesnė gamintojo atsakomybė, o tai gerokai sumažina administracinę našą ir poveikį MVI.

Tekstilės sektoriuje daugiausia veikia MVI. Labai mažos įmonės sudaro apie 88 proc. sektoriaus įmonių. Pasiūlymas specialiai parengtas taip, kad būtų kuo labiau sumažintas finansinis ir administracinis poveikis labai mažoms įmonėms, visų pirma visoms joms netaikant DGA. Visoms likusioms MVI (t. y. MVI, kurios nėra labai mažos įmonės) vis tiek būtų taikoma DGA. Be to, parama pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui taip pat būtų teikiama toms MVI, kurioms taikoma DGA (t. y. toms, kurios nėra labai mažos įmonės), palyginti su esama padėtimi, užtikrinant didesnę finansavimą ir stabilesnę pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui tinkamų tekstilės gaminių tiekimą rinkoje.

Kalbant apie maisto atliekas, siūloma nustatyti maisto atliekų mažinimo tikslus, tačiau ES lygmeniu naujų priemonių nenustatoma. Nustatant tikslus valstybėms narėms suteikiama laisvė pasirinkti veiksmingiausias priemones, pritaikytas prie konkrečios nacionalinės situacijos. Valstybės narės neprivalo imtis jokių naujų su maisto atliekų mažinimu susijusių priemonių, išskyrus tas, kurios jau nustatytos APD (t. y. maisto atliekų kiekio mažinimas kiekviename maisto tiekimo grandinės etape, maisto atliekų prevencijos programų rengimas, susijusių veiksmų įgyvendinimas, pažangos stebėseną ir ataskaitų teikimas). Be to, valstybės narės jau 2015 m., kai buvo priimta Darnaus vystymosi darbotvarkė, įsipareigojo imtis veiksmų, kad sumažintų maisto švaistymą ir taip prisidėtų prie DVT 12.3 uždavinio, kuris *de facto* yra neprivalomas siektinas tikslas.

Pirmaujančių šalių patirtis rodo, kad iki šiol vyriausybės įgyvendintos priemonės grindžiamos savanorišku maisto tiekimo grandinės ekonominių subjektų dalyvavimu įgyvendinant bendrus veiksmų planus, kuriais siekiama bendro maisto atliekų mažinimo tikslo. Šiuo metu ES lygmeniu teikiama finansinė parama (dotacijos veiksams), siekiant padėti suinteresuotosioms šalims imtis konkrečių veiksmų, kad būtų pagerintas maisto atliekų kiekio matavimas ir prevencija. Iki šiol Komisijos pagal Bendrosios rinkos programą suteiktos dotacijos visų pirma buvo skirtos MVI, kad būtų atsižvelgta į konkrečius jų poreikius ir būtų remiamas geriausios praktikos plėtojimas bei sklaida.

Žiniomis, geriausia praktika, priemonėmis, gairėmis ir patirtimi toliau bus keičiamasi per ES platformą (įskaitant jos pogrupius) ir specialią interneto svetainę (ES maisto nuostolių ir švaistymo prevencijos centras).

Apskritai siūlomomis priemonėmis neviršijama to, kas būtina siekiant užtikrinti reglamentavimo reikalavimų laikymąsi, kartu garantuojant aplinkos apsaugą.

- **Priemonės pasirinkimas**

Atsižvelgiant į pirmiau pateiktus paaiškinimus, APD, t. y. direktyvos, dalinis pakeitimas yra tinkama priemonė. Ji suteikia galimybę suderinti tam tikrus elementus ir kartu palikti valstybėms narėms galimybę atsižvelgti į nacionalinius ypatumus perkeltiant direktyvą į nacionalinę teisę.

APD yra vienintelė teisinė priemonė, kuria reglamentuojama tekstilės atliekų prevencija ir tvarkymas ES ir kuri grindžiama SESV 192 straipsnio 1 dalimi. Nors tekstilės gaminiai reglamentuojami keliais teisės aktais (pvz., REACH reglamentu, Tekstilės gaminių ženklavimo reglamentu), APD yra vienintelė teisinė priemonė, kuria reglamentuojami visi tekstilės atliekų tvarkymo aspektai, įskaitant konkrečius įpareigojimus užtikrinti atskirą surinkimą, apdorojimą ir ataskaitų teikimo reikalavimus.

Maisto atliekos taip pat apibrėžtos ir reglamentuojamos APD. Nors kai kurios atskiros priemonės, galinčios padėti sumažinti maisto atliekas, reglamentuojamos teisės aktuose, susijusiuose su maisto rinkos veikimu, maisto sauga ar vartotojų informavimu apie maistą Sąjungos lygmeniu, bendra maisto atliekų prevencijos teisinė sistema, įskaitant susidarančių maisto atliekų stebėseną ir ataskaitų apie jas teikimą bei nacionalinių maisto atliekų prevencijos programų planavimą, yra APD dalis.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

• **Ex post vertinimai**

Kadangi paskutinis APD pakeitimas buvo atliktas dar tik 2018 m., *ex post* vertinimas nebuvo atliktas. Dėl to būtų buvę per anksti atlikti naujausių pakeitimų, kurių poveikis dar nėra visiškai išryškėjęs, *ex post* vertinimą. Be to, APD numatytos konkrečios peržiūros nuostatos dėl konkrečių atliekų srautų, dėl kurių būtų atliekamos dabartinių nuostatų poveikio analizės.

• **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Konsultacijų metodas ir strategija buvo išdėstyti kvietime teikti įrodymus dėl pasiūlymo „Atliekų tvarkymo poveikis aplinkai. ES atliekų tvarkymo teisės aktų peržiūra“⁵⁵ ir įžanginiame poveikio vertinime „Pasiūlymas peržiūrėti Direktyvą 2008/98/EB dėl atliekų. Dalis dėl maisto atliekų mažinimo tikslo“⁵⁶. Atsižvelgiant į tai, kad abiem pasiūlymais siekiama iš dalies pakeisti tą patį teisės aktą remiantis tuo pačiu teisiniu pagrindu, buvo nuspręsta juos sujungti. Todėl 2022 m. gegužės–rugpjūčio mėn. vykdytos viešos konsultacijos apėmė abu atliekų srautus.

Tekstilės atliekos

Komisija gavo 197⁵⁷ atskirus atsakymus į kvietimą teikti įrodymus. Respondentai įsikūrę 25 skirtingose šalyse, įskaitant keturias ES nepriklausančias šalis: 65 Belgijoje, kurie atspindi šioje šalyje veikiančių pramonės verslo asociacijų ir nevyriausybinių organizacijų (NVO) skaičių, 23 Vokietijoje, 16 Prancūzijoje, 14 Nyderlanduose ir 12 Italijoje.

Iš konsultacijų rezultatų matyti, kad iš esmės pritariama poreikiui gerinti tekstilės atliekų tvarkymą pagal atliekų hierarchiją ir raginama imtis reglamentavimo priemonių, kurios padėtų pašalinti dabartinį rinkos nepakankamumą, dėl kurio pirmenybė teikiama atliekų šalinimui. Bendrai pritarta, taip pat ir susijusių pramonės atstovų, didesnės gamintojo atsakomybės sistemų įvedimui pagal principą „teršėjas moka“. Tačiau kartu buvo griežtai raginama užtikrinti kuo didesnę suderinimą, kad būtų sumažintas poveikis pramonei, kurioje daugiausia veikia MVĮ, visų pirma siekiant užtikrinti visišką suderinimą su ekologinio projektavimo reikalavimais, taikomais tekstilės gaminiams pagal TGEPR įgyvendinant DGA rinkliavų diferencijavimo reikalavimus. Perdirbimo pramonės atstovai priminė, kad susijusioms

⁵⁵ Europos Komisija, išsakykite savo nuomonę, paskelbtos iniciatyvos, Atliekų tvarkymo poveikis aplinkai. ES atliekų tvarkymo sistemos peržiūra, https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13225-Atlieku-tvarkymo-poveikis-aplinkai-ES-atlieku-tvarkymo-sistemos-perziura_lt.

⁵⁶ Europos Komisija, išsakykite savo nuomonę, paskelbtos iniciatyvos, Maisto švaistymo mažinimo tikslai, https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13223-Maisto-svaistymo-mazinimo-tikslai_lt.

⁵⁷ Tinklapyje „Atliekų tvarkymo poveikis aplinkai. ES atliekų tvarkymo sistemos peržiūra“ ([europa.eu](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13225-Atlieku-tvarkymo-poveikis-aplinkai-ES-atlieku-tvarkymo-sistemos-perziura_lt)) nurodyta 198, nes vienas iš jų pasikartoja iš EEJA forumo.

tekstilės perdirbimo sistemoms reikia nustatyti tinkamus pereinamuosius laikotarpius, kad būtų galima sukurti perdirbimo pajėgumus ir sistemas, siekiant užtikrinti žaliavų kokybę. Dabartinis drabužių projektavimas naudojant mišrios sudėties tekstilę kelia sunkumų perdirbant, taip pat trūksta automatinių rūšiavimo technologijų ir pajėgumų, reikalingų paruošti žaliavas perdirbimui. Pakartotinio naudojimo ir NVO srities suinteresuotosios šalys atkreipė dėmesį į įrodymus, kaip dėvėti drabužiai padeda mažinti tekstilės atliekų kiekį ir kad norint užtikrinti pakartotinį naudojimą būtina atskirai surinkti ne tik atliekomis tapusius, bet ir naudotus tekstilės gaminius. Tekstilės pramonės atstovai taip pat pabrėžė žiedinių verslo modelių, pavyzdžiui, tekstilės gaminių nuomos, siekiant prailginti tekstilės naudojimo trukmę, palyginti su nuosavais tekstilės gaminiiais, socialinę, ekonominę ir aplinkosauginę naudą. Įvairių suinteresuotųjų šalių grupių atstovai pabrėžė, kad svarbu užtikrinti suderintą atliekomis tapusių tekstilės gaminių ir naudotų tekstilės gaminių sampratų taikymą, siekiant palengvinti tokių medžiagų tarpvalstybinį judėjimą ir kovoti su bet koku neteisėtu atliekų vežimu, imituojant, kad tai naudoti gaminiai, visų pirma siekiant atsižvelgti į kai kurių suinteresuotųjų šalių iškeltą susirūpinimą dėl eksportuojamų naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės atliekų, ypač nerūšiuotų, apdorojimo aplinkai saugiu būdu. Panašūs griežti įvairių suinteresuotųjų šalių grupės raginimai buvo susiję su būtinybe suderinti su tekstile susijusias apibrėžtis, taip pat gaminius, kuriems taikoma didesnė gamintojo atsakomybė, ir jos pagrindines ypatybes, visų pirma siekiant sumažinti rinkos ir teisės aktų susiskaidymo riziką ir administracinę naštą, atsižvelgiant į tai, kad kelios šalys svarsto galimybę pradėti taikyti didesnės gamintojo atsakomybės sistemas.

Viešos konsultacijos buvo vykdomos 2022 m. gegužės 24 d. – 2022 m. rugpjūčio 24 d., siekiant surinkti papildomų įrodymų apie atskaitos scenarijų, sužinoti nuomones ir išvalgas apie su tekstilės atliekomis susijusias problemas, alternatyvių veiksmų įgyvendinamumą ir galimą poveikį, surinkti gerosios praktikos pavyzdžių ir nuomonių apie galimų veiksmų subsidiarumą. Iš viso gautas 731 tinkamas atsakymas⁵⁸. Be to, 207 respondentai pateikė rašytinę informaciją. Dauguma respondentų buvo įmonių ir (arba) verslo organizacijos ir verslo asociacijos (40 proc., 299 atsakymai) ir ES piliečiai (36 proc., 255 atsakymai). 94 proc. respondentų (693 atsakymai) yra įsikūrę ES, o daugiausia jų – Belgijoje (16 proc., 119 atsakymų)⁵⁹, Vokietijoje (13 proc., 96 atsakymai), Italijoje (11 proc., 82 atsakymai) ir Prancūzijoje (8 proc., 63 atsakymai).

Svarbu pabrėžti, kad tekstilės atliekos yra atliekų rūšis, kuri respondentams, su kuriais buvo konsultuotasi, kelia mažiausią susirūpinimą – tik 63 proc. įmonių ir verslo asociacijų tekstilės atliekas įvardijo kaip keliančias susirūpinimą. Likusios suinteresuotosios šalys (ES piliečiai, NVO ir valdžios institucijos) parodė didesnę susirūpinimą šiuo klausimu. Daugiau nei pusė respondentų sutiko arba visiškai sutiko, kad jie dalyvauja atskirame tekstilės atliekų surinkimo procese, tačiau rezultatai priklausė nuo to, kokiai suinteresuotųjų šalių grupei jie priklausė. Daugiausia tekstilės atliekų surinko ES piliečiai, po jų – valdžios institucijos, o paskutinėse pozicijose liko NVO ir įmonės bei verslo asociacijos. Tačiau tik 40 proc. valdžios institucijų, 32 proc. įmonių ir verslo asociacijų, 28 proc. ES piliečių ir 24 proc. NVO sutiko arba visiškai pritarė (221 atsakymas), kad yra patenkinti jų gyvenamojoje vietoje veikiančia tekstilės atliekų surinkimo sistema.

⁵⁸ Visi gauti atsakymai buvo laikomi tinkamais.

⁵⁹ Manoma, kad didelis Belgijoje įsikūrusių respondentų skaičius yra susijęs su tuo, kad Briuselyje veikia daug organizacijų, atstovaujančių įvairioms interesų grupėms ES institucijose, pavyzdžiui, pramonės asociacijos, nevyriausybinės ir vartotojų organizacijos ir kt.

Beveik 30 pozicijos dokumentų buvo skirti tekstilės atliekų sričiai, iš kurių maždaug pusę pateikė MVI arba joms atstovaujančios organizacijos. MVI nurodė, kad šiuo metu nėra didelio masto tekstilės atliekų perdirbimo plano. Jos pabrėžė, kad reikia skatinti patvarius, aukštos kokybės tekstilės gaminius, didinti jų pakartotinį naudojimą, kai įmanoma, parengti juos pakartotiniam naudojimui ir sukurti pakankamą rūšiavimo pakartotiniam naudojimui, perdirbimo ir apdorojimo infrastruktūrą. Jos taip pat rekomendavo keisti tekstilės gaminių projektavimo ir vartojimo modelius, mažinti tekstilės atliekų kiekį vykdant plataus užmojo atliekų politiką. Tokias pačias pastabas dėl tekstilės gaminių patvarumo ir pakartotinio naudojimo, taip pat dėl rūšiavimo ir perdirbimo pajėgumų išsakė ir perdirbimo pramonės atstovai, kurie taip pat pažymėjo, kad turėtų būti kuriamos žiedinės ir socialinės tekstilės vertės grandinės.

Rekomendacijose, be kita ko, nurodyta, kad reikia nustatyti kiekybinius pakartotinio naudojimo ir parengimo pakartotiniam naudojimui tikslus ir tobulinti atskiro surinkimo sistemas. MVI pažymėjo, kad DGA sistemomis turėtų būti įgyvendinama atliekų hierarchija, nustatant kiekybinius atliekų prevencijos ir parengimo pakartotiniam naudojimui tikslus, užtikrinant ekologinį rinkliavų diferencijavimą ir sąžiningą konkurenciją perdirbimo rinkose, parengimo pakartotiniam naudojimui veiklos vykdytojams suteikiant prieigą prie atliekų srauto, taip pat socialines įmones kaip pagrindines suinteresuotąsias šalis įtraukiant į šių sistemų kūrimą, valdymą ir veikimą. Jos taip pat pasisakė už suderinamumą su kitomis reglamentavimo iniciatyvomis, tokiomis kaip TGEPR ir AVR, ir už atliekų nelaikymo atliekomis kriterijų suderinimą ES lygmeniu, kuriam pritarė ir perdirbimo pramonės atstovai. MVI taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad reikia gairių, kaip pasiekti aukštą atskiro tekstilės gaminių surinkimo lygį, ir kad pažangus pluošto rūšiavimas ir pirminis apdorojimas yra labai svarbūs siekiant padidinti po vartojimo etapo susidariusių atliekų perdirbimo mastą. Kai kuriuose pozicijos dokumentuose svarstoma suderinta tekstilės atliekų apibrėžtis.

Be to, buvo surengti pokalbiai su suinteresuotosiomis šalimis. 2022 m. balandžio ir gegužės mėn. buvo surengti pokalbiai su atrinktomis suinteresuotosiomis šalimis iš visų suinteresuotųjų šalių grupių, iš pradžių daugiausia dėmesio skiriant platesnei taikymo sričiai, o vėliau – naudotai tekstilei ir tekstilės atliekoms. Buvo surengti 27 individualūs ir (arba) grupiniai pokalbiai dėl problemos nustatymo, tikslų apimties ir įrodymų dėl galimybių ir priemonių poveikio rinkimo. Suinteresuotųjų šalių nuomone, kad ES masto DGA sistema būtų veiksminga, ji turėtų apimti konkrečius elementus. Pakartotinio naudojimo, taisymo ir atskiro surinkimo priemonės turi apimti įgyvendinamus, privalomus tikslus, kurie skatintų gamintojus pereiti prie žiediškumo. Kalbant apie iniciatyvos taikymo sritį, kai kurios suinteresuotosios šalys pasiūlė, kad būtų renkamos namų ūkių ir specialistų pagaminamos tekstilės atliekos, prilygstančios namų apyvokos tekstilės gaminiams, pavyzdžiui, drabužiai, namų apyvokos ir interjero tekstilės gaminiai, iš tekstilės pagaminti krepšiai ir tekstilės aksesuarai, tačiau jos išreiškė susirūpinimą dėl avalynės ir techninių tekstilės gaminių. Jos taip pat pasiūlė iš pradžių apriboti taikymo sritį ir ilginiui, kai bus sukurta infrastruktūra, ją išplėsti, o tekstilės gaminiams, kuriems taikoma siūloma DGA sistema, apibrėžti naudoti muitų tarifų KN kodus.

Suinteresuotosios šalys išreiškė skirtingas nuomones dėl gairių. Kalbant apie tikslus, suinteresuotosios šalys rekomendavo nustatyti tikslus, kurių mastas ilginiui laipsniškai didėtų, atsižvelgiant į vartojimo lygį, taip pat nustatyti įgyvendinamus tekstilės gamybos išteklių mažinimo tikslus, pvz., perdirbto turinio kiekio tikslą. Jos taip pat pabrėžė, kad bet kokie tikslai turėtų būti derinami su perdirbimo technologijų masto didinimu valstybėse narėse ir kad pakartotinio naudojimo tikslais turėtų būti užtikrinta, kad pakartotinis naudojimas iš tikrųjų būtų vykdomas. Jos pažymėjo, kad svarbu atsižvelgti į tai, jog tekstilės

atliekų parengimo pakartotinam naudojimui ir perdirbimo tikslai turėtų būti grindžiami atliekų hierarchija.

Tikslinės konsultacijos dėl naudotų tekstilės gaminių ir tekstilės atliekų vyko keturiuose virtualiuose suinteresuotųjų šalių praktiniuose seminaruose, kuriuose buvo rengiamos visos grupės diskusijos, taip pat atskirų grupių diskusijos ir naudojamos skaitmeninės baltosios lentos. Be to, siekiant gauti tikslingesnių įrodymų, buvo surengtas APD ekspertų grupės (valstybių narių) susitikimas, pokalbiai ir Konferencija dėl Europos ateities.

Konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis metu surinkta informacija padėjo apibrėžti problemas ir nustatyti, kurioms politikos galimybėms skirti daugiausia dėmesio.

Maisto atliekos

Atliekant įžanginį poveikio vertinimą buvo gauti 85 atsakymai iš respondentų iš 17 valstybių narių ir dviejų trečiųjų šalių (Jungtinės Karalystės ir JAV). Daugiausia atsakymų pateikė verslo asociacijos (27), NVO (18, iš jų 12 – aplinkosaugos srityje), įmonės (11), ES piliečiai (9), vartotojų (4) ir aplinkosaugos (3) organizacijos. Šešios valdžios institucijos (įskaitant tris valstybes nares) pateikė informaciją naudodamos grįžtamojo ryšio mechanizmą.

Apskritai suinteresuotosios šalys išreiškė paramą ES teisėkūros iniciatyvai, kuri laikoma būtina siekiant Europos žaliojo kurso tikslų – poveikio klimatui neutralumo ir perėjimo prie tvarių maisto sistemų, kaip raginama strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“. Dauguma suinteresuotųjų šalių tvirtina, kad maisto atliekų mažinimo tikslai turėtų apimti visą tiekimo grandinę (atsižvelgiant į maisto sistemų integravimą), o būsimas ES tikslas turėtų atitikti Darnaus vystymosi tikslų (DVT) 12.3 uždavinį. Kai kurie pramonės respondentai (daugiausia iš pirminės gamybos ir perdirbimo sektorių) pageidauja, kad tikslas būtų orientuotas tik į mažmeninę prekybą ir vartojimą, o kitos pramonės suinteresuotosios šalys ir nevyriausybinės organizacijos (NVO) pasisako už holistinį požiūrį, kad būtų užtikrinta bendra visų dalyvių atsakomybė ir atskaitomybė. Keletas suinteresuotųjų šalių pabrėžia, kad nustatant tikslus reikia turėti tvirtą įrodymų bazę, taip pat atskaitos scenarijų, kuriuo būtų atsižvelgta į anksti rezultatų pasiekusių dalyvių pastangas. Maždaug trečdalyje gautų atsakymų raginama imtis plataus užmojo veiksmų ir nustatyti aukštesnį tikslų lygį (50 proc.), įskaitant beveik visų NVO atsakymus; kita vertus, trijuose valstybių narių atsakymuose teigiama, kad realesnės yra paprastos arba vidutinio sudėtingumo galimybės. Kai kurios suinteresuotosios šalys (aplinkosaugos ir vartotojų NVO, taip pat socialinės įmonės) taip pat ragina į būsimą pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto įtraukti maisto nuostolius ūkiuose, o pirminiai gamintojai teigia, kad tokių nuostolių problema negali būti išspręsta (tiek dėl teisinių, tiek dėl veiklos priežasčių). Galiausiai daugelis suinteresuotųjų šalių ragina siekti politikos nuoseklumo ir kurti maisto vertės kultūrą, kad būtų galima spręsti sistemines su maisto sistemomis susijusias problemas.

Viešos konsultacijos, kurios vyko 2022 m. gegužės 24 d. – 2022 m. rugpjūčio 24 d., apėmė tiek tekstilės, tiek maisto atliekas. Kalbant apie maisto atliekų mažinimą, visų grupių suinteresuotosios šalys pritarė arba visiškai pritarė (daugiau kaip 90 proc.) maisto atliekų mažinimo privalumams, iš kurių svarbiausi buvo pagalba mažinant poveikį aplinkai ir pagalba švelninant klimato kaitą. Respondentai nurodė, kad pagrindiniai subjektai, kurie turi imtis aktyvesnių veiksmų maisto atliekoms mažinti, yra vartotojai, mažmenininkai ir kiti platintojai, maisto gamintojai, taip pat viešbučių ir maitinimo paslaugų teikėjai. Respondentai pažymėjo, kad svarbiausi iššūkiai mažinant maisto atliekas yra susiję su tuo, kad vartotojai turi perimti naujus įpročius, pavyzdžiui, tobulinti maisto tvarkymo įgūdžius, o įmonės turi įtraukti maisto

atliekų prevenciją į savo veiklą. Valdžios institucijos labiau nei kitos grupės manė, kad itin svarbu užtikrinti, kad būtų imtasi pakankamai sparčių veiksmų, kad būtų pasiekti pasauliniai įsipareigojimai iki 2030 m. perpus sumažinti maisto atliekų kiekį. Kalbant apie galimas ES priemones atliekų prevencijai gerinti, 74 proc. respondentų (488 atsakymai) pritarė arba visiškai pritarė tam, kad būtų nustatyti teisiškai privalomi maisto atliekų mažinimo tikslai, o valdžios institucijos išreiškė dar didesnę pritarimą (86 proc., 25 atsakymai).

53 pozicijos dokumentuose, gautuose per viešas konsultacijas, daugiausia dėmesio skirta maisto atliekomis arba į juos įtraukti svarstymai šia tema. 26 dokumentus su pastabomis dėl maisto atliekų pateikė verslo asociacijos, 12 – ne pelno organizacijos, 8 – įmonės ir 7 – valdžios institucijos. Daugumoje pozicijos dokumentų pritarta maisto atliekų mažinimo tikslų nustatymui: 10 dokumentų pasisakyta už tai, kad reikia nustatyti plataus užmojo tikslus (50 proc. sumažinti maisto atliekų kiekį), o 18 – už tikslų taikymą visuose tiekimo grandinės etapuose. Tačiau dvi verslo organizacijos nesutiko dėl tikslų nustatymo pirminės gamybos etape dėl galios disbalanso tiekimo grandinėje ir rinkos dinamikos, kurios ūkininkai negali kontroliuoti. Keliuose dokumentuose buvo pabrėžta, kad svarbu teikti pirmenybę tiems veiksams, kurie daro didžiausią poveikį aplinkai ar klimatui, taip pat buvo pabrėžta, daugiausia verslo asociacijų, pakuočių svarba siekiant užkirsti kelią maisto atliekų susidarymui. Kalbant apie veiksmus ir politikos iniciatyvas, kurių turėtų imtis ES, dažniausiai buvo minimos datų žymėjimo taisyklės ir veiksmai, susiję su informuotumo didinimu ir švietimu, kai kuriuose dokumentuose taip pat minėtos geresnės stebėsenos sistemos, o viename iš jų pasiūlyta teikti mokesines paskatas už maisto dovanojimą. Kai kurios suinteresuotosios šalys taip pat rekomendavo suderinti maisto atliekų ir kitą susijusią politiką (pvz., ženklavimo, kovos su klimato kaita, bendros žemės ūkio politikos).

Duomenys apie maisto atliekų prevencijos iniciatyvas buvo renkami atliekant dvi apklausas, kurios buvo išsiųstos valstybių narių ekspertams ir maisto vertės grandinės suinteresuotosioms šalims. Abiejų apklausų tikslas buvo surinkti kiekybinius duomenis apie maisto atliekų prevencijos iniciatyvų sąnaudas ir maisto atliekų kiekį, kurio pavyko išvengti. Be to, buvo surengti keturi pokalbiai su atrinktomis suinteresuotosiomis šalimis, kurios atsakė į apklausos klausimus (dviem įmonėmis, ne pelno organizacija ir valdžios institucija), siekiant surinkti papildomų duomenų ir įžvalgų apie jų iniciatyvas ir (arba) patikslinti per apklausas pateiktą informaciją.

Galiausiai keturis kartus buvo surengti tiksliniai konsultaciniai susitikimai su ES maisto nuostolių ir maisto švaistymo prevencijos platforma. ES maisto nuostolių ir maisto švaistymo prevencijos platformą sudaro tarptautinės organizacijos, ES institucijos, valstybių narių ekspertai ir maisto tiekimo grandinės suinteresuotosios šalys, įskaitant ūkininkus, pramonės atstovus, aplinkosaugos, vartotojų ir kitas nevyriausybinės organizacijas (įskaitant maisto bankus ir kitas labdaros organizacijas). Privačiojo sektoriaus organizacijos maisto vertės grandinėje atstovauja konkrečius veiklos sektoriaus MVĮ (pvz., maisto gamybos, mažmeninės prekybos, maitinimo paslaugų ir kt.).

Suinteresuotosios šalys dažniausiai kėlė klausimus dėl visų maisto tiekimo grandinės etapų įtraukimo į tikslų taikymo sritį, o kai kurios iš jų pabrėžė, kad svarbu stebėti ir įtraukti maisto nuostolius, patirtus ūkyje prieš derliaus nuėmimą, taip pat kelti klausimai dėl svarbos atsižvelgti į maisto ir pašarų saugą (ši klausimą ypač pabrėžė privačiojo sektoriaus organizacijos), atsižvelgiant į COVID-19 poveikį, išreikštas susirūpinimas dėl 2020 m. pasirinkimo kaip atskaitos scenarijaus nustatant tikslus (tai pabrėžė kai kurios valstybės narės ir NVO), taip pat kelti klausimai dėl galimybės diferencijuoti valgomąsias ir nevalgomas maisto atliekas ir į jas atsižvelgti (tai paminėjo privačiojo sektoriaus organizacijos) ir

galimybės nustatant atskaitos scenarijų atsižvelgti į valstybių narių jau pasiektus rezultatus (tai pabrėžė valstybės narės ir privačiojo sektoriaus organizacijos).

Baigdama poveikio vertinimą, Komisija taip pat sušaukė Valstybių narių maisto nuostolių ir švaistymo klausimų ekspertų grupės posėdį (2023 m. kovo 7 d.) ir bendrą ES maisto nuostolių ir maisto švaistymo prevencijos platformos ir Maisto sistemų tvarumo patariamąsios grupės posėdį (2023 m. kovo 13 d.). Buvo pakartotos pirmiau minėtos problemos ir pateikta daugiau pastabų dėl įvairių politikos galimybių, susijusių su tikslų nustatymu, svarstymo.

Per minėtas konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis surinkta informacija padėjo apibrėžti politikos galimybes, ypač tai, kad tikslai nebūtų nustatomi tik vartojimo ir mažmeninės prekybos etapuose, bet apimtų platesnę maisto tiekimo grandinę. Suinteresuotųjų šalių apklausos metu surinkti duomenys apie maisto atliekų prevencijos sąnaudas buvo labai įvairūs ir skaičiai paprastai buvo didesni nei literatūroje nurodytos vertės. Todėl jie nebuvo tiesiogiai naudojami modelyje apskaičiuojant tikslų makroekonominį poveikį.

Piliečių forumas

Vykdydama tolesnę veiklą, susijusią su Konferencija dėl Europos ateities, Komisija paskelbė apie naujos kartos piliečių forumus, skirtus prieš teikiant tam tikrus svarbius pasiūlymus Europos lygmeniu pasikonsultuoti su atsitiktinai atrinktais piliečiais. Viena iš trijų pirmųjų temų, kurias piliečiai turėjo aptarti, buvo maisto atliekos (kartu su virtualiaisiais pasauliais ir mobilumu mokymosi tikslais), o nuo 2022 m. gruodžio mėn. iki 2023 m. vasario mėn. forumas sušaukė tris sesijas. Nors piliečių forumas nedalyvavo teisės akto pasiūlymo tikslais surengtoje konsultacijų veikloje, piliečių rekomendacijos⁶⁰ padės Komisijai vykdyti darbą, susijusį su maisto atliekų prevencija, ir į jas atsižvelgta rengiant šį pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto. Piliečių rekomendacijos taip pat padės valstybėms narėms siekti šiame pasiūlyme nustatytų ES maisto atliekų mažinimo tikslų.

23-jose pateiktose piliečių rekomendacijose pabrėžiama būtinybė laikytis plataus požiūrio į maisto sistemas, įtraukiant visus subjektus ir stiprinant bendradarbiavimą visoje maisto tiekimo grandinėje. Į šį visapusišką požiūrį taip pat atsižvelgiama trijose forumo rekomendacijose nagrinėjamosiose temose: 1) „Bendradarbiavimas maisto vertės grandinėje: „Nuo ūkio iki stalo“; 2) „Maisto tvarkymo įmonių iniciatyvos“ ir 3) „Vartotojų elgesio pokyčių skatinimas“.

Piliečių rekomendacijose pateikiamos trys pagrindinės veiksmų kryptys, kurias valstybės narės turi įgyvendinti, kad nacionaliniu lygmeniu sparčiau mažintų maisto atliekų kiekį ir pasiektų būsimus tikslus. ES maisto atliekų prevencijos reglamentavimo sistema, nustatyta APD, ir ES lygmeniu įgyvendinamos rėmimo priemonės taip pat bus grindžiamos rekomendacijomis ir padės valstybėms narėms siekti būsimų tikslų.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Tekstilės atliekos

---

⁶⁰ Europos piliečių forumas maisto švaistymo klausimais, [Galutinės rekomendacijos](#), 2023 m. vasario mėn.

Jungtinis tyrimų centras teikė labai svarbius mokslinius duomenis visais poveikio vertinimo etapais, be kita ko, peržiūrėdamas dokumentus ir skelbdamas įrodymus šiuo klausimu⁶¹:

Komisija užsakė išorės tyrimą, kuriuo siekta pagrįsti šį 2023 m APD peržiūros politikos galimybių poveikio vertinimą – konkreti sutartis Nr. 090202/2021/861277/ENV.B.3. Jį taip pat padėjo atlikti keli ekspertai ir techninės pagalbos tyrimai, nurodyti poveikio vertinimo priede.

Maisto atliekos

Be pirmiau aprašyto įžanginio poveikio vertinimo, viešų ir tikslinių konsultacijų, atliekant poveikio vertinimą maisto atliekų srityje buvo remiamasi šiomis ekspertinėmis žiniomis:

- Jungtinis tyrimų centras teikė labai svarbius mokslinius duomenis – parengė dvi ataskaitas, kuriose pateikta analizė, padėjusi atlikti APD peržiūros poveikio vertinimą, visų pirma dėl galimybės nustatyti maisto atliekų mažinimo tikslus:
  - Europos Komisija, Jungtinis tyrimų centras: „Setting the scene for an EU initiative on food waste reduction targets“ (ES iniciatyvos dėl maisto atliekų mažinimo tikslų rengimas), 2023 m.⁶²;
  - Europos Komisija, Jungtinis tyrimų centras: „Assessing the economic, social and environmental impacts of food waste reduction targets. A model-based analysis“ (Maisto atliekų mažinimo tikslų ekonominio, socialinio ir aplinkosauginio poveikio vertinimas. Modeliu pagrįsta analizė), 2023 m.⁶³.
- 2022 m. spalio 25 d. Eurostatas paskelbė pirmąją specialią statistinę maisto atliekų kiekio Europos Sąjungoje stebėseną, prie kurios pridėti papildomi paaiškinimai apie maisto atliekų kiekio ES duomenis. Duomenų aprašymas ir aiškinimas, taip pat metodika pateikiami Eurostato tinklalapyje „Statistics Explained“, skirtame maisto atliekoms⁶⁴. Duomenys paskutinį kartą atnaujinti 2023 m. kovo mėn.

• **Poveikio vertinimas**

Kartu su šiuo pasiūlymu pateikiamas ir poveikio vertinimas. Poveikio vertinime iš esmės pateikiami du atskiri skyriai, kuriuose atskirai aptariamos maisto ir tekstilės atliekos, nes abiejų sričių sprendžiamos problemos, keliami tikslai ir nustatomos galimybės pasižymi skirtingais ypatumais, kurių išnagrinėti taikant tą patį metodą nebūtų įmanoma.

Po to, kai atsižvelgta į Reglamentavimo patikros valdybos pastabas, pateiktas jos 2023 m. kovo 17 d. pirminėje neigiamoje nuomonėje, ir atlikti reikiami pakeitimai bei papildymai, 2023 m. gegužės 26 d. dėl poveikio vertinimo pateikta teigiama nuomonė su išlygomis.

⁶¹ [European Commission, Joint Research Centre. Circular economy perspectives in the EU Textile sector, 2021](#) ir European Commission, Joint Research Centre. Techno-scientific assessment of the management options for used and waste textiles. 2023 (rengiama).

⁶² De Laurentiis, V, Mancini, L, Casonato, C, Boysen-Urban, K, De Jong, B, M'Barek, R, Sanyé Mengual, E, Sala, S. *Setting the scene for an EU initiative on food waste reduction targets*. Publication Office of the European Union, Luxembourg, 2023, doi: 10.2760/13859, JRC133967.

⁶³ De Jong B, Boysen-Urban K, De Laurentiis V, Philippidis G, Bartelings H, Mancini L, Biganzoli F, Sanyé Mengual E, Sala S, Lasarte-López J, Rokicki B, M'barek R. *Assessing the economic, social and environmental impacts of food waste reduction targets. A model-based analysis*. Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2023, doi:10.2760/77251, JRC133971.

⁶⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Food_waste_and_food_waste_prevention_-_estimates. Duomenų bazė Eurostato interneto svetainėje žymima kodu (env_wasfw).

Išsamias Reglamentavimo patikros valdybos pastabas ir tai, kaip į jas buvo atsižvelgta, galima rasti prie šio pasiūlymo pridedamo poveikio vertinimo I priedo 1 lentelėje.

Poveikio vertinime visos galimos priemonės apibendrintos atliekant analizę, remiantis išorės konsultanto pateiktais duomenimis, praktiniais seminarais su suinteresuotosiomis šalimis, internetu vykusiomis viešomis konsultacijomis ir tiksliniais pokalbiais. Įvairios, kompleksinės ir dažnai tarpusavyje susijusios priemonės sugrupuotos pagal tris politikos galimybes, kurios palygintos su įprastinės veiklos scenarijumi.

Tris tekstilės politikos galimybes galima apibendrinti taip:

- 1 galimybe remiamas valstybių narių dabartinių nuostatų įgyvendinimas ir vykdymas, t. y. darniau taikomos terminų apibrėžtys, atskiro surinkimo metodai ir atsakomybės už atliekų tvarkymą paskirstymas, priimant neprivalomas gaires, rekomendacijas ir pasinaudojant esamais Komisijos įgaliojimais priimti antrinės teisės aktus, tobulinant dabartines suinteresuotųjų šalių platformas, skirtas gairėms ir keitimuisi geriausia praktika. Šia galimybe sprendžiamos visos problemos priežastys ir siekiama abiejų konkrečių tikslų, nors jos poveikis gali būti mažesnis, nes priemonės būtų tik neprivalomos;
- pagal 2 galimybę nustatomi papildomi privalomi reglamentavimo reikalavimai, kad būtų pagerintas atliekų tvarkymas pagal atliekų hierarchiją, tikslingai iš dalies pakeičiant APD. Pakeitimų tikslas – nustatyti naujus su veikla susijusius įpareigojimus valstybėms narėms, tekstilės gaminių gamintojams ir atliekų tvarkytojams. Jais būtų patikslintos ir suderintos apibrėžtys ES lygmeniu, patikslinta esamų ataskaitų teikimo įpareigojimų taikymo sritis, siekiant padidinti duomenų patikimumą, patikslinta atskiro surinkimo įpareigojimų taikymo sritis ir nustatyti nauji su veikla susiję įpareigojimai atliekų tvarkytojams, kad būtų užtikrintas atliekų rūšiavimas pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui. Pagrindinė šios galybės priemonė – nustatyti valstybėms narėms įgaliojimus sukurti nacionalines tekstilės gaminiams taikomas DGA sistemas ir suderinti jų taikymo sritį, tikslus ir pagrindines organizacines bei veiklos ypatybes. Šia galimybe sprendžiamos visos problemos priežastys ir siekiama abiejų konkrečių tikslų;
- 3 galimybė – atliekų tvarkymo veiksmingumo tikslų nustatymas ES lygmeniu. Pagal šią galimybę būtų iš dalies pakeista APD, nustatant valstybėms narėms ir ekonominės veiklos vykdytojams privalomus atliekų tvarkymo veiksmingumo tikslus, kuriais būtų įgyvendinama atliekų hierarchija. Taikymo sričių ir apibrėžčių suderinimas būtų neatsiejamas nuo tikslų apibrėžimo APD ir vėlesniuose įgyvendinimo aktuose, kuriuose būtų nustatytos išsamesnės kiekvieno tikslo apskaičiavimo metodikos taisyklės. Šia galimybe siekiama abiejų konkrečių tikslų ir sprendžiamos visos problemos priežastys, tačiau ja nebūtų pasiektas toks suderinamumo lygis, koks numatytas pagal 2 galimybę, nes sprendimai dėl priemonių veiksmingumo lygiams pasiekti paliekami valstybių narių diskrecijai. Kadangi dabartiniai duomenys apie susidarancias tekstilės atliekas nėra pakankamai patikimi, iš dalies dėl nevienodo supratimo, ar surinkti tekstilės gaminiai yra atliekos, ir dėl tekstilės gaminių, kuriems taikomas valstybių narių įgyvendinimas, taikymo srities, poveikio vertinime paaiškinamas mechanizmas, pagal kurį ateityje būtų galima nustatyti tikslus, įgyvendinamumas ir šio proceso poveikis (o ne faktiniai tikslų lygiai). Kalbant apie surinkimo tikslo nustatymą, pateikiamas išsamesnis vertinimas, pagrįstas tarpiniu vidutinio užmojo tikslu. 3.6 priemonė yra konkrečiai susijusi su 50 proc. tekstilės gaminių surinkimo tikslo nustatymu. Pasiekus šį tikslą padidėtų

tekstilės gaminių atskiro surinkimo lygis, taip padidėtų pakartotinio naudojimo ir perdirbimo rodikliai ir sumažėtų šalinimo lygis, tačiau taip pat atsirastų administracinė našta, be to, panašų poveikį atskiro surinkimo lygiui gali turėti ir galiojantis 2025 m. atskiro surinkimo įpareigojimas. Be to, prognozuojami lygiai valstybėse narėse yra labai nevienodi, todėl šiame etape gali būti sudėtinga nustatyti tikslą.

Poveikis MVĮ vertinamas atliekant poveikio vertinimą. Pagal MVĮ filtrą nustatyta, kad ši iniciatyva turi didelį bendrą poveikį MVĮ. Įvairios MVĮ kategorijos nustatytos visoje tekstilės vertės grandinėje – tai yra poveikio vertinimo proceso pagrindas.

88 proc. tekstilės įmonių yra labai mažos įmonės (0–9 darbuotojai), 12 proc. – kitos MVĮ (10–249 darbuotojai), o likusieji 0,3 proc. – didelės įmonės (daugiau kaip 250 darbuotojų). MVĮ labai aktyviai dalyvavo viešose konsultacijose ir tikslinėse konsultacijose. 320 respondentų viešose konsultacijose buvo MVĮ, palyginti su 138 didelėmis įmonėmis. Pagal kategorijas „įmonės / bendrovės“ ir „verslo asociacija“ gavome 200 MVĮ atsakymų, palyginti su 99 didelių įmonių atsakymais. Be to, didelės verslo asociacijos, kurios išreiškė išsamią nuomonę, daugiausia sudarytos iš MVĮ narių, reprezentatyvių tekstilės sektoriaus sudėčiai gamybos ir mažmeninės prekybos bei atliekų tvarkymo etapuose.

Apskritai MVĮ savo pozicijos dokumentuose nurodė, kad šiuo metu nėra didelio masto atliekų tvarkymo planų. Dauguma jų sutiko, kad reikia keisti tekstilės gaminių projektavimą ir vartojimo įpročius, kad būtų gaminami aukštesnės kokybės ir ilgiau tarnaujantys tekstilės gaminiai. Jos taip pat pabrėžė, kad svarbu teikti pirmenybę atliekų prevencijai ir pakartotiniam naudojimui, kad reikia nustatyti pakartotinio naudojimo ir parengimo pakartotiniam naudojimui tikslus, taip pat tobulinti atliekų atskiro surinkimo sistemas. Kalbant apie EPR, daugiausia dėmesio skirta siekiui užtikrinti, kad DGA sistemomis būtų įgyvendinama atliekų hierarchija, nustatant kiekybinius atliekų prevencijos ir parengimo pakartotiniam naudojimui tikslus, užtikrinant suderintą požiūrį į ekologinį DGA rinkliavų diferencijavimą ir sąžiningą konkurenciją perdirbimo rinkose, parengimo pakartotiniam naudojimui veiklos vykdytojams suteikiant prieigą prie atliekų srauto, taip pat socialines įmones kaip pagrindines suinteresuotąsias šalis įtraukiant į šių sistemų kūrimą, valdymą ir veikimą. Be to, buvo pasisakyta už tai, kad ES lygmeniu būtų suderinti atliekų nelaikymo atliekomis kriterijai, kuriam pritarė ir perdirbimo pramonės atstovai, taip pat už tai, kad būtų užtikrintas suderinamumas su kitomis reglamentavimo iniciatyvomis, tokiomis kaip TGEPR ir AVR. Be to, jos nurodė, kad reikia gairių, kaip pasiekti aukštą atskiro tekstilės gaminių surinkimo lygį, ir kad pažangus pluošto rūšiavimas ir pirminis apdorojimas yra labai svarbūs siekiant padidinti po vartojimo etapo susidariusių atliekų perdirbimo mastą. Kai kurios iš jų svarstė, kad reikia suderinti tekstilės atliekų apibrėžtis.

Buvo ne tik surinkti suinteresuotųjų šalių įrodymai apie galimą poveikį MVĮ, bet ir atliktas papildomas vertinimas, remiantis Eurostato duomenimis apie MVĮ sudėtį, apyvartą ir paplitimą, siekiant nustatyti poveikį, kuris turėtų didelę įtaką tokioms įmonėms. Konsultanto atliktame tyrime nagrinėtas kiekvienos priemonės konkretus poveikis MVĮ. Šiuo atžvilgiu 1 galimybės priemonės greičiausiai nesudarys didelės administracinės naštos MVĮ, o kartu šiomis priemonėmis turėtų būti supaprastinti MVĮ nustatyti įpareigojimai, suderinant tekstilės gaminių taikymo sritį. Pagal šią galimybę numatyta gairių ir paramos platforma apskritai turėtų didžiausią poveikį MVĮ. Numatoma, kad dėl 2 ir 3 galimybių priemonių MVĮ patirtų nedidelių papildomų išlaidų. Didžiausią naštą sudaranti priemonė, pagal kurią svarstomas DGA sistemų taikymas (2.9 priemonė), būtų orientuota į MVĮ, nes dauguma gamintojų yra

MVI. Be to, ataskaitų teikimo įpareigojimai pirmiausia buvo orientuoti į esamų įpareigojimų peržiūrą, kad jie labiau atitiktų jų tikslą ir apskritai pagerintų tekstilės sektoriaus žinių bazę.

Siekiant išvengti nereikalingos administracinės ir reglamentavimo naštos, poveikio vertinime siūloma, kad teisės akto tekste į DGA taikymo sritį nebūtų įtrauktos labai mažos įmonės ir pakartotinio naudojimo sektorius. Pakartotinio naudojimo subjektai, kurie rinkai tiekia ir naujus, ir naudotus gaminius, turėtų į apskaitą įtraukti ir pranešti tik apie naujus gaminius. Dėl tokio neįtraukimo nežymiai padidėtų įmonių, kuriose dirba daugiau kaip 10 darbuotojų, sąnaudos, o didžiausią papildomą našta patirtų įmonės, kuriose dirba daugiau kaip 250 darbuotojų.

Poveikis konkurencingumui, kai įmanoma, buvo įvertintas kiekybiškai, atsižvelgiant į poveikį įvairių rūšių konkurencingumui⁶⁵. Kainų konkurencingumu siekiama atspindėti santykinę kainų, kurias įmonės ar įmonių grupės gali nustatyti rinkoje, poveikį. Dinaminis konkurencingumas – tai poveikis moksliniams tyrimams ir inovacijoms, kuris padėtų išlaikyti arba pagerinti įmonių konkurencingumą laikui bėgant. Strateginis konkurencingumas – tai įmonių gebėjimas iš dalies patenkinti žaliavų ar produktų paklausą pasitelkiant pakartotinai naudojamus ar perdirbtus tekstilės gaminius ES. Poveikis konkurencingumui yra teigiamas arba neutralus.

Kalbant apie maisto atliekas, politikos galimybės buvo orientuotos į įvairių rūšių, lygių ir apimties maisto atliekų mažinimo tikslus, kuriuos reikia pasiekti iki 2030 m. ir kuriuos galima apibendrinti taip:

1 galimybė grindžiama 2014 m. pasiūlyme peržiūrėti APD⁶⁶ išnagrinėtais minimaliais tikslais.

- Pirminės gamybos tikslas – tikslo nėra,
- perdirbimo ir gamybos tikslas – 10 proc.,
- mažmeninės prekybos ir vartojimo etapų tikslas – 15 proc.

2 galimybė – tai platesnio užmojo variantas, kuriuo siekiama didžiausio 2014 m. mažmeninės prekybos ir vartojimo etapams nustatyto tikslo.

- Pirminės gamybos tikslas – tikslo nėra,
- perdirbimo ir gamybos tikslas – 10 proc.,
- mažmeninės prekybos ir vartojimo etapų tikslas – 30 proc.

3 galimybė atspindi DVT 12.3 uždavinyje nurodytus tikslus ir papildomą įsipareigojimą, kurį 2021 m. JT aukščiausiojo lygio susitikime maisto sistemų klausimais prisiėmė koalicija „Maistas – ne šiukšlės“.

- Pirminės gamybos tikslas – 10 proc.,

---

⁶⁵ Žiedinės ekonomikos poveikio konkurencingumui kanalus žr. Flachenecker, F. (2018) The causal impact of material productivity on macroeconomic competitiveness in the EU. *Environmental Economics and Policy Studies* 20, 17–46. <https://doi.org/10.1007/s10018-016-0180-3> and Flachenecker, F., Kornejew, M. (2019) The causal impact of material productivity on microeconomic competitiveness and environmental performance in the EU. *Environmental Economics and Policy Studies* 21, 87–122. <https://doi.org/10.1007/s10018-018-0223-z>

⁶⁶ COM(2014)0397 final.

- perdirbimo ir gamybos tikslas – 25 proc.,
- mažmeninės prekybos ir vartojimo etapų tikslas – 50 proc.

1–3 galimybes sudaro teisiškai privalomi tikslai, t. y. joms taikomas metinių ataskaitų teikimas, o jei tikslai nepasiekiami, jų vykdymas gali būti užtikrinamas taikant pažeidimų nagrinėjimo procedūras.

Pagal **4 galimybę** nustatomas savanoriškas tikslas, atitinkantis DVT 12.3 įsipareigojimą dėl mažmeninės prekybos ir vartojimo etapų (t. y. 50 proc. sumažinimas), o ankstesniems etapams nenumatytas joks skaitinis įsipareigojimas. Šiai galimybei nebūtų taikomi jokie vykdymo užtikrinimo mechanizmai, išskyrus metines ataskaitas apie maisto atliekų kiekį.

Poveikio analizė parodė, kad visos galimybės teikia didelę naudą aplinkai. Naudos dydis didėja didėjant tikslų taikymo sričiai ir lygiui – nuo 1 iki 3 galimybės. Mažiausia nauda būtų pasiekta pasirinkus 4 galimybę. Pagrindinė nauda gaunama mažinant išmetamą ŠESD kiekį (tačiau ji labai skiriasi priklausomai nuo metodikos). Kito šiame poveikio vertinime nagrinėjamo aplinkosauginio poveikio – žemės naudojimo, jūrų eutrofikacijos ir vandens naudojimo – dėsningumas panašus, t. y. naudos dydis didėja didėjant tikslų taikymo sričiai ir lygiui.

Kalbant apie ekonominį poveikį, numatoma, kad sumažinus maisto atliekų kiekį sumažės maisto paklausa, o tai savo ruožtu gali turėti nedidelį neigiamą poveikį maisto gamybos sektoriui (–3,6 proc. pesimistiškiausios prielaidos atveju) ir teigiamą poveikį kitiems sektoriams, todėl bendras balansas bus nežymiai teigiamas (iki 2,3 mlrd. EUR).

Kiekybiškai įvertinamas socialinis poveikis yra glaudžiai susijęs su ekonominiu poveikiu ir pasižymi panašiu dėsningumu. Kuo labiau sumažinamas maisto atliekų kiekis, tuo geresni rezultatai pasiekiami įgyvendinant galimybes, kiek tai susiję su maisto įperkamumu ir mažesnėmis namų ūkių išlaidomis. Kita vertus, nuo 1 iki 3 galimybės didėja neigiamas poveikis užimtumui žemės ūkio maisto produktų sektoriuje, tačiau numatoma, kad jį kompensuos naujo pobūdžio darbo vietos maisto sektoriuje ir nauda kituose ekonomikos sektoriuose.

Numatoma, kad poveikis MVĮ bus nedidelis. Inicijatyva daugiausia dėmesio skiriama maisto atliekų mažinimo tikslų nustatymui valstybėms narėms ir nebus taikoma atskiroms įmonėms. Nors valstybių narių valdžios institucijos greičiausiai bendradarbiaus su visais maisto tiekimo grandinės dalyviais, kol kas šalyse, kuriose imtasi koordinuotų maisto atliekų mažinimo veiksmų, daugiausia dėmesio skiriama didesnėms įmonėms ir savanoriškoms priemonėms, skatinančioms išitraukti į maisto atliekų prevenciją ir remiamoms valstybės finansavimu. Konsultacijų metu MVĮ nesitikėjo, kad dėl šios iniciatyvos kils tiesioginių problemų, tačiau atsargiai vertino galimus būsimus valstybių narių įgyvendinimo veiksmus.

Tinkamiausios galimybės

Atsižvelgdama į vertinimus, kaip galimybės padeda siekti dviejų pagrindinių tikslų, į ekonominio, aplinkosauginio ir socialinio poveikio pusiausvyrą, taip pat į bendras sąnaudas ir naudą, kai jas galima apskaičiuoti, Komisija pirmenybę teikia 2 galimybei. Tačiau papildomai galima apsvaistyti galimybę nustatyti tekstilės atliekų surinkimo tikslą (3.6 priemonė), kuriuo būtų papildomos 2 galimybės priemonės. Todėl 3.6 priemonė taip pat galėtų būti tinkamiausios galimybės dalis. Kitų tekstilės atliekų tvarkymo tikslų šiame etape negalima nustatyti, nes trūksta išsamių ir patikimų duomenų.

Poveikio vertinime daroma išvada, kad nustačius 50 proc. atskiro tekstilės gaminių surinkimo tikslą, būtų sudarytos palankesnės sąlygos įvairiems tekstilės vertės grandinės dalyviams, pakartotinio naudojimo veiklos vykdytojams ir atliekų tvarkytojams imtis suderintų veiksmų, kad tekstilės gaminiai būtų apdorojami pagal atliekų hierarchiją, pirmenybę teikiant pakartotiniam naudojimui ir uždarojo ciklo pluošto perdirbimui. Jame taip pat daroma išvada, kad tokį tikslą gali tekti atidžiai apsvarstyti, atsižvelgiant į šiuo metu ES esančius didelius atskiro surinkimo lygių skirtumus ir visa apimančią APD nustatytą įpareigojimą tokias atliekas rinkti atskirai. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, taip pat į sugriežtintas taisykles dėl atskiro surinkimo organizavimo taikant DGA ir tikslą sumažinti administracinę naštą, pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamo akto pateiktoje tinkamiausioje galimybeje nenumatytas atskiro surinkimo tikslas.

Palyginus ekonominių, aplinkosauginių ir socialinių poveikį, taip pat techninių siūlomų galimybių įgyvendinamumą, maisto atliekų srityje tinkamiausia yra 2 galimybė. Numatoma, kad ši galimybė bus veiksminga suteikiant valstybėms narėms stiprią politinę paskatą imtis veiksmų siekiant sumažinti maisto atliekų kiekį nacionaliniu lygmeniu ir pasiekti didelę naudą aplinkai, kartu užtikrinant proporcingumą ir įgyvendinamumą. Todėl nustatant teisiškai privalomus maisto atliekų mažinimo tikslus turėtų būti laikomasi laipsniško požiūrio, pradedant nuo žemesnio lygio nei nustatytas DVT, kad būtų užtikrintas nuoseklus valstybių narių atsakas ir reali pažanga siekiant 12.3 uždavinio. Tarpinė valstybių narių padarytos pažangos peržiūra, grindžiama kasmetine maisto atliekų kiekio stebėseną, suteiktų galimybę pakoreguoti tikslus, kad Sąjungos indėlis būtų padidintas ir dar labiau suderintas su DVT 12.3 uždaviniu, taip pat padėtų nustatyti tolesnės pažangos po 2030 m. kryptį.

• **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Dėl siūlomų priemonių susidarytų skirtingo dydžio administravimo našta (daugiausia susijusi su stebėseną ir ataskaitų teikimu dėl reikalavimų laikymosi) tiek valdžios institucijoms, tiek įmonėms. Taip pat šiame pasiūlyme visapusiškai naudojamosi skaitmenizacija administracinei naštai sumažinti.

Siūlomi maisto atliekų mažinimo tikslai grindžiami priemonėmis, kurios jau įtrauktos į APD, todėl nesukuria papildomos administracinės naštos.

Tinkamiausia mišri galimybė	Poveikio aprašymas	Bendras balansas
<p>2 galimybė – papildomi reglamentavimo reikalavimai ir tekstilės gaminių tikslas (3.6 priemonė)</p> <p>IR</p> <p>2 galimybė – maisto atliekų mažinimo tikslai</p>	<p>Ekonominės sąnaudos</p> <ul style="list-style-type: none"> • 913 mln. EUR per metus dėl rūšiavimo įpareigojimų • 2–12,3 mln. EUR registro kūrimo sąnaudos visose valstybėse narėse ir 11 200–69 000 EUR priežiūros sąnaudos kiekvienai valstybei narėi per metus • 7,79 mln. EUR per metus gamintojų ataskaitų teikimo DGA tikslais sąnaudų • 4,04 mln. EUR gamintojo atsakomybę perimančių organizacijų registrų naudojimo ir patikrinimų sąnaudų • 39,2 mln. EUR per metus papildomam tekstilės surinkimui, rūšiavimui ir apdorojimui, kad būtų pasiektas 50 proc. surinkimo tikslas • 208 EUR vienai kompetentingai institucijai ir 78 EUR vienam eksportuotojui per metus už vieną patikrinimą • 750 000 EUR per metus ES įmonėms, kad jos galėtų laikytis ES ataskaitų teikimo įpareigojimų • 26,5 mln. EUR sąvartynų mokesčio nuostolis valstybėms 	<p>Sąnaudos</p> <p>975 mln. EUR (šias sąnaudas gali patirti vartotojai, gamintojai arba tiek vieni, tiek kiti)</p> <p>Bendra pridėtinė vertė ES ekonomikai dėl maisto atliekų mažinimo – 1,6 mlrd. EUR (0,016 proc.)</p> <p>Nauda</p> <p>Tiesioginė 656 mln. EUR pakartotinai naudojamų ir perdirbamų tekstilės</p>

	<p>narėms dėl į sąvartynus nepatekusių tekstilės gaminių</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4,2 proc. mažesnė maisto paklausa ir –1,8 proc. žemės ūkio maisto produktų gamybos vertės pokytis bei 0,1–2,6 proc. sumažėjusios rinkos kainos • 4,2 mlrd. EUR per metus sumažėjusios ūkių pajamos <p>Bendros maisto grandinės dalyvių prisitaikymo prie maisto atliekų mažinimo išlaidos – 2 mlrd. EUR [41 EUR už toną išvengtų maisto atliekų]</p> <p>Ekonominė nauda tekstilės sektoriui</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>DGA</u>: 3,5–4,5 mlrd. EUR metinės bendros investicijų į perdirbimą grąžos (įskaitant kitų priemonių naudą) • <u>Papildomas rūšiavimas</u>: 534 mln. EUR per metus pakartotinio naudojimo vertės ir 94 mln. EUR per metus perdirbimo vertės • <u>Papildomas surinkimas</u>: 28 mln. EUR per metus bendros pakartotinio naudojimo ir perdirbimo vertės <p>Maisto atliekų mažinimo ekonominė nauda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bendra pridėtinė vertė ES ekonomikai – 1,6 mlrd. EUR (įskaitant pirmiau minėtas išlaidas) • 439 EUR per metus vienam namų ūkiui (4 asm.) sumažintos namų ūkių išlaidos maistui <p>Nauda aplinkai</p> <ul style="list-style-type: none"> • 16 mln. EUR dėl sumažinto ŠESD kiekio, išmetamo dėl tekstilės atliekų, taip pat dėl sumažinto į orą, vandenį ir žemę išmetamų teršalų, kurie kitu atveju būtų susidarę dėl netinkamo atliekų tvarkymo, kiekio • Išmetamo ŠESD kiekio sumažinimas 3,9 (ES) ir 12,6 (už ES ribų) mln. tonomis (įskaitant grįžtamąjį poveikį) ARBA 62 mln. tonų išvengto išmetamo ŠESD kiekio (neskaičiuojant grįžtamojo poveikio) • Į orą, vandenį ir žemę išmetamų teršalų, kurie kitu atveju būtų susidarę dėl netinkamo atliekų tvarkymo, kiekio sumažinimas • 2,2 trln. Pt sumažintas poveikis žemės naudojimui • 532 mln. kg Neq sumažinta jūrų eutrofikacija • Vandens trūkumo sumažėjimas 80 mlrd. m³ per metus • Bendra nauda aplinkosaugai pinigine išraiška – 9–23 mlrd. EUR <p>Socialinė nauda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sukurta 8 740 darbo vietų, susijusių su tekstilės pramone, ir sušvelnintas ES atliekų socialinis poveikis trečiosiose šalyse (nėra grynojo poveikio vertinimo; išsamesnė informacija ir pagrindinės prielaidos pateiktos 4 priede) • Iki 135 000 prarastų darbo vietų žemės ūkio maisto produktų sektoriuose (numatoma, kad tai bus kompensuota kituose sektoriuose) 	<p>gaminių nauda ES pakartotinio naudojimo ir perdirbimo rinkai, taip pat parama 3,5–4,5 mlrd. EUR bendrai metinei investicijų į DGA grąžai.</p> <p>439 EUR per metus vienam namų ūkiui (4 asm.) sumažintos namų ūkių išlaidos maistui</p> <p>Papildomas išmetamo ŠESD kiekio sumažinimas, siekiantis 16 mln. EUR per metus, tekstilės sektoriuje ir papildomas išmetamo ŠESD kiekio sumažinimas, siekiantis 62 mln. tonų per metus (bendra nauda aplinkosaugai pinigine išraiška – 9–23 mlrd. EUR)</p> <p>8 740 sukurtų darbo vietų atliekų tvarkymo sektoriuje, tačiau iki 135 000 prarastų darbo vietų žemės ūkio maisto produktų sektoriuose (numatoma, kad tai bus kompensuota kituose sektoriuose)</p> <p>Bendras veiksmingumas, efektyvumas ir nuoseklumas: teigiamas</p>
--	--	---

• **Pagrindinės teisės**

Šiuo pasiūlymu nedaromas poveikis pagrindinių teisių apsaugai.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pridedamoje finansinėje pažymoje parodytas detalizuotas poveikis biudžetui ir reikiami žmogiškieji bei administraciniai ištekliai pagal šį pasiūlymą.

Europos Komisija ir, konkrečiau, jos Aplinkos generalinis direktoratas (ENV GD) ir Sveikatos ir maisto saugos generalinis direktoratas (SANTE GD) bus atsakingi už derybas dėl direktyvos pagal įprastą bendro sprendimo procedūrą, taip pat už jos bendrą įgyvendinimą ir visų joje numatytų įgyvendinimo ir deleguotųjų aktų priėmimą. Kiti prisidėsiantys generaliniai direktoratai ir agentūros yra DG Jungtinis tyrimų centras (JRC) ir Europos aplinkosaugos agentūra (EEA).

Dabartinis Aplinkos GD finansinis modeliavimas grindžiamas esamais 0,75 etato ekvivalento (AD), skirtais bendrų sprendimų priėmimo procesui ir įgyvendinimui, taip pat naujais 3,0 etato ekvivalentų sutartininkais, atsakingais už techninį numatytų įgyvendinimo aktų rengimo įgyvendinimą.

SANTE GD finansinis modeliavimas grindžiamas esamais 0,5 etato ekvivalento (AD), skirtais bendro sprendimo priėmimo procesui ir įgyvendinimo valstybėse narėse stebėsenai.

Komisijos personalo išlaidos iš viso sudaro 2 033 000 EUR pagal naujausias viešai paskelbtas darbo užmokesčio skales.

5. KITI ELEMENTAI

• Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka

Į pasiūlymą įtrauktos kelios nuostatos, kuriomis siekiama pagerinti stebėseną. Poveikio vertinimo 14 priede išsamiai aprašytos stebėsenos ir vertinimo priemonės. Tinkamiausios politikos galimybės poveikis siekiant tekstilės atliekų ir galutinių tekstilės atliekų mažinimo tikslų stebimas pagal 3.6 priemonėje nustatytus rodiklius ir tikslus bei remiantis geresniais duomenų apie tekstilės gaminius srautais, pasiektais įgyvendinant 2.14 priemonę. Pastaroji priemonė taip pat suteiks galimybę nustatyti papildomus veiksmingumo tikslus, kurie šiuo metu vertinami kaip neįgyvendinami pagal 3 galimybę. Stebėseną grindžiama metiniais duomenimis apie tekstilės gaminius, parengtus pakartotiniam naudojimui pagal DGA sistemas (2.14 priemonė, išsamesnė informacija pateikta 10 priede).

Maisto atliekų atveju stebėseną bus grindžiama esamais ataskaitų teikimo įpareigojimais, t. y. metinėmis valstybių narių ataskaitomis apie susidarančius maisto atliekų kiekius (APD 37 straipsnio 3 dalis) ir Europos aplinkos agentūros kas dvejus metus atliekama maisto atliekų prevencijos programų įgyvendinimo pažangos peržiūra (APD 30 straipsnis).

• Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas

1 straipsnyje nustatomi APD pakeitimai, visų pirma šie direktyvos straipsniai:

2 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta patikslinta direktyvos netaikymo į atmosferą išmetamoms dujoms ir anglies dioksidui, surenkamam ir vežamam teologiškai saugoti ir jau geologiškai saugomam, taikymo sritis.

3 straipsnyje nustatytos naujos terminų „IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių gamintojas“, „tiekimai rinkai“, „gamintojo atsakomybę perimanti organizacija“, „interneto platforma“ ir „vartotojas“ apibrėžtys.

9a straipsnyje nustatyti reikalavimai dėl priemonių, kurių turi imtis valstybės narės, kad užkirstų kelią maisto atliekų susidarymui, susiję su elgesio pokyčių skatinimu ir tiekimo grandinės bendradarbiavimu (1), ir nustatyti maisto atliekų mažinimo tikslai, kuriuos valstybės narės turi pasiekti iki 2030 m. (4).

22a straipsnyje nustatyti reikalavimai, susiję su priemonėmis, kurių turi imtis valstybės narės, kad įvestų didesnės gamintojo atsakomybės sistemą, taikomą tekstilės, su tekstile susijusiems ir avalynės gaminiams, ir suderintos jos taikymo taisyklės, įskaitant taisykles dėl gaminių, kuriems taikoma ši sistema, apimties ir gamintojų finansinės atsakomybės taikymo srities.

22b straipsnyje nustatyti reikalavimai dėl priemonių, kurių turi imtis valstybės narės, siekdamos sukurti tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių gamintojų registrą, kad būtų įgyvendintos didesnės gamintojo atsakomybės sistemos.

22c straipsnyje nustatyti reikalavimai dėl priemonių, kurių turi imtis valstybės narės, kad įsteigtų tekstilės gaminių gamintojų atsakomybę perimančias organizacijas ir nustatytų jų pareigas.

22d straipsnyje nustatyti reikalavimai dėl priemonių, kurių valstybės narės turi imtis tekstilės atliekoms tvarkyti.

29a straipsnyje nustatyti įpareigojimai, susiję su priemonėmis, kurių turi imtis valstybės narės, kad peržiūrėtų ir pritaikytų savo maisto atliekų prevencijos programas, kad būtų pasiekti mažinimo tikslai (1), ir paskirtų kompetentingas institucijas, atsakingas už maisto atliekų mažinimo priemonių koordinavimą (2).

37 straipsnyje nustatyti ataskaitų teikimo reikalavimai, susiję su priemonėmis, kurių valstybės narės turi imtis tekstilės gaminių srityje, ir valstybių narių ataskaitų teikimo reikalavimų, susijusių su gaminių pakartotinio naudojimo duomenų srautu Europos aplinkos agentūrai, pakeitimas.

2 straipsnyje nustatytas direktyvos pakeitimų perkėlimas į nacionalinę teisę.

3 straipsnyje nustatytas direktyvos pakeitimų įsigaliojimas.

4 straipsnyje nustatyti direktyvos pakeitimų adresatai.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA**kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB dėl atliekų**

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,
atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) Europos žaliajame kurse ir Žiedinės ekonomikos veiksmų plane³ raginama stiprinti ir spartinti Sąjungos ir valstybių narių veiksmus, kad būtų užtikrintas tekstilės ir maisto sektorių aplinkosauginis ir socialinis tvarumas, nes šie sektoriai yra daugiausiai išteklių naudojantys sektoriai, darantys didelį neigiamą išorinį poveikį aplinkai. Šiuose sektoriuose finansavimo ir technologijų trūkumai trukdo pereiti prie žiedinės ekonomikos ir mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro. Maisto ir tekstilės sektoriai yra atitinkamai pirmasis ir ketvirtasis daugiausiai išteklių naudojantys sektoriai⁴, juose nevisiškai laikomasi pagrindinių Sąjungos atliekų tvarkymo principų, nustatytų atliekų hierarchijoje, pagal kurią pirmenybė teikiama atliekų prevencijai, o po to – parengimui pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui. Šioms problemoms spręsti reikalingi sisteminiai sprendimai, grindžiami gyvavimo ciklo principu;
- (2) remiantis ES tvarios ir žiedinės tekstilės ekonomikos strategija⁵, siekiant atsisakyti šiuo metu vyraujančio linijinio tekstilės gaminių projektavimo, gamybos, naudojimo ir atsikratymo jais būdo, reikalingi svarbūs pokyčiai, o ypač būtina riboti greitąją madą. Toje strategijoje laikomasi požiūrio, kad svarbu, jog gamintojai būtų atsakingi už atliekas, kurios susidaro dėl jų gaminių, ir numatoma nustatyti suderintas Sąjungos didesnės gamintojo atsakomybės, taikomos tekstilės gaminiams, taisykles bei taikyti ekologinį rinkliavų diferencijavimą. Joje numatyta, kad pagrindinis tokių taisyklių tikslas – sukurti surinkimo, rūšiavimo, pakartotinio naudojimo, parengimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo ekonomiką ir skatinti gamintojus užtikrinti,

---

¹ OL C , , p. .

² OL C , , p. .

³ COM(2020) 98 *final*, 2020 m. kovo 11 d.

⁴ EU Transition Pathways (europa.eu).

⁵ COM(2022) 141 *final*, 2022 m. kovo 30 d.

kad jų gaminiai būtų kuriami laikantis žiediško principų. Todėl joje numatoma, kad didelė dalis gamintojų įnašų į didesnės gamintojo atsakomybės sistemas turi būti skirta atliekų prevencijos priemonėms ir parengimui pakartotiniam naudojimui. Strategija taip pat remiamas poreikis stiprinti ir taikyti novatoriškesnius tvaraus biologinių išteklių valdymo metodus, kad būtų padidintas maisto atliekų žiediškumas ir jų valorizacija bei pakartotinis biologinių tekstilės gaminių naudojimas;

- (3) atsižvelgdamos į neigiamą maisto švaistymo poveikį, valstybės narės įsipareigojo imtis priemonių, kuriomis būtų skatinama maisto atliekų prevencija ir mažinimas pagal 2015 m. rugsėjo 25 d. Jungtinių Tautų (JT) Generalinės Asamblėjos priimtą Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m., visų pirma siekti joje nustatyto tikslo iki 2030 m. perpus sumažinti vienam gyventojui tenkantį maisto atliekų kiekį mažmeninės prekybos ir vartojimo lygmenimis ir sumažinti maisto nuostolius gamybos ir tiekimo grandinėse, įskaitant maisto praradimą po derliaus nuėmimo. Tomis priemonėmis siekiama maisto atliekų prevencijos ir mažinimo pirminės gamybos, perdirbimo ir gamybos, mažmeninės prekybos ir kitokio maisto paskirstymo etapuose, taip pat restoranuose, maitinimo paslaugų įmonėse ir namų ūkiuose;
- (4) po Konferencijos dėl Europos ateities Komisija įsipareigojo suteikti galimybę piliečių forumams diskutuoti ir teikti rekomendacijas prieš priimant tam tikrus svarbiausius pasiūlymus. Todėl nuo 2022 m. gruodžio mėn. iki 2023 m. vasario mėn. buvo sušauktas Europos piliečių forumas, kad parengtų rekomendacijų⁶, kaip sustiprinti maisto atliekų mažinimo veiksmus Sąjungoje, sąrašą. Kadangi daugiau nei pusė Sąjungos maisto atliekų susidaro namų ūkiuose, piliečių įžvalgos apie maisto atliekų prevenciją yra ypač svarbios. Piliečiai rekomendavo tris pagrindines veiksmų kryptis, įskaitant bendradarbiavimo maisto vertės grandinėje stiprinimą, maisto verslo iniciatyvas ir vartotojų elgsenos pokyčių skatinimą. Forumo rekomendacijos ir toliau padės įgyvendinti bendrą Komisijos darbo programą, susijusią su maisto atliekų prevencija, ir gali tapti gairėmis, padedančiomis valstybėms narėms siekti maisto atliekų mažinimo tikslų;
- (5) pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/31/EB⁷ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/12/EB⁸ netaikoma anglies dioksidui, surenkamam ir vežamam geologiškai saugoti ir jau geologiškai saugomam pagal Direktyvos 2006/12/EB reikalavimus. Tačiau ši Direktyvos 2009/31/EB, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2006/12/EB, nuostata nebuvo įtraukta į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB⁹, kuria panaikinta Direktyva 2006/12/EB. Todėl, siekiant užtikrinti teisinį tikrumą, į šią direktyvą įtraukiami Direktyvos 2009/31/EB pakeitimai, susiję su Direktyvos 2008/98/EB netaikymu anglies dioksidui, surenkamam ir vežamam geologiškai saugoti ir jau geologiškai saugomam;
- (6) į Direktyvą 2008/98/EB reikia įtraukti tekstilės gaminių gamintojų, internetinių platformų ir gamintojo atsakomybę perimančių organizacijų, susijusių su tekstilės gaminiams taikomos didesnės gamintojo atsakomybės įgyvendinimu, apibrėžtis, kad būtų patikslinta šių sąvokų ir susijusių įpareigojimų taikymo sritis;
- (7) valstybės narės tam tikru mastu parengė vartotojams ir maisto tvarkymo subjektams skirtą medžiagą ir vykdė kampanijas, susijusias su maisto atliekų prevencija, tačiau

⁶ Visas rekomendacijų sąrašas pateiktas poveikio vertinimo ataskaitos 16 priede.

⁷ OL L 140, 2009 6 5, p. 114.

⁸ OL L 114, 2006 4 27, p. 9.

⁹ OL L 312, 2008 11 22, p. 3.

jose daugiausia dėmesio skiriama informuotumui didinti, o ne elgsenos pokyčiams skatinti. Siekiant išnaudoti visas maisto atliekų mažinimo galimybes ir užtikrinti ilgalaikę pažangą, reikia parengti elgsenos pokyčius skatinančias intervencines priemones, pritaikyti jas prie konkrečios valstybių narių situacijos ir poreikių ir visiškai integruoti į nacionalines maisto atliekų prevencijos programas. Taip pat reikėtų skirti dėmesio regioniniams žiediniams sprendimams, įskaitant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę, piliečių dalyvavimą ir pritaikymą prie konkrečių regionų, pavyzdžiui, atokiausių regionų ar salų, poreikių;

- (8) nepaisant didėjančio informuotumo apie neigiamą maisto švaistymo poveikį ir padarinius, ES ir valstybių narių lygmeniu prisiimtų politinių įsipareigojimų ir Sąjungos priemonių, įgyvendintų nuo 2015 m., kai buvo priimtas Žiedinės ekonomikos veiksmų planas, maisto atliekų susidarymas nemažėja tiek, kad būtų padaryta didelė pažanga siekiant 12 JT darnaus vystymosi tikslo (DVT) 12.3 uždavinio. Siekiant užtikrinti reikšmingą indėlį siekiant DVT 12.3 uždavinio, priemonės, kurių turi imtis valstybės narės, turėtų būti sustiprintos, kad būtų padaryta pažanga įgyvendinant šią direktyvą ir kitas tinkamas priemones maisto atliekų susidarymui mažinti;
- (9) norint pasiekti rezultatų trumpuoju laikotarpiu ir suteikti maisto tvarkymo subjektams, vartotojams ir valdžios institucijoms reikiamą ilgalaikę perspektyvą, reikėtų nustatyti kiekybinius maisto atliekų susidarymo mažinimo tikslus, kuriuos valstybės narės turėtų pasiekti iki 2030 m.;
- (10) atsižvelgiant į Sąjungos įsipareigojimą siekti DVT 12.3 uždavinio, maisto atliekų mažinimo tikslų, kuriuos valstybės narės turi pasiekti iki 2030 m., nustatymas turėtų būti stipri politinė paskata imtis veiksmų ir užtikrinti reikšmingą indėlį siekiant visuotinių tikslų. Tačiau, atsižvelgiant į teisiškai privalomą tokių tikslų pobūdį, jie turėtų būti proporcingi ir įgyvendinami ir jais turėtų būti atsižvelgiama į įvairių maisto tiekimo grandinės dalyvių vaidmenį ir pajėgumus (visų pirma labai mažų ir mažųjų įmonių). Todėl nustatant teisiškai privalomus tikslus turėtų būti laikomasi laipsniško požiūrio, pradedant nuo žemesnio lygio nei nustatytas DVT, kad būtų užtikrintas nuoseklus valstybių narių atsakas ir reali pažanga siekiant 12.3 uždavinio;
- (11) maisto atliekoms mažinti gamybos ir vartojimo etapuose būtina taikyti skirtingus metodus ir priemones bei įtraukti skirtingas suinteresuotųjų šalių grupes. Todėl vienas tikslas turėtų būti siūlomas perdirbimo ir gamybos etapui, o kitas – mažmeninei prekybai ir kitokiam maisto paskirstymui, restoranams ir maitinimo paslaugų įmonėms bei namų ūkiams;
- (12) atsižvelgiant į maisto tiekimo grandinės paskirstymo ir vartojimo etapų tarpusavio priklausomybę, ypač į mažmeninės prekybos praktikos įtaką vartotojų elgsenai ir maisto vartojimo namuose bei maitinimo įstaigose santykį, patartina šiems maisto tiekimo grandinės etapams nustatyti vieną bendrą tikslą. Kiekvienam iš šių etapų nustačius atskirus tikslus, atsirastų nereikalingas sudėtingumas ir būtų apribotas valstybių narių lankstumas sutelkti dėmesį į konkrečias joms rūpimas sritis. Siekiant išvengti, kad dėl bendro tikslo tam tikriems veiklos vykdytojams nebūtų sukurta pernelyg didelė našta, valstybėms narėms bus rekomenduojama atsižvelgti į proporcingumo principą nustatant priemones bendram tikslui pasiekti;
- (13) demografiniai pokyčiai daro didelę įtaką suvartojamo maisto kiekiui ir susidarančioms maisto atliekoms. Todėl bendras maisto atliekų mažinimo tikslas, taikomas mažmeninei prekybai ir kitokiam maisto paskirstymui, restoranams ir maitinimo paslaugų įmonėms bei namų ūkiams, turėtų būti išreikštas procentiniu vienu

gyventojui tenkančio maisto atliekų kiekio pokyčiu, kad būtų atsižvelgta į gyventojų skaičiaus pokyčius;

- (14) remiantis Komisijos deleguotajame sprendime (ES) 2019/1597¹⁰ nustatyta suderinta metodika, pirmieji metai, kuriais buvo renkami duomenys apie maisto atliekų kiekį, buvo 2020 m. Todėl nustatant maisto atliekų mažinimo tikslus, kaip atskaitos scenarijų reikėtų naudoti 2020 m. Valstybėms narėms, kurios gali įrodyti, kad maisto atliekų kiekio matavimus vykdė prieš 2020 m., taikydamos metodus, atitinkančius Deleguotąjį sprendimą (ES) 2019/1597, turėtų būti leidžiama naudoti ankstesnius atskaitos scenarijus;
- (15) siekiant užtikrinti, kad laipsniškas požiūris į visuotinio tikslo įgyvendinimą padėtų įvykdyti užsibrėžtus uždavinius, teisiškai privalomų maisto atliekų mažinimo tikslų lygiai turėtų būti peržiūrėti ir, jei reikia, patikslinti, kad būtų atsižvelgta į valstybių narių ilgainiui padarytą pažangą. Tai leistų prireikus pakoreguoti tikslus, kad būtų padidintas Sąjungos indėlis, tikslai būtų dar labiau suderinti su DVT 12.3 uždaviniu, kuris turi būti pasiektas iki 2030 m., ir kad būtų numatyta tolesnės pažangos kryptis po šios datos;
- (16) siekiant užtikrinti geresnį, savalaikiškesnį ir vienodesnį nuostatų, susijusių su maisto atliekų prevencija, įgyvendinimą, numatyti bet kokius įgyvendinimo trūkumus ir sudaryti sąlygas imtis veiksmų anksčiau, nei sueis tikslų įgyvendinimo terminai, 2018 m. įvesta ankstyvojo perspėjimo ataskaitų sistema turėtų būti išplėsta, kad apimtų ir maisto atliekų mažinimo tikslus;
- (17) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 191 straipsnio 2 dalyje nurodytą principą „teršėjas moka“ svarbu, kad gamintojai, pateikiantys Sąjungos rinkai tam tikrus tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius, prisiimtų atsakomybę už jų tvarkymą pasibaigus jų gyvavimo ciklui, taip pat pratęstų jų gyvavimo ciklą, tiekdami rinkai pakartotinai naudoti naudotus tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius. Siekiant įgyvendinti principą „teršėjas moka“, tikslinga nustatyti tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių tvarkymo įpareigojimus gamintojams, įskaitant bet kurią gamintoją, importuotoją ar platintoją, kurie, nepriklausomai nuo naudojamo pardavimo būdo, kuris be kita ko, gali būti pardavimas pagal nuotolinės prekybos sutartis, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/83/ES¹¹ 2 straipsnio 7 punkte, pirmą kartą savo vardu arba naudodami savo prekių ženklą profesiniu pagrindu patiekia tuos gaminius rinkai valstybės narės teritorijoje. Į gamintojų, kuriems taikoma didesnė gamintojo atsakomybė, taikymo sritį neturėtų būti įtrauktos labai mažos įmonės ir savarankiškai dirbantys siuvėjai, gaminantys gaminius pagal individualius užsakymus, atsižvelgiant į mažesnę jų vaidmenį tekstilės rinkoje, taip pat tie, kurie rinkai teikia naudotus tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius arba tokius gaminius, pagamintus iš naudotų ar atliekomis tapusių tų gaminių, siekiant Sąjungoje skatinti pakartotinį naudojimą, įskaitant taisyimą, atnaujinimą ir kūrybinį perdirbimą, kai pakeičiamos tam tikros pirminio gaminio funkcijos;

¹⁰ 2019 m. gegužės 3 d. Komisijos deleguotasis sprendimas (ES) 2019/1597, kuriuo, siekiant vienodo maisto atliekų kiekio matavimo, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB papildoma nuostatomis dėl bendros metodikos ir būtiniausių kokybės reikalavimų (OL L 248, 2019 9 27, p. 77).

¹¹ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB (OL L 304, 2011 11 22, p. 64).

- (18) esami atskiro tekstilės gaminių surinkimo vykdymo arba tokio vykdymo planavimo, tiek taikant didesnės gamintojo atsakomybės sistemas, tiek kitus metodus, būdai labai skiriasi vienas nuo kito. Didesnės gamintojo atsakomybės sistemų taikymo atžvilgiu taip pat esama didelių skirtumų, pavyzdžiui, dėl gaminių, kuriems jos būtų taikomos, gamintojų atsakomybės ir valdymo modelių. Todėl Direktyvoje 2008/98/EB nustatytos didesnės gamintojo atsakomybės taisyklės apskritai turėtų būti taikomos tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių gamintojams skirtoms didesnės gamintojo atsakomybės sistemoms. Tačiau jos turėtų būti papildytos kitomis konkrečiomis nuostatomis, susijusiomis su tekstilės sektoriaus ypatumais, visų pirma didele mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) dalimi tarp gamintojų, socialinių įmonių vaidmeniu ir pakartotinio naudojimo svarba didinant tekstilės vertės grandinės tvarumą. Jos taip pat turėtų būti išsamesnės ir labiau suderintos, kad nebūtų sukurta susiskaidžiusi rinka, galinti turėti neigiamą poveikį sektoriui, ypač labai mažoms įmonėms ir MVI, surinkimo, apdorojimo ir perdirbimo srityse, taip pat kad būtų numatytos aiškios paskatos kurti tvarius tekstilės gaminius ir vykdyti tvarią politiką bei sudarytos palankesnės sąlygos antrinių žaliavų rinkose. Šiomis aplinkybėmis valstybės narės raginamos apsvarstyti galimybę išduoti leidimus kelioms gamintojo atsakomybę perimančioms organizacijoms, nes tokių gamintojo atsakomybę perimančių organizacijų konkurencija gali suteikti didesnę naudą vartotojams, paskatinti inovacijas, sumažinti sąnaudas, pagerinti surinkimo lygį ir padidinti gamintojų, norinčių sudaryti sutartis su tokiomis organizacijomis, pasirinkimo galimybes;
- (19) namų apyvokos tekstilė ir drabužiai sudaro didžiausią Sąjungoje suvartojamos tekstilės dalį ir labiausiai prisideda prie netvarių perteklinės gamybos ir perteklinio vartojimo modelių. Be to, visos valstybėse narėse veikiančios atskiro surinkimo sistemos visų pirma skirtos namų apyvokos tekstilės gaminiams ir drabužiams, taip pat kitiems vartojimo etapą jau praėjusiems drabužiams ir drabužių priedams bei avalynei, kurie daugiausia sudaryti ne iš tekstilės. Todėl į nustatytos didesnės gamintojo atsakomybės sistemos taikymo sritį turėtų būti įtraukti namų apyvokos tekstilės gaminiai ir kiti drabužiai, drabužių priedai bei avalynė. Siekiant gamintojams užtikrinti teisinį tikrumą dėl gaminių, kuriems taikoma didesnė gamintojo atsakomybė, į taikymo sritį patenkantys gaminiai turėtų būti identifikuojami pagal Kombinuotosios nomenklatūros kodus, laikantis Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87¹² I priedo;
- (20) tekstilės sektoriuje naudojama daug išteklių. Nors tiek žaliavų, tiek tekstilės gamybos srityje didžioji dalis su drabužių, avalynės ir namų apyvokos tekstilės gaminių vartojimu Sąjungoje susijusio spaudimo ir poveikio patiriama trečiosiose šalyse, jie dėl savo visuotinio poveikio klimatui ir aplinkai daro poveikį ir Sąjungai. Todėl tekstilės atliekų prevencija, parengimas pakartotiniam naudojimui ir perdirbimas gali padėti sumažinti šio sektoriaus aplinkosauginį pėdsaką pasaulyje, taip pat ir Sąjungoje. Be to, dabartinis neefektyviai išteklius naudojantis tekstilės atliekų tvarkymas neatitinka atliekų hierarchijos ir daro žalą aplinkai tiek Sąjungoje, tiek trečiosiose šalyse, be kita ko, dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų deginant atliekas ir jas šalinant sąvartynuose;
- (21) taikant didesnę gamintojo atsakomybę už tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminius siekiama užtikrinti aukštą aplinkos ir sveikatos apsaugos lygį Sąjungoje, sukurti surinkimo, rūšiavimo, pakartotinio naudojimo, parengimo pakartotiniam

---

¹² OL L 256, 1987 9 7, p. 1.

naudojimui ir perdirbimo, visų pirma uždarojo ciklo pluošto perdirbimo, ekonomiką, taip pat paskatas gamintojams, kad jų gaminiai būtų kuriami laikantis žiediško principų. Tekstilės gaminių ir avalynės gamintojai turėtų finansuoti surinkimo, rūšiavimo pakartotiniam naudojimui, parengimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo išlaidas, taip pat surinktų naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės gaminių ir avalynės, įskaitant neparduotus vartojimo gaminius, laikomus atliekomis, kurie buvo tiekiami valstybių narių teritorijoje įsigaliojus šiai iš dalies keičiančiai direktyvai, perdirbimo bei kitokio apdorojimo išlaidas, užtikrinant, jog didesnės gamintojo atsakomybės įpareigojimai nebūtų taikomi atgaline data ir atitiktų teisinio tikrumo principą. Šie gamintojai taip pat turėtų finansuoti mišrių surinktų komunalinių atliekų sudėties tyrimų, paramos rūšiavimo ir perdirbimo technologijų moksliniams tyrimams ir plėtrai, ataskaitų apie atskirą surinkimą, pakartotinį naudojimą ir kitokią apdorojimą teikimo bei galutinių naudotojų informavimo apie tekstilės gaminių poveikį ir tvarų tvarkymą išlaidas;

- (22) gamintojai turėtų būti atsakingi už visų naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių surinkimo sistemų sukūrimą ir užtikrinimą, kad jie vėliau būtų rūšiuojami pakartotinai naudoti, parengti pakartotiniam naudojimui ir perdirbti, siekiant kuo labiau padidinti dėvėtų drabužių ir avalynės prieinamumą ir sumažinti atliekų, kurios apdorojamos pagal atliekų hierarchiją mažiausiai pageidaujama būdais, kiekį. Veiksmingiausias būdas gerokai sumažinti tekstilės gaminių poveikį klimatui ir aplinkai yra užtikrinti, kad jie galėtų būti ir būtų naudojami ir pakartotinai naudojami ilgiau. Tai taip pat turėtų sudaryti sąlygas taikyti tvarius ir žiedinius verslo modelius, tokius kaip pakartotinis naudojimas, nuoma ir taisymas, gražinimo paslaugos ir naudotų daiktų mažmeninė prekyba, kurie padėtų kurti naujas ekologiškas ir kokybiškas darbo vietas, o piliečiams suteiktų galimybių sutaupyti lėšų. Siekiant atsieti tekstilės atliekų susidarymą nuo sektoriaus augimo, labai svarbu nustatyti gamintojų atsakomybę už atliekas, susidarancias dėl jų gaminių. Todėl gamintojai taip pat turėtų būti atsakingi už perdirbimą, visų pirma teikdami pirmenybę uždarojo ciklo pluošto perdirbimo didinimui, ir kitas naudojimo operacijas bei šalinimą;
- (23) gamintojai ir gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos turėtų finansuoti tekstilės perdirbimo, ypač uždarojo ciklo pluošto perdirbimo, kuris suteikia galimybę perdirbti įvairesnes medžiagas ir sukurti žaliavų šaltinį tekstilės gamybai Sąjungoje, didinimą. Taip pat svarbu, kad gamintojai finansiškai remtų mokslinius tyrimus ir inovacijas, susijusius su automatiniu rūšiavimo ir rūšiavimo pagal sudėtį sprendimų, leidžiančių atskirti ir perdirbti mišrias medžiagas bei nukenksminti atliekas, technologine plėtra, kad būtų galima diegti aukštos kokybės uždarojo ciklo pluošto perdirbimo sprendimus ir panaudoti perdirbtą pluoštą. Siekiant palengvinti šios direktyvos reikalavimų laikymąsi, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tekstilės sektoriaus ekonominės veiklos vykdytojai, ypač mažosios ir vidutinės įmonės, gautų informaciją ir pagalbą, kurios turėtų būti teikiamos kaip rekomendacijos, finansinė parama, galimybė gauti finansavimą, specializuota valdymo ir personalo mokymo medžiaga arba organizacinė ir techninė pagalba. Jei parama finansuojama iš valstybės išteklių, įskaitant atvejus, kai visa parama finansuojama iš valdžios institucijos nustatytų ir iš atitinkamų įmonių surinktų įnašų, ji gali būti valstybės pagalba, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje; tokiais atvejais valstybės narės privalo užtikrinti atitiktį valstybės pagalbos taisyklėms. Privačių ir viešųjų investicijų į tekstilės sektoriaus žiedišumą ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą telkimas taip pat yra pagrindinis kelių Sąjungos finansavimo programų ir veiksmų planų, pavyzdžiui, Žiediško centrų iniciatyvos ir specialių kvietimų teikti

pasiūlymus pagal programą „Europos horizontas“, tikslas. Taip pat būtina toliau vertinti galimybę nustatyti Sąjungos tekstilės gaminių perdirbimo tikslus, kad būtų remiama ir skatinama technologinė plėtra ir investicijos į perdirbimo infrastruktūrą, taip pat skatinamas ekologinis projektavimas perdirbamumo tikslais;

- (24) nuo 2025 m. sausio 1 d. naudoti ir atliekomis tapę tekstilės, su tekstile susiję ir avalynės gaminiai turėtų būti renkami atskirai nuo kitų atliekų srautų, pavyzdžiui, metalų, popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, medienos ir biologinių atliekų, kad juos būtų galima pakartotinai panaudoti ir kokybiškai perdirbti. Atsižvelgiant į poveikį aplinkai ir medžiagų nuostolius, atsirandančius dėl to, kad naudoti ir atliekomis tapę tekstilės gaminiai nesurenkami atskirai ir dėl to neapdorojami aplinkai saugiu būdu, naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių surinkimo tinklas turėtų apimti visą valstybių narių teritoriją, įskaitant atokiausius regionus, būti arti galutinio naudotojo ir nebūti nukreiptas tik į tas vietas ir gaminius, kurių atveju surinkimas yra pelningas. Surinkimo tinklas turėtų būti organizuojamas bendradarbiaujant su kitais atliekų tvarkymo ir pakartotinio naudojimo sektoriuose veiklą vykdančiais subjektais, pavyzdžiui, savivaldybėmis ir socialinėmis įmonėmis. Atsižvelgiant į didelę naudą aplinkai ir klimatui, susijusią su pakartotiniu naudojimu, pagrindinis ir antrinis surinkimo tinklo tikslas turėtų būti atitinkamas pakartotinai naudoti ir perdirbti tinkamų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių surinkimas. Kadangi vartotojas nėra mokomas atskirti pakartotiniam naudojimui tinkamus gaminius ir perdirbti tinkamus gaminius, surinkimo sistemose, taip pat ir logistikos efektyvumo tikslais, turėtų būti numatyti surinkimo konteineriai, į kuriuos kartu būtų renkami ir naudoti ir atliekomis tapę gaminiai. Aukštas surinkimo lygis skatintų gerus pakartotinio naudojimo rezultatus ir kokybišką perdirbimą tekstilės tiekimo grandinėse, skatintų kokybiškų antrinių žaliavų panaudojimą ir padėtų planuoti investicijas į tekstilės rūšiavimo ir perdirbimo infrastruktūrą. Siekiant patikrinti ir pagerinti surinkimo tinklo ir informavimo kampanijų veiksmingumą, reikėtų reguliariai atlikti surinktų mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimus bent NUTS 2 lygmeniu, kad būtų galima nustatyti, kiek jose yra atliekomis tapusios tekstilės ir avalynės. Be to, gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos turėtų kasmet apskaičiuoti ir viešai skelbti atskiro surinkimo sistemų rezultatų ir pasiekto metinio atskiro surinkimo lygio duomenis;
- (25) atsižvelgiant į svarbų socialinių įmonių ir socialinės ekonomikos subjektų vaidmenį esamose tekstilės surinkimo sistemose ir jų potencialą kurti vietinius, tvarius, dalyvaujamuosius ir įtraukius verslo modelius bei kokybiškas darbo vietas Sąjungoje, vadovaujantis ES socialinės ekonomikos veiksmų plano¹³ tikslais, įvedant didesnės gamintojo atsakomybės sistemas turėtų būti palaikoma ir remiama socialinių įmonių ir socialinės ekonomikos subjektų, dalyvaujančių naudotų tekstilės gaminių tvarkyme, veikla. Todėl šie subjektai turėtų būti laikomi atskiro surinkimo sistemų partneriais, remiančiais pakartotinio naudojimo ir taisymo masto didinimą ir kuriančiais kokybiškas darbo vietas visiems, ypač pažeidžiamoms grupėms;
- (26) gamintojai ir gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos turėtų aktyviai dalyvauti informuojant galutinius naudotojus, ypač vartotojus, apie tai, kad naudoti ir atliekomis tapę tekstilės ir avalynės gaminiai turėtų būti renkami atskirai, kad veikia surinkimo sistemos ir kad galutiniai naudotojai atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant atliekų prevenciją ir ekologiškai optimalų tekstilės atliekų tvarkymą. Ši informacija

¹³ 2021 m. gruodžio 9 d. COM(2021) 778 *final*.

turėtų apimti tekstilės ir avalynės gaminių pakartotinio naudojimo priemonių prieinamumą ir tvaraus vartojimo naudą aplinkai bei tekstilės drabužių pramonės poveikį aplinkai, sveikatai ir visuomenei. Galutiniai naudotojai taip pat turėtų būti informuojami apie jų svarbų vaidmenį priimančią informaciją pagrįstus, atsakingus ir tvarius tekstilės vartojimo sprendimus ir užtikrinant ekologiškai optimalų tekstilės ir avalynės atliekų tvarkymą. Šie informacijos reikalavimai taikomi kartu su reikalavimais dėl informacijos apie tekstilės gaminius teikimo galutiniams naudotojams, nustatytais Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamente¹⁴ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1007/2011¹⁵. Teikiant informaciją visiems galutiniams naudotojams turėtų būti naudojamos šiuolaikinės informacinės technologijos. Informacija turėtų būti teikiama tiek tradiciniais būdais, kaip antai patalpų ir lauko plakatuose ir per socialinės žiniasklaidos kampanijas, tiek novatoriškesnėmis priemonėmis, kaip antai teikiant elektroninę prieigą prie svetainių per QR kodus;

- (27) siekiant padidinti tekstilės gaminių žiedžiškumą ir aplinkos tvarumą bei sumažinti neigiamą poveikį klimatui ir aplinkai, Reglamente .../... [Leidinių biurui: *prašome įrašyti Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamento serijos numerį ir institucijas bei baigti pildyti išnašą*]¹⁶ bus nustatyti privalomi tekstilės gaminių ekologinio projektavimo reikalavimai, kuriais, priklausomai nuo to, kas pagal poveikio vertinimą bus naudinga didinant tekstilės tvarumą aplinkos atžvilgiu, bus reglamentuojamas tekstilės gaminių patvarumas, galimumas pakartotinai panaudoti, pataisomumas ir uždarojo ciklo pluošto perdirbimo potencialas, taip pat privalomoji perdirbtojo pluošto dalis tekstilės gaminiuose. Juo taip pat bus reglamentuojamas susirūpinimą keliančių medžiagų buvimas, kad būtų galima kuo labiau sumažinti jų kiekį ir jas kontroliuoti, siekiant sumažinti atliekų susidarymą ir pagerinti perdirbimą, taip pat sintetinių pluoštų patekimo į aplinką prevencija ir mažinimas, kad būtų gerokai sumažintas mikroplastiko atsiskyrimas. Be to, veiksminga ekonominė priemonė, skatinanti kurti tvaresnius tekstilės gaminius ir taip tobulinti žiedinį projektavimą yra didesnės gamintojo atsakomybės rinkliavų diferencijavimas. Siekiant suteikti stiprią paskatą ekologiniam projektavimui ir kartu atsižvelgti į vidaus rinkos tikslus ir tekstilės sektoriaus, kurį daugiausia sudaro MVĮ, sudėtį, būtina suderinti didesnės gamintojo atsakomybės rinkliavų diferencijavimo kriterijus, remiantis svarbiausiais ekologinio projektavimo parametrais, kad tekstilės gaminius būtų galima apdoroti pagal atliekų hierarchiją. Rinkliavų diferencijavimas pagal ekologinio projektavimo kriterijus turėtų būti grindžiamas ekologinio projektavimo reikalavimais ir jų matavimo metodikomis, priimtomis pagal Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamentą tekstilės gaminiams arba pagal kitus Sąjungos teisės aktus, kuriais nustatomi suderinti tekstilės gaminių tvarumo kriterijai ir jų matavimo metodai, ir tik tais atvejais, kai pastarieji yra priimti. Tikslinga įgalioti Komisiją priimti suderintas rinkliavų diferencijavimo taisykles, siekiant užtikrinti, kad rinkliavų diferencijavimo kriterijai būtų suderinti su tais gaminiams taikomais reikalavimais;
- (28) siekiant stebėti, ar gamintojai laikosi įpareigojimų, susijusių su jų finansinėmis ir organizacinėmis pareigomis užtikrinti naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su

¹⁴ *Leidinių biurui: prašome įrašyti nuorodos numerį, kai dokumentas bus priimtas.*

¹⁵ 2011 m. rugsėjo 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1007/2011 dėl tekstilės pluoštų pavadinimų ir susijusio tekstilės gaminių pluoštų sudėties ženklavimo ir žymėjimo, kuriuo panaikinamos Tarybos direktyva 73/44/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 96/73/EB bei 2008/121/EB (OL L 272, 2011 10 18, p. 1).

¹⁶ *Leidinių biurui: prašome įrašyti nuorodos numerį, kai dokumentas bus priimtas.*

tekstile susijusių ir avalynės gaminių, kuriuos jie pirmą kartą patiekia rinkai valstybės narės teritorijoje, tvarkymą, būtina, kad kiekviena valstybė narė sukurtų ir tvarkytų gamintojų registrą ir kad gamintojai būtų įpareigoti jame registruotis. Registracijos reikalavimai ir formatas turėtų būti kuo labiau suderinti visoje Sąjungoje, kad registracija būtų lengvesnė, visų pirma tais atvejais, kai gamintojai tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius pirmą kartą patiekia rinkai skirtingose valstybėse narėse. Registre pateikta informacija turėtų būti prieinama tiems subjektams, kurie dalyvauja tikrinant, ar laikomasi didesnės gamintojo atsakomybės įpareigojimų ir ar užtikrinamas jų vykdymas;

- (29) kadangi 99 proc. tekstilės sektoriaus sudaro mažosios ir vidutinės įmonės, įgyvendinant didesnės gamintojo atsakomybės sistemą, taikomą tekstilei, su tekstile susijusiems ir avalynės gaminiams, turėtų būti siekiama kuo labiau sumažinti administracinę naštą. Todėl didesnė gamintojo atsakomybė turėtų būti užtikrinama kolektyviai, t. y. atsakomybę gamintojų vardu turėtų prisiimti gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos. Gamintojo atsakomybę perimančioms organizacijoms turėtų būti privaloma gauti valstybės narės leidimą ir jos turėtų dokumentais įrodyti, *inter alia*, kad turi pakankamai finansinių išteklių dėl didesnės gamintojo atsakomybės patiriamoms išlaidoms padengti ir kad jos vykdo tą atsakomybę;
- (30) Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2022/2065¹⁷ 30 straipsnio 1 dalimi tam tikri interneto platformų, leidžiančių vartotojams sudaryti nuotolinės prekybos sutartis su gamintojais, siūlančiais tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius Sąjungoje esantiems vartotojams, paslaugų teikėjai, prieš leidžiant gamintojui naudotis platformos paslaugomis, įpareigojami iš to gamintojo gauti tam tikrą identifikacinę informaciją ir gamintojo patvirtinimą, kad jis įsipareigoja siūlyti tik tuos gaminius ar paslaugas, kurie atitinka taikomas Sąjungos teisės taisykles. Siekiant užtikrinti veiksmingą didesnės gamintojo atsakomybės įpareigojimų vykdymą, turėtų būti nurodyta, kad interneto platformų, kurioms taikomas Reglamento (ES) 2022/2065 3 skyriaus 4 skirsnis, paslaugų teikėjai iš tų gamintojų turėtų gauti informaciją apie registraciją tekstilės gamintojų registre, kuri valstybė narė privalo sukurti pagal šią direktyvą, taip pat gamintojo registracijos tame registre numerį (-ius) ir gamintojo patvirtinimą, kad jis įsipareigoja siūlyti tik tuos tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius, kuriems taikomi šioje direktyvoje nustatyti didesnės gamintojo atsakomybės reikalavimai. Tokių platformų paslaugų teikėjams taikomos Reglamento (ES) 2022/2065 IV skyriuje nustatytos vykdymo užtikrinimo taisyklės, susijusios su šiomis atsekamumo taisyklėmis;
- (31) siekiant užtikrinti, kad tekstilės gaminiai būtų apdorojami pagal Direktyvoje 2008/98/EB nustatytą atliekų hierarchiją, gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos turėtų užtikrinti, kad visiems atskirai surinktiems tekstilės gaminiams ir avalynei būtų taikomos rūšiavimo operacijos, kurių metu būtų atrenkami abeji gaminiai, tinkami pakartotiniam naudojimui, kuris atitinka gaunančiųjų naudotos tekstilės ir perdirbimo žaliavų rinkų poreikius Sąjungoje ir visame pasaulyje. Atsižvelgiant į didesnę naudą aplinkai, susijusią su tekstilės gaminių gyvavimo ciklo pratęsimu, pagrindinis rūšiavimo operacijų tikslas turėtų būti pakartotinis naudojimas, o po to – rūšiavimas perdirbti, jei gaminiai profesionaliai įvertinami kaip netinkami pakartotinai naudoti. Šiuos rūšiavimo, įskaitant pirminį rūšiavimą, kuris gali būti vykdomas surinkimo punkte, reikalavimus Komisija pirmiausia turėtų parengti kaip

¹⁷ OL L 277, 2022 10 27, p. 1.

dalį suderintų Sąjungos pakartotiniam naudojimui tinkamų tekstilės gaminių ir perdirbtų tekstilės gaminių nelaikymo atliekomis kriterijų. Tokie suderinti kriterijai turėtų užtikrinti surinktų frakcijų, taip pat rūšiuoti, atliekų naudojimo operacijoms ir antrinėms žaliavoms skirtų medžiagų srautų nuoseklumą ir aukštą kokybę tarpvalstybiniu mastu, o tai savo ruožtu turėtų palengvinti pakartotinio naudojimo ir perdirbimo vertės grandinių plėtrą. Dėvėti drabužiai, kuriuos pakartotinio naudojimo veiklos vykdytojai arba socialinės įmonės ir socialinės ekonomikos subjektai surinkimo iš galutinių naudotojų punkte profesionaliai įvertino kaip tinkamus pakartotiniam naudojimui, neturėtų būti laikomi atliekomis. Jei pakartotinis naudojimas ar perdirbimas techniškai neįmanomas, atliekų hierarchija vis tiek turėtų būti taikoma, kai įmanoma vengiant atliekų, visų pirma biologiškai skaidžių tekstilės gaminių, kurie yra išmetamo metano šaltinis, šalinimo sąvartyuose ir išgaunant šiluminę energiją iš atliekų, jei jas tenka deginti;

- (32) panaudotų ir atliekomis tapusių tekstilės gaminių eksportas už ES ribų nuolat didėja – eksportas sudaro didžiausią po vartojimo etapo ES susikaupusių tekstilės gaminių pakartotinio naudojimo rinkos dalį. Atsižvelgiant į tai, kad iki 2025 m. įvedus atskirą surinkimą gerokai padaugės surenkamų tekstilės atliekų, siekiant užtikrinti aukštą aplinkos apsaugą, svarbu stiprinti pastangas kovoti su neteisėtu atliekų, pateikiamų kaip ne atliekos, vežimu į trečiąsias šalis. Remiantis Reglamentu .../... [*Leidinių biurui: prašome įrašyti Reglamento dėl atliekų vežimo priėmimo institucijas ir serijos numerį bei baigti pildyti išnašą*]¹⁸ ir atsižvelgiant į tikslą užtikrinti tvarų tekstilės gaminių, kurių vartojimo etapas pasibaigęs, tvarkymą ir kovoti su neteisėtu atliekų vežimu, turėtų būti numatyta, kad su visais atskirai surinktais naudotais tekstilės, su tekstile susijusiais ir avalynės gaminiiais prieš juos vežant būtų atlikta rūšiavimo operacija. Be to, turėtų būti numatyta, kad visi atskirai surinkti naudoti tekstilės, su tekstile susiję ir avalynės gaminiai būtų laikomi atliekomis ir jiems būtų taikomi Sąjungos atliekų teisės aktai, įskaitant teisės aktus dėl atliekų vežimo, kol juos išrūšiuoja kvalifikuotas rūšiavimo pakartotinai naudoti ir perdirbti veiklos vykdytojas. Rūšiavimas turėtų būti vykdomas pagal suderintus rūšiavimo reikalavimus, kuriais užtikrinama aukštos kokybės pakartotiniam naudojimui tinkama frakcija, atitinkanti ją gaunančių naudotos tekstilės rinkų ES ir pasaulyje poreikius, ir nustatant kriterijus, pagal kuriuos būtų galima atskirti naudotus gaminius nuo atliekų. Prie naudotų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių siuntų turėtų būti pridedama informacija, įrodanti, kad šie gaminiai yra rūšiavimo arba parengimo pakartotiniam naudojimui operacijos rezultatas ir kad jie yra tinkami pakartotiniam naudojimui;
- (33) kad valstybės narės pasiektų šioje direktyvoje nustatytus tikslus, jos turėtų peržiūrėti savo maisto atliekų prevencijos programas, įtraukdamos į jas naujas priemones, kuriose dalyvautų įvairūs viešojo ir privačiojo sektorių partneriai ir būtų numatyti koordinuoti veiksmai, pritaikyti konkrečioms probleminėms sritims, taip pat požiūriams ir elgsenai, dėl kurių švaistomas maistas. Rengdamos šias programas valstybės narės galėtų pasisemti įkvėpimo iš Europos piliečių forumo maisto švaistymo klausimais pateiktų rekomendacijų;
- (34) aiški atskaitomybė už maisto atliekų prevencijos priemones ir jų valdymas yra būtini siekiant užtikrinti veiksmingą veiksmų, kuriais siekiama pokyčių ir šioje direktyvoje nustatytų tikslų, koordinavimą. Dėl bendros daugelio valdžios institucijų darbotvarkės ir suinteresuotųjų šalių, dalyvaujančių kovoje su maisto atliekomis valstybėse narėse,

¹⁸ *Leidinių biurui: prašome įrašyti nuorodos numerį, kai dokumentas bus priimtas.*

įvairovės reikia paskirti kompetentingą instituciją, atsakingą už bendrą veiksmų koordinavimą nacionaliniu lygmeniu;

- (35) siekiant veiksmingiau stebėti gaminių pakartotinį naudojimą, įskaitant tekstilės gaminių pakartotinį naudojimą ir parengimą pakartotiniam naudojimui, be kita ko, atsižvelgiant į galimą veiksmingumo tikslų nustatymą ateityje, reikėtų padidinti informacijos apie komunalinių tekstilės gaminių, kurių vartojimo etapas pasibaigęs, tvarkymą ES lygmeniu detalumą. Pakartotinio naudojimo ir parengimo pakartotiniam naudojimui duomenys yra pagrindiniai duomenų šrautai, skirti atliekų susidarymo atsiejimui nuo ekonomikos augimo ir perėjimo prie tvarios, įtraukios ir žiedinės ekonomikos stebėti. Todėl šiuos duomenų srautus turėtų valdyti Europos aplinkos agentūra;
- (36) Direktyvos 2008/98/EB 9 straipsnio 8 dalyje nustatyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl bendros metodikos ir minimalių kokybės reikalavimų, taikomų užtikrinant vienodą maisto atliekų kiekio matavimą, turėtų būti perkelti, atlikus nedidelius pakeitimus, į naują straipsnį, kuriame konkrečiai kalbama apie maisto atliekų susidarymo prevenciją;
- (37) siekiant suderinti Direktyvoje 2008/98/EB išvardytus Kombinuotosios nomenklatūros kodus su Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 1 priede išvardytais kodais, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti aktus dėl Direktyvos 2008/98/EB IVc priedo pakeitimų. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (38) siekiant užtikrinti vienodas Direktyvos 2008/98/EB įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai dėl suderinto registravimo registre formos, pagrįstos 22b straipsnio 4 dalyje nustatytais informacijos reikalavimais, rinkliavų diferencijavimo kriterijų, taikomų 22c straipsnio 3 dalies a punkto taikymo tikslais, ir 22c straipsnio 6 dalies c punkte nurodyto atskiro surinkimo lygio apskaičiavimo ir tikrinimo metodikos. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011¹⁹;
- (39) todėl reikėtų atitinkamai iš dalies pakeisti Direktyvą 2008/98/EB;
- (40) kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. didinti maisto ir tekstilės atliekų tvarkymo aplinkosauginį tvarumą ir užtikrinti laisvą naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės gaminių judėjimą vidaus rinkoje, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio tuos tikslus galima pasiekti tik Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo

¹⁹ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 02 28, p. 13).

principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam subsidiarumo tikslui pasiekti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Pakeitimai

Direktyva 2008/98/EB iš dalies keičiama taip:

(1) 2 straipsnio 1 dalies a punktas pakeičiamas taip:

„a) į atmosferą pasklindančioms dujinėms išlakoms ir anglies dioksidui, kuris surenkamas bei transportuojamas geologinio saugojimo tikslais ir geologiškai saugomas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/31/EB*;

* 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 85/337/EEB, direktyvas 2000/60/EB, 2001/80/EB, 2004/35/EB, 2006/12/EB, 2008/1/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1013/2006 (OL L 140, 2009 6 5, p. 114).“;

(2) 3 straipsnyje įterpiami šie punktai:

„4b) IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių gamintojas – gamintojas, importuotojas, platintojas arba kitas fizinis ar juridinis asmuo, išskyrus tuos, kurie tiekia naudotus IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, taip pat IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, kurie gauti iš rinkoje esančių tokių naudotų gaminių arba tokių gaminių atliekų ar jų dalių, įmonės, kuriose dirba mažiau kaip 10 asmenų ir kurių metinė apyvarta ir balansas neviršija 2 mln. EUR, ir savarankiškai dirbančius siuvėjus, kuris, nepriklausomai nuo jo naudojamo pardavimo būdo, kuris, be kita ko, gali būti pardavimas pagal nuotolinės prekybos sutartis, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/83/ES* 2 straipsnio 7 dalyje:

a) yra įsisteigęs valstybėje narėje ir gamina IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius savo vardu ar naudodamas savo prekių ženklą arba užsako kam nors juos jam sukurti bei pagaminti ir savo vardu arba naudodamas savo prekių ženklą pirmą kartą patiekia juos tos valstybės narės teritorijoje;

b) yra įsisteigęs valstybėje narėje ir savo vardu ar naudodamas savo prekių ženklą perparduoda tos valstybės narės teritorijoje IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, kuriuos pagamino a punkte nurodytas kitas gamintojas ir ant kurių nenurodomas to gamintojo pavadinimas ar jo naudojamas prekinis pavadinimas ar prekių ženklas;

c) yra įsisteigęs valstybėje narėje ir toje valstybėje narėje profesiniu pagrindu pirmą kartą patiekia IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius iš kitos valstybės narės arba iš trečiosios šalies arba

d) valstybėje narėje parduoda IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius nuotolinio ryšio priemonėmis tiesiogiai galutiniams naudotojams, įskaitant privačius namų ūkius ir naudotojus, kurie nėra privatūs namų ūkiai, o įsisteigęs yra kitoje valstybėje narėje arba trečiojoje šalyje;

4c) tiekimas rinkai – gaminio, skirto platinti ar naudoti Sąjungos rinkoje, tiekimas vykdant komercinę veiklą už atlygį arba nemokamai;

4d) gamintojo atsakomybę perimanti organizacija – juridinis asmuo, finansiniu aspektu arba finansiniu ir operatyviniu aspektais organizuojantis didesnės gamintojo atsakomybės įpareigojimų vykdymą gamintojų vardu;

4e) interneto platforma – Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2022/2065** 3 straipsnio i punkte apibrėžta interneto platforma;

4f) vartotojas – fizinis asmuo, kuris veikia su jo prekybos veikla, verslu, amatu ar profesija nesusijusiais tikslais;

* 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB (OL L 304, 2011 11 22, p. 64).

** 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (OL L 277, 2022 10 27, p. 1).“;

(3) 9 straipsnio 1 dalies g bei h punktai ir 5, 6 bei 8 dalys išbraukiami;

(4) įterpiamas šis 9a straipsnis:

„9a straipsnis

Maisto atliekų susidarymo prevencija

1. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių siekdamos užkirsti kelią maisto atliekų susidarymui pirminės gamybos, perdirbimo bei gamybos ir mažmeninės prekybos bei kitokio maisto skirstymo etapuose, taip pat restoranuose, maitinimo paslaugų įmonėse ir namų ūkiuose. Priemonės, be kita ko, yra šios:

(a) kurti ir remti elgsenos pokyčius skatinančias intervencines priemones maisto atliekų kiekiui mažinti ir informavimo kampanijas informuotumui apie maisto atliekų prevenciją didinti;

(b) nustatyti ir šalinti maisto tiekimo grandinės veikimo neefektyvumą ir remti visų jos dalyvių bendradarbiavimą, kartu užtikrinant teisingą prevencinių priemonių sąnaudų ir naudos paskirstymą;

(c) skatinti maisto dovanojimą ir kitokį jo perskirstymą žmonėms vartoti, pirmenybę teikiant žmonių reikmėms, o ne naudojimui gyvūnų pašarams ar pakartotiniam perdirbimui į ne maisto produktus;

(d) remti mokymą ir įgūdžių ugdymą, taip pat sudaryti palankesnes sąlygas gauti finansavimą, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir socialinės ekonomikos subjektams.

Valstybės narės užtikrina, kad visi atitinkami tiekimo grandinės dalyviai būtų proporcingai jų pajėgumams ir funkcijoms įtraukti į maisto atliekų susidarymo prevenciją maisto tiekimo grandinėje, skiriant ypatingą dėmesį tam, kad būtų išvengta neproporcingo poveikio mažosioms ir vidutinėms įmonėms.

2. Valstybės narės stebi ir vertina savo maisto atliekų prevencijos priemonių įgyvendinimą, įskaitant maisto atliekų kiekio mažinimo tikslų, nurodytų 4 dalyje, laikymąsi, matuodamos maisto atliekų kiekį pagal metodiką, nustatytą pagal 3 dalį.
3. Komisijai pagal 38a straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais ši direktyva papildoma nuostatomis dėl bendros metodikos ir minimaliųjų kokybės reikalavimų, užtikrinančių vienodą maisto atliekų kiekio matavimą, nustatymo.
4. Valstybės narės imasi būtinų ir tinkamų priemonių, kad iki 2030 m. gruodžio 31 d. nacionaliniu lygmeniu pasiektų šiuos maisto atliekų mažinimo tikslus:
  - (a) palyginti su 2020 m., 10 % sumažinti perdirbimo ir gamybos etape susidarančių maisto atliekų kiekį;
  - (b) palyginti su 2020 m., 30 % sumažinti bendrą mažmeninės prekybos ir kitokio maisto skirstymo etapuose, restoranuose bei maitinimo paslaugų įmonėse ir namų ūkiuose susidarančių maisto atliekų kiekį, tenkantį vienam gyventojui.
5. Jei valstybė narė gali pateikti ankstesnių nei 2020 m. ataskaitinių metų duomenis, surinktus taikant metodus, panašius į Komisijos deleguotajame sprendime (ES) 2019/1597 nustatytą metodiką ir būtiniausius kokybės reikalavimus, užtikrinančius vienodą maisto atliekų kiekio matavimą, gali būti naudojami ankstesni ataskaitiniai metai. Valstybė narė apie ketinimą naudoti ankstesnius ataskaitinius metus per 18 mėnesių nuo šios direktyvos įsigaliojimo praneša Komisijai ir kitoms valstybėms narėms ir pateikia Komisijai duomenis bei jiems rinkti naudojamus matavimo metodus.
6. Jei Komisija mano, kad duomenys neatitinka 5 dalyje nustatytų sąlygų, ji per šešis mėnesius nuo pranešimo, pateikto pagal tą dalį, gavimo priima sprendimą, kuriuo valstybės narės prašoma kaip ataskaitinius metus naudoti ne valstybės narės pasiūlytus, o 2020 arba kitus metus.
7. Ne vėliau kaip 2027 m. gruodžio 31 d. Komisija peržiūri 4 dalyje nustatytus iki 2030 m. pasiekinius tikslus, kad prireikus juos pakeistų, pakoreguotų ir (arba) išplėstų įtraukdama kitų maisto tiekimo grandinės etapų, taip pat apsvarstytų, ar reikia nustatyti naujų tikslų laikotarpiui po 2030 m. Tuo tikslu Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ataskaitą, prie kurios prireikus pridedamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.“;
  - (5) 11 straipsnio 1 dalies trečias sakiny pakeičiamas taip:

„Laikantis 10 straipsnio 2 ir 3 dalių, valstybės narės atskiro surinkimo sistemą įveda bent popieriui, metalui, plastikui ir stiklui.“;
  - (6) 11b straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Bendradarbiaudama su Europos aplinkos agentūra, Komisija likus ne mažiau kaip trejiems metams iki kiekvieno iš 9a straipsnio 4 dalyje ir 11 straipsnio 2 dalies c, d bei e punktuose ir 3 dalyje nustatytų terminų parengia tuose punktuose bei dalyse nustatytų tikslų įgyvendinimo pažangos ataskaitą.“;
  - (7) įterpiami šie 22a–22d straipsniai:

Didesnės gamintojo atsakomybės sistemos taikymas tekstilės gamybai

1. Laikydamosi 8 ir 8a straipsnių valstybės narės užtikrina, kad gamintojams būtų taikoma didesnė gamintojo atsakomybė už IVc priede išvardytus namų ūkio tekstilės gaminius, drabužius bei drabužių priedus ir tame priede išvardytą avalynę, drabužius bei drabužių priedus (toliau – „tekstilės, su tekstile susiję ir avalynės gaminiai“), kuriuos jie pirmą kartą patiekia rinkai valstybės narės teritorijoje.
2. Komisijai pagal 38a straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas šios direktyvos IVc priedas siekiant jame išvardytus Kombinuotosios nomenklatūros kodus suderinti su Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87* 1 priede išvardytais kodais.
3. Valstybės narės aiškiai apibrėžia atitinkamų subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant, stebint ir tikrinant 1 dalyje nurodytą didesnės gamintojo atsakomybės sistemą, vaidmenis ir atsakomybę.
4. Valstybės narės užtikrina, kad IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių gamintojai padengtų šias išlaidas:
  - (a) naudotų ir atliekomis tapusių IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių surinkimo ir paskesnio atliekų tvarkymo, kuris apima:
    - (1) tų naudotų produktų surinkimą pakartotiniam naudojimui ir atskirą atliekomis tapusių gaminių surinkimą parengti pakartotiniam naudojimui ir perdirbti, laikantis 22c ir 22d straipsnių,
    - (2) 1 punkte nurodyto surinkto krovinio vežimą toliau rūšiuoti pakartotiniam naudojimui, parengti pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo operacijoms, laikantis 22d straipsnio;
    - (3) 1 punkte nurodyto surinkto krovinio rūšiavimą, parengimą pakartotiniam naudojimui, perdirbimą bei kitas naudojimo operacijas ir šalinimą;
    - (4) 1 ir 2 punktuose nurodytą socialinių įmonių ir kitų su atliekų tvarkymu nesusijusių subjektų, kurie yra 22c straipsnio 5 ir 11 dalyse nurodytos surinkimo sistemos dalis, atliekų surinkimą, vežimą ir apdorojimą;
  - (b) surinktų mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimo, atliekamo pagal 22d straipsnio 6 dalį;
  - (c) informacijos apie tekstilės ir avalynės gaminių tvarų naudojimą, atliekų prevenciją, pakartotinį naudojimą, parengimą pakartotiniam naudojimui, perdirbimą, kitokį naudojimą bei jų šalinimą teikimo pagal 22c straipsnio 13 dalies 14 ir 17 punktus;
  - (d) duomenų rinkimo ir teikimo kompetentingoms institucijoms pagal 37 straipsnį;
  - (e) paramos moksliniams tyrimams ir plėtrai, kuriais siekiama tobulinti rūšiavimo ir perdirbimo procesus, visų pirma siekiant didinti uždarojo ciklo pluošto perdirbimo mastą, nedarant poveikio Sąjungos valstybės pagalbos taisyklėms.
5. Valstybės narės užtikrina, kad IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių gamintojai padengtų šio straipsnio 4 dalyje nurodytas išlaidas, susijusias su naudotais ir atliekomis tapusiais IVc priede išvardytais tekstilės, su

tekstile susijusiais ir avalynės gaminiais, pristatomais į pagal 22c straipsnio 5 ir 11 punktus įsteigtus surinkimo punktus, kai tokie gaminiai pirmą kartą patiekti rinkai valstybės narės teritorijoje po [Leidinių biurui: *prašome įrašyti šios iš dalies keičiančios direktyvos įsigaliojimo datą*].

6. 4 dalyje nurodytos padengtinios išlaidos turi neviršyti išlaidų, būtinų toje dalyje nurodytoms paslaugoms ekonomiškai efektyviai teikti, ir yra skaidriai nustatomos tarp atitinkamų subjektų.
7. Siekdamos laikytis Reglamento (ES) 2022/2065 30 straipsnio 1 dalies d ir e punktų, valstybės narės užtikrina, kad į to reglamento 3 skyriaus 4 skirsnio taikymo sritį patenkančių interneto platformų, per kurias vartotojai gali sudaryti nuotolinės prekybos sutartis su gamintojais, siūlančiais IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius Sąjungoje įsikūrusiems vartotojams, paslaugų teikėjai iš gamintojų gautų šią informaciją:
  - (a) informaciją apie registraciją 22b straipsnyje nurodytame gamintojų registre toje valstybėje narėje, kurioje įsikūręs vartotojas, ir gamintojo registracijos tame registre numerį (-ius);
  - (b) gamintojo pasitvirtinimą, kuriuo jis įsipareigoja siūlyti tik tokius IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius, dėl kurių valstybėje narėje, kurioje įsikūręs vartotojas, laikomasi šio straipsnio 1 ir 4 dalyse ir 22c straipsnio 1 dalyje nurodytų didesnės gamintojo atsakomybės reikalavimų.
8. Laikydamosi 8, 8a ir 22a–22d straipsnių valstybės narės užtikrina, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytos didesnės gamintojo atsakomybės sistemos būtų nustatytos iki [Leidinių biurui: *prašome įrašyti datą – trisdešimt mėnesių nuo šios iš dalies keičiančios direktyvos įsigaliojimo*].

22b straipsnis

Tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių gamintojų registras

1. Valstybės narės sukuria IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių gamintojų registrą, kad galėtų stebėti, kaip tie gamintojai laikosi 22a straipsnio ir 22c straipsnio 1 dalies.

Valstybės narės užtikrina, kad registre būtų pateikiamos nuorodos į kitus nacionalinius registrus, kad būtų lengviau registruoti gamintojus visose valstybėse narėse.
2. Valstybės narės užtikrina, kad iš gamintojų būtų reikalaujama registruotis 1 dalyje nurodytame registre. Tuo tikslu valstybės narės reikalauja, kad gamintojai pateiktų registracijos paraišką kiekvienoje valstybėje narėje, kurioje jie pirmą kartą rinkai patiekia IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius.
3. Valstybės narės leidžia gamintojams savo teritorijoje pirmą kartą patiekti rinkai IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius tik tuo atveju, jei jie arba, įgaliojimo atveju, didesnės gamintojo atsakomybės klausimams jų įgalioti atstovai yra registruoti toje valstybėje narėje.
4. Registracijos paraiškoje, be kita ko, nurodoma ši informacija:

- (a) pavadinimai, prekių ženklai ir prekiniai pavadinimai, jei yra, kuriuos gamintojas naudoja savo veiklai toje valstybėje narėje, ir gamintojo adresas, įskaitant pašto kodą ir vietovę, gatvės pavadinimą ir namo numerį, šalį, telefono numerį, taip pat, jei yra, svetainės adresą bei e. pašto adresą ir vieno bendro informacinio punkto pavadinimą;
  - (b) gamintojo nacionalinis identifikavimo kodas, įskaitant jo prekybos registro numerį ar lygiavertį oficialų registracijos numerį, taip pat Sąjungos ar nacionalinis mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris;
  - (c) IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, kuriuos gamintojas ketina pirmą kartą pateikti rinkai tos valstybės narės teritorijoje, Kombinuotosios nomenklatūros kodai;
  - (d) gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos pavadinimas, pašto kodas, vietovė, gatvė ir namo numeris, šalis, telefono numeris, svetainės adresas, e. pašto adresas ir nacionalinis identifikavimo kodas, taip pat jos prekybos registro numeris arba lygiavertis oficialus registracijos numeris, Sąjungos arba nacionalinis mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris ir atstovaujamo gamintojo įgaliojimas;
  - (e) gamintojo arba gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos pareiškimas, kad pateikta informacija yra teisinga.
5. Valstybės narės užtikrina, kad šiame straipsnyje nustatytus įpareigojimus gamintojo vardu galėtų vykdyti gamintojo atsakomybę perimanti organizacija.
- Jei gamintojas yra paskyręs gamintojo atsakomybę perimančią organizaciją, ji šiame straipsnyje nustatytus įpareigojimus vykdo *mutatis mutandis*, jei valstybė narė nenurodo kitaip.
6. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga institucija:
- (a) gautų 2 dalyje nurodytas gamintojų registracijos paraiškas per elektroninę duomenų apdorojimo sistemą; duomenys apie ją pateikiami kompetentingos institucijos svetainėje;
  - (b) patvirtintų registraciją ir suteiktų registracijos numerį per ne ilgesnį kaip 12 savaičių laikotarpį, kuris prasideda tada, kai pateikiama 4 dalyje nurodyta informacija;
  - (c) galėtų nustatyti išsamią su registracijos reikalavimais ir procesu susijusią tvarką nepridėdama naujų esminių reikalavimų prie tų, kurie nustatyti 4 dalyje;
  - (d) iš gamintojų galėtų imti sąnaudomis pagrįstą ir proporcingą mokestį už 2 dalyje nurodytų paraiškų tvarkymą.
7. Kompetentinga institucija gali atsisakyti registruoti gamintoją arba panaikinti jo registraciją, jei nepateikiama 4 dalyje nurodyta informacija ir susiję dokumentiniai įrodymai ar jie yra nepakankami arba jei gamintojas nebeatitinka 4 dalies d punkte nustatytų reikalavimų.
8. Valstybės narės reikalauja, kad gamintojas arba, kai taikoma, gamintojo atsakomybę perimanti organizacija nepagrįstai nedelsdami praneštų kompetentingai institucijai apie visus informacijos, pateiktos registracijos įrašė pagal 4 dalies d punktą, pasikeitimus ir apie bet kokią veiklos, susijusios su registracijos įrašė nurodytų tekstilės ir avalynės gaminių pateikimu rinkai pirmą kartą valstybės narės teritorijoje,

nutraukimą visam laikui. Gamintojas iš gamintojų registro išbraukiamas, jei jis nebeegzistuoja.

9. Jei gamintojų registre saugoma informacija nėra viešai prieinama, valstybė narė užtikrina, kad interneto platformų, per kurias vartotojai gali su gamintojais sudaryti nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjams būtų nemokamai suteikiama prieiga prie registro.
10. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma suderinta registravimo registre forma, grindžiama šio straipsnio 4 dalyje nustatytais informacijos reikalavimais. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 39 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

22c straipsnis

Gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos tekstilės sektoriuje

1. Valstybės narės užtikrina, kad IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių gamintojai paskirtų gamintojo atsakomybę perimančią organizaciją, kuri jų vardu vykdytų 22a straipsnyje nustatytus jų didesnės gamintojo atsakomybės įpareigojimus.
2. Valstybės narės reikalauja, kad gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos, ketinančios gamintojų vardu vykdyti didesnės gamintojo atsakomybės įpareigojimus pagal 8a straipsnio 3 dalį, 22a, 22b, 22d straipsnius ir šį straipsnį, gautų kompetentingos institucijos leidimą.
3. Valstybės narės reikalauja iš gamintojo atsakomybę perimančių organizacijų užtikrinti, kad IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių gamintojų joms mokami finansiniai įnašai:
  - (a) būtų grindžiami atitinkamų gaminių svoriu ir IVc priedo 1 dalyje išvardytų tekstilės gaminių atveju būtų diferencijuojami remiantis ekologinio projektavimo reikalavimais, priimtais pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą.../... [Leidinių biurui: *prašome įrašyti Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamento numerį, kai reglamentas bus priimtas*]**, kurie yra svarbiausi tekstilės atliekų prevencijai ir tekstilės apdorojimui pagal atliekų hierarchiją, ir atitinkamomis tiems kriterijams skirtomis matavimo metodikomis, priimtomis pagal tą reglamentą arba kitus Sąjungos teisės aktus dėl suderintų tvarumo kriterijų ir matavimo metodų nustatymo tekstilės gaminiams, ir kuriais užtikrinamas didesnis tekstilės gaminių aplinkosauginis tvarumas ir žiedžiškumas;
  - (b) būtų pakoreguoti siekiant atsižvelgti į gamintojo atsakomybę perimančių organizacijų pajamas, gaunamas iš pakartotinio naudojimo, parengimo pakartotiniam naudojimui arba iš antrinių žaliavų, gautų iš perdirbtų atliekoms tapusių tekstilės gaminių, vertės;
  - (c) užtikrintų vienodas sąlygas gamintojams, neatsižvelgiant į jų kilmę ar dydį, neužkraunant neproporcingos naštos IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminius mažais kiekiais gaminantiems gamintojams, įskaitant mažąsias ir vidutines įmones.
4. Kai tai būtina siekiant išvengti vidaus rinkos iškraipymo ir užtikrinti suderinamumą su ekologinio projektavimo reikalavimais, priimtais pagal Reglamentą.../... [Leidinių

biurui: *prašome įrašyti tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamento numerį, kai reglamentas bus priimtas*] 4 straipsnį kartu su 5 straipsniu, Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi rinkliavų diferencijavimo kriterijai, taikomi šio straipsnio 3 dalies a punkto taikymo tikslais. Tas įgyvendinimo aktas neturi būti susijęs su tikslu įnašų dydžio nustatymu ir yra priimamas laikantis šios direktyvos 39 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5. Valstybės narės užtikrina, kad gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos nustatytų naudotų ir atliekomis tapusių IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, nepriklausomai nuo jų pobūdžio, sudedamųjų medžiagų, būklės, pavadinimo, prekinio pavadinimo, prekių ženklo ar kilmės, atskiro surinkimo valstybės narės, kurioje jos tuos gaminius patiekia rinkai pirmą kartą, teritorijoje, sistema. Pagal atskiro surinkimo sistema:
  - (a) 6 dalies a punkte nurodytiems subjektams siūlomas tokių naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių surinkimas ir numatoma būtina praktinė jų surinkimo ir vežimo tvarka, įskaitant nemokamą tinkamų surinkimo ir transportavimo konteinerių tiekimą į susietuosius surinkimo punktus (toliau – susietieji surinkimo punktai);
  - (b) užtikrinamas nemokamas tokių naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, renkamų susietuosiuose surinkimo punktuose, surinkimas tokiu dažnumu, kuris proporcingas aprėpiamai teritorijai ir tokių naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės ir avalynės gaminių, paprastai renkamų tuose surinkimo punktuose, kiekiui;
  - (c) užtikrinamas nemokamas socialinių įmonių ir kitų su atliekų tvarkymu nesusijusių subjektų atliekų, susidariusių iš minėtų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, kurios renkamos susietuosiuose surinkimo punktuose, surinkimas.

Bet kokiam gamintojo atsakomybę perimančių organizacijų veiklos koordinavimui toliau taikomos Sąjungos konkurencijos taisyklės.

6. Valstybės narės užtikrina, kad 5 dalyje nurodyta surinkimo sistema:
  - (a) būtų sudaryta iš surinkimo punktų, kuriuos jų vardu įsteigia gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos ir atliekų tvarkymo subjektai, bendradarbiaudami su vienu ar daugiau iš šių subjektų: socialinėmis įmonėmis ir socialinės ekonomikos subjektais, platintojais, valdžios institucijomis ar trečiosiomis šalimis, jų vardu surenkančiomis naudotus ir atliekomis tapusius IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius, ir kitais savanoriškais surinkimo punktais;
  - (b) apimtų visą valstybės narės teritoriją, atsižvelgiant į gyventojų skaičių ir tankumą, numatomą naudotų ir atliekomis tapusių IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės produktų kiekį, prieinamumą ir artimumą galutiniams naudotojams, neapsiribojant tik vietovėmis, kuriose tų gaminių surinkimas ir tolesnis tvarkymas yra pelningas;
  - (c) nuolat didintų atskiro surinkimo lygį, kol bus pasiekta techninio įmanomumo riba, atsižvelgiant į gerąją patirtį.
7. Valstybės narės užtikrina, kad 6 dalies c punkte nurodytas surinkimo lygis būtų apskaičiuojamas pagal 8 ir 9 dalis.

8. 6 dalies c punkte nurodytas atskiro surinkimo lygis apskaičiuojamas kaip procentinis dydis, gaunamas atliekomis tapusių IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, surinktų konkrečiais kalendoriniais metais valstybėje narėje pagal 5 dalį, svorį padalijus iš tokių atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, susikaupusių ir surinktų kaip mišrios komunalinės atliekos, svorio.
9. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma šio straipsnio 6 dalies c punkte nurodyto atskiro surinkimo lygio apskaičiavimo ir tikrinimo metodika. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 39 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
10. Valstybės narės užtikrina, kad gamintojo atsakomybę perimančioms organizacijoms nebūtų leidžiama atsisakyti į pagal 5 dalį sukurtą atskiro surinkimo sistemą priimti socialines įmones ir kitus su pakartotinio naudojimo veikla susijusius subjektus.
11. Nedarant poveikio 5 dalies a ir b punktų ir 6 dalies a punkto taikymui, valstybės narės užtikrina, kad socialinėms įmonėms būtų leidžiama turėti ir naudoti savus atskiro surinkimo punktus ir kad atskiro surinkimo punktų vietose joms būtų taikomos lygiavertės arba lengvatinės sąlygos. Valstybės narės užtikrina, kad iš socialinių įmonių ir socialinės ekonomikos subjektų, kurie yra 6 dalies a punkte nurodytų susietųjų surinkimo punktų tinklo dalis, nebūtų reikalaujama surinktų IVc priede išvardytų naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių perduoti gamintojo atsakomybę perimančiai organizacijai.
12. Valstybės narės užtikrina, kad pagal 5, 6 ir 11 dalis įsteigtiems surinkimo punkтам nebūtų taikomi šioje direktyvoje nustatyti registracijos ar leidimo gavimo reikalavimai.
13. Valstybės narės užtikrina, kad, be 8a straipsnio 2 dalyje nurodytos informacijos, gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos galutiniams naudotojams, visų pirma vartotojams, teiktų informaciją apie toliau nurodytus aspektus, susijusius su IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, kuriuos gamintojai siūlo valstybės narės teritorijoje, tvariu vartojimu, pakartotiniu naudojimu ir tvarkymu gyvavimo ciklo pabaigoje:
  - (a) vartotojų indėlį į atliekų prevenciją, įskaitant geriausią patirtį, visų pirma populiarinant tvaraus vartojimo modelius ir skatinant gerą naudojamų produktų priežiūrą;
  - (b) tekstilės ir avalynės gaminių pakartotinio naudojimo ir taisymo galimybes;
  - (c) vartotojų indėlį į atskirą naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės ir avalynės gaminių surinkimą;
  - (d) tekstilės gamybos, visų pirma greitosios mados praktikos ir vartojimo, tekstilės ir avalynės atliekų perdirbimo bei kitokio naudojimo, šalinimo, taip pat netinkamo atsikratymo jomis, pvz., išmetimo bet kur ar į mišrias komunalines atliekas, poveikį aplinkai, žmonių sveikatai, taip pat socialinėms ir žmogaus teisėms.
14. Valstybės narės užtikrina, kad gamintojo atsakomybę perimanti organizacija reguliariai teiktų 13 dalyje nurodytą informaciją ir kad ta informacija būtų atnaujinama ir teikiama šiais būdais:
  - (a) svetainėse ar kitomis elektroninėmis ryšio priemonėmis;

- (b) skelbiant ją viešosiose erdvėse;
  - (c) per švietimo programas ir kampanijas;
  - (d) naudotojams ir vartotojams lengvai suprantama (-omis) kalba (-omis) parengtose gairėse.
15. Kai valstybėje narėje gamintojų vardu vykdyti didesnės gamintojo atsakomybės įpareigojimus leidžiama kelioms gamintojo atsakomybę perimančioms organizacijoms, valstybės narės užtikrina, kad jos apimtų visą valstybės narės, kurioje taikoma atskiro naudotų ir atliekomis tapusių IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių surinkimo sistema, teritoriją. Valstybė narė paveda kompetentingai institucijai prižiūrėti, kad gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos savo įpareigojimus vykdytų koordinuotai ir laikydamosi Sąjungos konkurencijos taisyklių, arba tai daryti paskiria nepriklausomą trečiąją šalį.
16. Valstybės narės reikalauja, kad gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos užtikrintų savo žinioje esančių su privačia informacija arba informacija, tiesiogiai siejama su konkrečiais gamintojais ar jų įgaliotais atstovais, susijusių duomenų konfidencialumą.
17. Valstybės narės užtikrina, kad gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos, be 8a straipsnio 3 dalies e punkte nurodytos informacijos, savo svetainėse skelbtų:
- (a) bent kartą per metus, laikydamosi komercinio ir pramoninio konfidencialumo, – informaciją apie rinkai pateiktų gaminių kiekį, naudotų ir atliekomis tapusių IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, įskaitant neparduotus tokius gaminius, atskiro surinkimo lygį, pakartotinio naudojimo, parengimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo lygį, atskirai nurodydamos gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos pasiektą uždarąjo ciklo pluošto perdirbimo lygį, ir kito naudojimo, šalinimo bei eksporto lygį;
  - (b) informaciją apie atliekų tvarkymo subjektų atrankos pagal 18 dalį procedūrą.
18. Valstybės narės užtikrina, kad gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos, neužkraudamos neproporcingos naštos mažosioms ir vidutinėms įmonėms, nustatytų skaidriais sutarties sudarymo kriterijais grindžiamą nediskriminacinę atrankos procedūrą, susijusią su atliekų tvarkymo paslaugų pirkimu iš 6 dalies a punkte nurodytų atliekų tvarkymo subjektų ir iš kitų atliekų tvarkymo subjektų paskesniai atliekų apdorojimui atlikti.
19. Valstybės narės užtikrina, kad gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos reikalautų iš gamintojų kasmet teikti duomenis apie rinkai tiekiamus IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius.

22d straipsnis

Tekstilės atliekų tvarkymas

1. Valstybės narės iki 2025 m. sausio 1 d., laikydamosi 10 straipsnio 2 ir 3 dalių, užtikrina atskirą tekstilės surinkimą pakartotinai naudoti, parengti pakartotiniam naudojimui ir perdirbti.
2. Valstybės narės užtikrina, kad tekstilės atliekų surinkimo, pakrovimo ir iškrovimo, transportavimo ir saugojimo infrastruktūra bei operacijos ir kitoks tvarkymas,

įskaitant paskesnes rūšiavimo ir apdorojimo operacijas, būtų apsaugoti nuo oro sąlygų ir kitų užtaršos šaltinių, kad būtų išvengta surinktų tekstilės gaminių sugadinimo ir kryžminės užtaršos. Atskirai surinkti naudoti ir atliekomis tapę tekstilės gaminiai tikrinami atskirame surinkimo punkte siekiant nustatyti ir pašalinti nereikalingus objektus bei medžiagas ir medžiagas, kurios yra užtaršos šaltinis.

3. Valstybės narės užtikrina, kad pagal 22c straipsnio 5 dalį atskirai surenkami naudoti ir atliekomis tapę tekstilės, su tekstile susiję ir avalynės gaminiai nuo surinkimo būtų laikomi atliekomis.

Kalbant apie IVc priede nenurodytus tekstilės gaminius ir neparduotus IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius, valstybės narės užtikrina, kad skirtingos tekstilės medžiagų ir tekstilės gaminių frakcijos atliekų susidarymo metu būtų laikomos atskirai, jei toks atskyrimas palengvina tolesnį pakartotinį naudojimą, parengimą pakartotiniam naudojimui arba perdirbimą, įskaitant uždarojo ciklo pluošto perdirbimą, kai tai leidžia technologinė pažanga.

4. Valstybės narės užtikrina, kad su naudotais ir atliekomis tapusiais tekstilės, su tekstile susijusiais ir avalynės gaminais, atskirai surinktais pagal 22c straipsnio 5 dalį, būtų atliekamos rūšiavimo operacijos siekiant užtikrinti, kad jie būtų apdorojami laikantis 4 straipsnio 1 dalyje nustatytos atliekų hierarchijos.

5. Valstybės narės užtikrina, kad pagal 22c straipsnio 5 dalį atskirai surinktų naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių rūšiavimo operacijos atitiktų šiuos reikalavimus:

- (a) rūšiavimo operacija siekiama atrinkti tekstilės gaminius pakartotiniam naudojimui ir parengimui pakartotiniam naudojimui;
- (b) atrenkant tekstilės gaminius pakartotinio naudojimo operacijoms tai daroma laikantis tinkamo detalumo lygio, tiesiogiai pakartotiniam naudojimui tinkamas frakcijas atskiriant nuo tų, kurios pakartotiniam naudojimui turi būti dar ruošiamos, orientuojantis į konkrečią pakartotinio naudojimo rinką ir taikant naujausius su ta gaunančiąja rinka susijusius rūšiavimo kriterijus;
- (c) gaminiai, kurie laikomi netinkamais pakartotiniam naudojimui, išrenkami perdirbti ir, jei technologinė pažanga leidžia, visų pirma uždarojo ciklo pluošto perdirbimui.
- (d) pakartotiniam naudojimui skirta rūšiavimo ir paskesnių naudojimo operacijų išgava turi atitikti 6 straipsnyje nurodytus nebelaikymo atliekomis kriterijus.

6. Ne vėliau kaip 2025 m. gruodžio 31 d. ir po to kas penkerius metus valstybės narės atlieka surinktų mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimą, kad nustatytų atliekomis tapusių tekstilės gaminių dalį jose. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos, remdamosi gauta informacija, galėtų reikalauti, kad gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos imtųsi taisomųjų veikslių siekdamos padidinti savo surinkimo punktų tinklą, ir vykdytų informavimo kampanijas pagal 22c straipsnio 13 ir 14 dalis.

7. Siekiant atpažinti, ar tai naudoti, ar atliekomis tapę tekstilės gaminiai, valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos galėtų patikrinti naudotų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių siuntų, dėl kurių kyla įtarimų, kad jose gali būti vežami atliekomis tapę gaminiai, atitiktį 8 ir 9 dalyse nustatytiems naudotų IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių siuntų minimaliesiems reikalavimams, ir atitinkamai tas siuntas stebėti.

8. Valstybės narės užtikrina, kad profesiniu pagrindu ruošiamos naudotų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių siuntos atitiktų 9 dalyje nustatytus minimaliuosius įrašų tvarkymo reikalavimus ir kartu su jomis būtų pateikiama bent ši informacija:
- (a) sąskaitos faktūros ir sutarties, susijusios su tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių pardavimu arba nuosavybės teisių į juos perdavimu, kopijos, kuriose nurodyta, kad gaminiai tiesiogiai skirti ir tinkami pakartotiniam naudojimui;
  - (b) įrodymas, kad prieš tai atlikta rūšiavimo operacija pagal šį straipsnį ir, jei yra, pagal 6 straipsnio 2 dalį priimtus kriterijus, kuris pateikiamas įrašų kopijų forma ant kiekvieno siuntos ryšulio ir protokolo su visa 9 dalyje nurodyta įrašų informacija forma;
  - (c) naudotų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių savo žinioje turinčio fizinio arba juridinio asmens, kuris profesiniu pagrindu organizuoja jų transportavimą, deklaracija, kad nė viena siuntoje esanti medžiaga nėra 3 straipsnio 1 dalyje apibrėžtos atliekos;
  - (d) įrodymas, kad produktai transportavimo, pakrovimo ir iškrovimo metu gerai apsaugoti nuo žalos, visų pirma, kad jie tinkamai supakuoti, o krovinyms reikiamai sukrautas.
9. Valstybės narės užtikrina, kad naudotų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių siuntos atitiktų šiuos minimaliuosius įrašų tvarkymo reikalavimus:
- (a) rūšiavimo arba parengimo pakartotiniam naudojimui operacijų įrašai turi būti tvirtai, bet ne nenuimamai, pritvirtinti ant pakuotės;
  - b) įrašė pateikiama ši informacija:
    - (1) ryšulyje esančio (-ių) tekstilės gaminio (-ių) aprašymas, kuriame nurodyta, kiek smulkiai išrūšiuoti gaminiai per rūšiavimo arba rengimo pakartotiniam naudojimui operacijas, pvz., pagal drabužių tipą, dydį, spalvą, naudotojo lytis, sudedamosios medžiagos;
    - (2) bendrovės, atsakingos už galutinį išrūšiavimą arba parengimą pakartotiniam naudojimui, pavadinimas ir adresas.
10. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai valstybės narės kompetentingos institucijos nustato, jog numatytą naudotų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių siuntą sudaro atliekos, padengti tų naudotų gaminių, dėl kurių kilo įtarimas, kad tai atliekos, analizės, tikrinimo ir saugojimo išlaidas galėtų būti reikalaujama iš IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių gamintojų, jų vardu veikiančių trečiųjų šalių arba kitų siuntą paruošusių asmenų.
- 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo (OL L 256, 1987 9 7, p. 1).
- ** Reglamentas.../... (OL..., p....) [Leidinių biurui: *prašome įrašyti Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamento paskelbimo duomenis*];
- (8) 29 straipsnio 2a dalis išbraukiama;
  - (9) įterpiamas šis 29a straipsnis:

Maisto atliekų prevencijos programos

1. Iki [Leidinių biurui: *prašome įrašyti datą – dveji metai nuo šios iš dalies keičiančios direktyvos įsigaliojimo dienos*] valstybės narės peržiūri ir pakoreguoja savo maisto atliekų prevencijos programas, kad galėtų pasiekti 9a straipsnio 4 dalyje nustatytus tikslus. Į tas programas įtraukiamos bent 9 straipsnio 1 dalyje ir 9a straipsnio 1 dalyje nurodytos priemonės ir atitinkamais atvejais IV ir IVa prieduose išvardytos priemonės.
2. Kiekviena valstybė narė paskiria kompetentingas institucijas, atsakingas už maisto atliekų mažinimo priemonių, įgyvendinamų siekiant 9a straipsnio 4 dalyje nustatyto tikslo, koordinavimą, ir apie tai atitinkamai informuoja Komisiją iki [Leidinių biurui: *prašome įrašyti datą – trys mėnesiai nuo šios iš dalies keičiančios direktyvos įsigaliojimo dienos*]. Komisija tą informaciją paskelbia atitinkamoje ES svetainėje.“;

(10) 37 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(a) 3 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„Valstybės narės Europos aplinkos agentūrai kasmet teikia su 9 straipsnio 4 dalies įgyvendinimu susijusius duomenis ir 22c straipsnio 17 dalies a punkte nurodytus duomenis. Iš valstybių narių nereikalaujama pagal 9 straipsnio 4 dalį teikti kiekybinių duomenų apie tekstilės gaminių pakartotinį naudojimą. Valstybės narės kasmet teikia Komisijai su 9a straipsnio 2 dalies įgyvendinimu susijusius duomenis.“;

(b) 7 dalis pakeičiama taip:

„7. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas šio straipsnio 1, 3, 4 ir 5 dalyse nurodytų duomenų teikimo forma. Teikdamos su 11 straipsnio 2 dalies a ir b punktų įgyvendinimu susijusius duomenis, valstybės narės naudoja formą, nustatytą 2012 m. balandžio 18 d. Komisijos įgyvendinimo sprendime, kuriuo priimamas valstybių narių teikiamų Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų įgyvendinimo ataskaitų klausimynas. Rengiant duomenų apie maisto atliekas teikimo formą atsižvelgiama į pagal 9a straipsnio 3 dalį parengtą metodiką. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis šios direktyvos 39 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.“;

(11) 38 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(a) 2 ir 3 dalys pakeičiamos taip:

„2. 7 straipsnio 1 dalyje, 9a straipsnio 3 dalyje, 11a straipsnio 10 dalyje, 27 straipsnio 1 bei 4 dalyse ir 38 straipsnio 2 bei 3 dalyse nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2018 m. liepos 4 d. 22a straipsnio 2 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo [Leidinių biurui: *prašome įrašyti datą – aštuoniolika mėnesių nuo šios iš dalies keičiančios direktyvos įsigaliojimo dienos*]. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 7 straipsnio 1 dalyje, 9a straipsnio 3 dalyje, 11a straipsnio 10 dalyje, 22a straipsnio 2 dalyje, 27 straipsnio 1 bei 4 dalyse ir 38 straipsnio 2 bei 3 dalyse nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.“;

(b) 6 dalis pakeičiama taip:

„6. Pagal 7 straipsnio 1 dalį, 9a straipsnio 3 dalį, 11a straipsnio 10 dalį, 22a straipsnio 2 dalį, 27 straipsnio 1 bei 4 dalis ir 38 straipsnio 2 bei 3 dalis priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.“;

(12) įterpiamas IVc priedas, pateiktas šios direktyvos priede.

2 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo [Leidinių biurui: *prašome įrašyti datą – aštuoniolika mėnesių nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos*]. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

3 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

*Europos Parlamento vardu
Pirmininkas / Pirmininkė*

*Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė*

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmis.

1.5.3. Panašios patirties išvados

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

1.7. Planuojamas (-i) biudžeto vykdymo metodas (-ai)

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

- 3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)**
- 3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams**
  - 3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka*
  - 3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas*
  - 3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka*
    - 3.2.3.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai*
  - 3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa*
  - 3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai*
- 3.3. Numatomas poveikis pajamoms**

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB dėl atliekų, pasiūlymas

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

09 Aplinka ir klimato kaita

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

nauju veiksmu

nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai⁸⁶

esamo veiksmo galiojimo pratęsimu

vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują veiksmą

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

Bendrieji Atliekų pagrindų direktyvos dalinio keitimo tikslai, susiję atitinkamai su tekstilės gaminiiais ir maisto produktais, yra šie:

- mažinti poveikį aplinkai ir klimatui, gerinti aplinkos kokybę ir visuomenės sveikatą, susijusią su tekstilės atliekų tvarkymu pagal atliekų hierarchiją;

- mažinti maisto sistemų poveikį aplinkai ir klimatui, susijusį su maisto atliekų susidarymu. Maisto atliekų susidarymo prevencija taip pat padėtų užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą.

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

Šio pasiūlymo tikslai, susiję su tekstilės atliekomis, yra pagerinti tekstilės atliekų tvarkymą pagal APD įtvirtintą atliekų hierarchiją, pirmenybę teikiant atliekų prevencijai, parengimui pakartotiniam naudojimui ir tekstilės gaminių perdirbimui, o ne kitoms atliekų naudojimo ir šalinimo galimybėms, ir įgyvendinti principą „teršėjas moka“.

Maisto atliekų srityje konkretūs tikslai yra valstybėms narėms aiškiai nustatyti atsakomybę už spartesnę maisto atliekų kiekio mažinimą laikantis darnaus vystymosi tikslo Nr. 12.3 ir užtikrinti pakankamą ir nuoseklų visų valstybių narių atsaką.

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

Numatomi šie rezultatai:

– mažiau tekstilės atliekų, didesnis pakartotinio naudojimo, parengimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo lygis, paskatos taip projektuoti tekstilės gaminius, kad būtų lengviau juos pakartotinai naudoti, parengti pakartotiniam naudojimui ir perdirbti

⁸⁶

Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

(taikant didesnę gamintojo atsakomybę), taip pat finansinių galimybių plėsti pakartotinio naudojimo, parengimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo infrastruktūrą, kurios reikia ES, kūrimas;

– iš pakartotinai naudojamų ir perdirbamų tekstilės gaminių gautas papildomas 656 mln. EUR pelnas ES pakartotinio naudojimo ir perdirbimo rinkai, taip pat parama 3,5–4,5 mlrd. EUR bendrai metinei investicijų į didesnės gamintojo atsakomybės sistemą grąžai;

– papildomas tekstilės gaminių sektoriuje išmetamo ŠESD kiekio sumažinimas, atitinkantis 16 mln. EUR per metus;

– 8 740 naujų darbo vietų atliekų tvarkymo srityje;

– 10 % mažesnis maisto atliekų kiekis maisto perdirbimo ir gamybos sektoriuje ir 30 % – mažmeninės prekybos sektoriuje, maitinimo paslaugų įmonėse ir namų ūkiuose (iki 2030 m.);

– bendra pridėtinė vertė ES ekonomikai – 1,6 mlrd. EUR (įskaitant pirmiau minėtas išlaidas);

– 439 EUR per metus vienam namų ūkiui (4 asm.) sumažintos namų ūkių išlaidos maistui;

– su maistu susijusio poveikio aplinkai, pvz., išmetamo ŠESD kiekio, jūrų eutrofikacijos, žemės naudojimo ar vandens trūkumo, sumažinimas, kurio bendra vertė yra 9–23 mlrd. EUR, įskaitant numatomą išmetamo ŠESD kiekio sumažinimą 16,5–62 mln. tonų.

1.4.4. *Veiklos rezultatų rodikliai*

Nurodyti pažangos ir laimėjimų stebėsenos rodiklius.

Pažangos ir tikslų pasiekimo rodikliai bus:

– surinktų mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimas siekiant nustatyti atliekomis tapusių tekstilės gaminių dalį jose;

– duomenys apie naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės gaminių parengimą pakartotiniam naudojimui;

– informacija apie gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos pasiektą naudotų ir atliekomis tapusių IVc priede išvardytų tekstilės ir avalynės gaminių atskiro surinkimo, pakartotinio naudojimo, parengimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo lygį;

– tikslo iki 2030 m. 10 % sumažinti maisto atliekų kiekį maisto perdirbimo ir gamybos sektoriuje ir 30 % – mažmeninės prekybos sektoriuje, maitinimo paslaugų įmonėse ir namų ūkiuose, pasiekimas.

1.5. **Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas**

1.5.1. *Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį*

Išsamius reikalavimus reikėtų nustatyti įgyvendinimo aktais per maždaug 3 metų laikotarpį. Tuos aktus sudarys:

– įgyvendinimo aktai, kuriais nustatoma suderinta registravimo registre forma;

- galimi deleguotieji aktai, kuriais iš dalies keičiami IVc priede išvardyti Kombinuotosios nomenklatūros kodai, siekiant juos suderinti su Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 1 priede išvardytais kodais ir užtikrinti teisinį tikrumą dėl produktų, kuriems taikoma didesnė gamintojo atsakomybė;
- galimas įgyvendinimo aktas, kuriuo nustatomi kriterijai, pagal kuriuos gamintojai moka finansinius įnašus gamintojo atsakomybę perimančioms organizacijoms;
- įgyvendinimo aktas, kuriuo nustatoma atskiro surinkimo lygio apskaičiavimo ir tikrinimo metodika;
- pagal šio straipsnio 37 dalį priimti įgyvendinimo aktai, kuriais nustatoma 1 dalyje nurodytų duomenų teikimo forma, siekiant juos pritaikyti prie to straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų;
- maisto atliekų srityje reikalavimų, kurių reikia laikytis, nėra (nes būtinos išankstinės sąlygos jau priimtose 2018 m. peržiūrėtoje Atliekų pagrindų direktyvoje ir vėliau priimtuose antrinės teisės aktuose).

1.5.2. *Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmis.*

Atsižvelgiant į tarpvalstybinį tekstilės gaminių vertės grandinės pobūdį ekonominiu, aplinkosauginiu ir socialiniu požiūriu, tekstilės pardavimas, vartojimas ir valdymas gyvavimo ciklo pabaigoje neatsiejamas nuo bendrosios rinkos ir pasaulinių vertės grandinių veikimo. Didelė priklausomybė nuo žaliavų rodo, kad svarbu skatinti žiedinius verslo modelius, siekiant sumažinti pirminių žaliavų naudojimą ir padėti sušvelninti su juo susijusį neigiamą išorinį poveikį aplinkai.

Surinkimo, rūšiavimo ir perdirbimo sistemas reikia išplėsti, kad būtų pasirengta būsimam atskiro surinkimo įpareigojimui ir visiškam jo įgyvendinimui, nes keletas reglamentavimo ir rinkos trūkumų, kurie daro poveikį visoms valstybėms narėms ir tekstilės vertės grandinės dalyviams, šiuo metu trukdo užtikrinti pakankamus surinkimo, rūšiavimo ir perdirbimo pajėgumus. Nesant bendro ES požiūrio į tekstilės gaminių tvarkymą, kyla pavojus, kad atsiras arba dar labiau padidės reglamentavimo susiskaidymas ir sutriks atliekų ir medžiagų srautai, o tai trukdys tarpvalstybiniam tekstilės (gaminių, naudotos ir atliekomis tapusios tekstilės) judėjimui, koordinuotiems veiksmams ir greitoms investicijoms visoje ES. Dėl nevienodo principo „teršėjas moka“ įgyvendinimo taikant nacionalines didesnės gamintojo atsakomybės sistemas tekstilės gaminiams kyla didelė rizika, kad toliau didės reglamentavimo susiskaidymas ir administracinė našta pramonės suinteresuotosioms šalims, daugiausia MVĮ. Tarpvalstybinių išorinių aplinkos veiksnių, įskaitant išmetamą ŠESD kiekį ir tekstilės gaminių (ir atliekų, pateikiamų kaip ne atliekos) eksportą į trečiąsias šalis, problema veiksmingiau sprendžiama ES veiksmis, visų pirma dėl to, kad pagrindiniai problemų veiksniai yra susiję su reglamentavimo trūkumais, atsirandančiais dėl nesuderintų apibrėžčių, reglamentavimo susiskaidymo ir visoms valstybėms narėms būdingo finansavimo trūkumo.

Visose valstybėse narėse susidaro maisto atliekų, dėl kurių sukuriamas didelis tarpvalstybinis išorinis aplinkos poveikis. Maisto gamyba, sandėliavimas, transportavimas ir perdirbimas, taip pat maisto atliekų šalinimas daro poveikį ES aplinkai ir klimatui (pavyzdžiui, išmetamas ŠESD kiekis, poveikis žemės

naudojimui, biologinei įvairovei, vandens naudojimui ir eutrofikacijai). Be to, į ES importuojamų maisto produktų gamyba gali daryti didelį poveikį pasaulio aplinkai ir klimatui.

Norint kiekvienoje valstybėje narėje užtikrinti apdairų ir racionalų gamtos išteklių naudojimą, sumažinti neigiamą poveikį klimatui, biologinei įvairovei ir gamtos išteklių naudojimui, taip pat kad nauda būtų jaučiama ir kitose valstybėse, reikia nuosekliai mažinti maisto atliekų kiekį visoje ES. Svarbu tai, kad, didinant maisto sistemos efektyvumą, maisto atliekų mažinimas taip pat padeda užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą visoje ES.

ES rinkoje plačiai prekiaujama maisto produktais, todėl tarpvalstybinę veiklą vykdančioms maisto tvarkymo įmonėms reikia nuoseklumo ir aiškumo dėl to, kokio lygio užmojų tikimasi, kad jos galėtų planuoti investicijas ir veiksmus, susijusius su maisto atliekų prevencija. Koordinuotas požiūris ES lygmeniu gali užtikrinti patikimumą ir tęstinumą ir taip padėti maisto tvarkymo subjektams įsisavinti naujus verslo modelius, kad būtų sparčiau mažinamas maisto atliekų kiekis visoje maisto vertės grandinėje.

Numatoma, kad nustačius maisto atliekų mažinimo tikslus, kuriuos valstybės narės turi pasiekti iki 2030 m., bus sustiprintos pastangos nustatyti ir išplėsti veiksmingas strategijas ir iniciatyvas tiek pačiose valstybėse narėse, tiek tarp jų: suderinant maisto tvarkymo subjektų indėlį, ypač susijusį su tarpvalstybinėmis tiekimo grandinėmis; padedant užtikrinti, kad visos valstybės narės nuosekliai ir vienu metu šalintų maisto atliekų susidarymą skatinančius veiksnius (rinkos ir elgsenos), atsižvelgdamos į veiksmus, kurių ėmėsi kol kas nedaugelis pirmaujančių šalių, ir spartinant veiksmingų nacionalinių maisto atliekų prevencijos strategijų rengimą, skleidžiant gerąją praktiką ir toliau panaudojant ES žinių bazę, susijusią su maisto atliekų prevencija.

1.5.3. *Panašios patirties išvados*

Atliekų pagrindų direktyvoje nustatytos bendrai vartotinos sąvokos, susijusios su atliekų susidarymu ir atliekų tvarkymu, įskaitant atliekų apdorojimą, grąžinamąjį perdirbimą ir naudojimą. Ja sukurta atliekų hierarchija, atliekų prevencijai teikiant pirmenybę prieš pakartotinį naudojimą ir (arba) grąžinamąjį perdirbimą, o grąžinamajam perdirbimui – prieš kitus galimus naudojimo būdus ir galutinį pašalinimą sąvartynuose. Be to, joje nustatytos valstybių narių pareigos turėti veikiančias didesnės gamintojo atsakomybės (DGA) sistemas, kuriomis užtikrinama, kad produktų gamintojai prisiimtų atsakomybę už savo produktų atliekų etapo valdymą. Žiedinės ekonomikos veiksmų planu Komisija įsipareigojo peržiūrėti Atliekų pagrindų direktyvos nuostatas dėl tekstilės atliekų.

Nors maisto srityje tai yra pirmasis tikslas mažinti maisto atliekų susidarymą, kiti atliekų teisės aktuose nustatyti tikslai, kuriais siekiama padidinti atliekų perdirbimą arba sumažinti atliekų šalinimą sąvartynuose, paprastai laikomi sėkmingais, nes jais visiems dalyviams ir plačiajai visuomenei nustatomi aiškūs uždaviniai ir užtikrinamas teisinis tikrumas, o valstybėms narėms suteikiama visiška laisvė pasirinkti reikiamas priemones. Patirtis rodo, kad pažanga, padaryta siekiant tikslų, turi būti stebima ir valstybėms narėms turi būti teikiama pagalba keičiantis geriausia patirtimi, susijusia su nacionaliniu lygmeniu taikomomis priemonėmis tikslams pasiekti, taip pat rengiant aiškinamąsias gaires ir (arba) iš dalies keičiant atitinkamas priemones susijusiuose teisės aktuose siekiant palengvinti atliekų prevenciją (pvz., šalinant visas iškilusias kliūtis).

1.5.4. *Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis*

Šios iniciatyvos yra Europos žaliojo kurso, kuriuo grindžiama ES ekonomikos gaivinimo strategija, dalis. Pagal žaliąjį kursą pripažįstami investavimo į mūsų konkurencingą tvarumą, kuriant teisingesnę, žalesnę ir labiau skaitmenizuotą Europą, pranašumai. Tai apima žiedinę ekonomiką, kuri yra pagrindinė naudojimo medžiagoms gauti ir antrinių žaliavų kokybės gerinimo varomoji jėga, taip pat strategiją „Nuo ūkio iki stalo“.

Europos Komisijos parama ir įsipareigojimai žiedinės ekonomikos mokslinių tyrimų srityje, visų pirma susiję su tekstilės gaminiiais, yra įgyvendinami projektais, finansuojamais pagal programą „Horizontas 2020“ ir finansiniais įnašais į jų įgyvendinimą. Šių projektų rezultatais bus remiamas ir skatinamas žiediškumas ir tekstilės gaminių perdirbamumas. Europos skaitmeninių inovacijų centrų tinklas, finansuojamas pagal Skaitmeninės Europos programą, padeda MVĮ įgyvendinti skaitmenines priemones, kuriomis remiamas tekstilės gaminių žiediškumas ir perdirbamumas, taip pat mažinti maisto atliekų kiekį žemės ūkio maisto produktų ir apgyvendinimo bei maitinimo paslaugų sektoriuje. Maisto atliekų srityje remiamieji mokslinių tyrimų projektai finansuojami ne tik pagal programą „Horizontas 2020“, bet ir pagal programą „Europos horizontas“.

1.5.5. *Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant persikirstymo mastą*

Tekstilės gaminių srityje teoriškai būtų buvę galima nustatyti nacionalines teisės sistemas valstybėse narėse. Tačiau galima pastebėti, kad esamais (ir planuojamais) teisės aktais nebūtų užtikrintas reikiamas suderinimo lygis visoje ES, kuris padėtų išvengti vidaus rinkos susiskaidymo.

Tekstilės gaminių srityje teoriškai būtų buvę galima nustatyti nacionalines teisės sistemas valstybėse narėse. Tačiau galima pastebėti, kad esamais (ir planuojamais) teisės aktais nebūtų užtikrintas reikiamas suderinimo lygis visoje ES, kuris padėtų išvengti vidaus rinkos susiskaidymo.

Duomenims rinkti ir tvirtinti pasirinkta Europos aplinkos agentūra, atsižvelgiant į esamą gaminių pakartotinio naudojimo duomenų srauto valdymą, išskirtinę reputaciją ir jos pajėgumus valdyti duomenų srautus. Nuorodos į gamybos duomenų erdves gali padėti sumažinti įgyvendinimo ir sandorių išlaidas.

Su įgyvendinimo aktų rengimu ES lygmeniu susijusios užduotys negali būti perduotos išorės subjektams.

Pasiūlymo pobūdis – valstybėms narėms nustatyti teisiškai privalomi tikslai – reiškia, kad susijusios priemonės daugiausia bus finansuojamos nacionaliniu lygmeniu.

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

trukmė ribota

- galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD],
- įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM, o mokėjimų asignavimų – nuo MMMM iki MMMM;

trukmė neribota

- Įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo 2024 iki 2028 m.,
- vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Planuojamas (-i) biudžeto vykdymo metodas (-ai)⁸⁷

Tiesioginis valdymas, vykdomas Komisijos:

- padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;
- vykdomųjų įstaigų.

Pasidalijamasis valdymas su valstybėmis narėmis

Netiesioginis valdymas, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

- trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms įstaigoms;
  - tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);
  - EIB ir Europos investicijų fondui;
  - įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;
  - viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;
  - įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, tiek, kiek joms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
  - įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurioms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
  - atitinkamame pagrindiniame akte nurodytoms įstaigoms arba asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.
- *Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.*

Pastabos

Nėra.

⁸⁷

Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Į šią finansinę teisės akto pasiūlymo pažymą įtrauktos Komisijos personalo išlaidos. Galimas poreikis sustiprinti Europos aplinkos agentūrą bus sugrupuotas kartu būsimo teisės akto pasiūlymo finansinėje pažymoje, atsižvelgiant į sinergiją. Šios rūšies išlaidoms taikomos standartinės taisyklės.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. *Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas*

Netaikoma, žr. pirmiau pateiktą informaciją.

2.2.2. *Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)*

Netaikoma, žr. pirmiau pateiktą informaciją.

2.2.3. *Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)*

Netaikoma, žr. pirmiau pateiktą informaciją.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

Netaikoma, žr. pirmiau pateiktą informaciją.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA ⁸⁸	ELPA šalių ⁸⁹	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių ⁹⁰	trečiųjų šalių	kitų asignuotųjų pajamų
7	20 02 02 01 – būstinė ir atstovybės	NDA	NE	NE	NE	NE
7	20 02 01 01 Sutartininkai	NDA	NE	NE	NE	NE

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės

Netaikoma

⁸⁸ DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

⁸⁹ ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.

⁹⁰ Valstybių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidačių.

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami
- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	7	„Administracinės išlaidos“
--	---	----------------------------

Šią dalį pildyti naudojant administracinio pobūdžio biudžeto duomenų lentelę, kuri pirmiausia bus pateikta finansinės teisės akto pasiūlymo pažymos priede (Komisijos sprendimo dėl Europos Sąjungos bendrojo biudžeto Komisijos skirsnio įgyvendinimo vidaus taisyklių 5 priedas) ir įkelta į DECIDE tarnybų tarpusavio konsultacijoms.

Aplinkos GD		2023	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO
☐ Žmogiškieji ištekliai		0,171	0,358	0,358	0,358	0,358	1,603
☐ Kitos administracinės išlaidos							
IŠ VISO Aplinkos GD	Asignavimai	0,171	0,358	0,358	0,358	0,358	1,603

Aplinkos GD išlaidos susijusios su bendro sprendimo procedūra ir įgyvendinimu, taip pat su įvairiais įgyvendinimo aktais, pasiūlytais pagal siūlomus pakeitimus.

Esami darbuotojai (0,75 etato ekvivalento, AD) bus pilnutinai įdarbinti deryboms dėl iš dalies pakeistos direktyvos ir bendram jos įgyvendinimui, taip pat įvairiems parengiamiesiems darbams ir įgyvendinimo aktų rengimui laikantis pakeitime pasiūlytų terminų. Pastarajam poreikiui reikės 0,33 etato ekvivalento (AD).

Reikalingi 3 papildomi darbuotojai pagal sutartis (3 sutartininkai) techniniam darbui atlikti, įskaitant:

- įgyvendinimo aktai, kuriais nustatoma suderinta registravimo registre forma;
- galimi deleguotieji aktai, kuriais iš dalies keičiami IVc priede išvardyti Kombinuotosios nomenklatūros kodai, siekiant juos suderinti su Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 1 priede išvardytais kodais ir užtikrinti teisinį tikrumą dėl produktų, kuriems taikoma didesnė gamintojo atsakomybė;

- galimas įgyvendinimo aktas, kuriuo nustatomi kriterijai, pagal kuriuos gamintojai moka finansinius įnašus gamintojo atsakomybę perimančioms organizacijoms;
- įgyvendinimo aktas, kuriuo nustatoma atskiro surinkimo lygio apskaičiavimo ir tikrinimo metodika;
- pagal šio straipsnio 37 dalį priimti įgyvendinimo aktai, kuriais nustatoma 1 dalyje nurodytų duomenų teikimo forma, siekiant juos pritaikyti prie to straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų.

Sveikatos ir maisto saugos GD		2023	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO
○ Žmogiškieji ištekliai		0,086	0,086	0,086	0,086	0,086	0,427
○ Kitos administracinės išlaidos							
IŠ VISO SANTE GD	Asignavimai	0,086	0,086	0,086	0,086	0,086	0,430

Sveikatos ir maisto saugos GD išlaidos susijusios su bendro sprendimo procedūra ir veiklos rezultatų stebėseną visose valstybėse narėse. Jos atspindi esamus darbuotojus (AD).

IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	2023	2024	2025	2026	2027	2.033
		0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2023	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO
IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 1–7 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	Įsipareigojimai	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033
	Mokėjimai	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir atliktus darbus ↓			N metai		N+1 metai		N+2 metai		N+3 metai		Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)						IŠ VISO		
	ATLIKTI DARBAI																		
	Rūšis ⁹¹	Vidutinės sąnaudos	Sk.	Sąnaudos	Sk.	Sąnaudos	Sk.	Sąnaudos	Sk.	Sąnaudos	Sk.	Sąnaudos	Sk.	Sąnaudos	Sk.	Sąnaudos	Sk.	Sąnaudos	Bendras skaičius
1 KONKRETUS TIKSLAS ⁹² ...																			
– Atliktas darbas																			
– Atliktas darbas																			
– Atliktas darbas																			
1 konkretaus tikslo tarpinė suma																			
2 KONKRETUS TIKSLAS ...																			
– Atliktas darbas																			
2 konkretaus tikslo tarpinė suma																			
IŠ VISO																			

⁹¹ Atlikti darbai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

⁹² Kaip apibūdinta 1.4.2 skirsnyje „Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ...“.

3.2.3. Numatomo poveikio žmogiškiesiems ištekliams ir administraciniams asignavimams santrauka

Numatomi Komisijos administracinių asignavimų poreikiai

- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama
- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2023	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO
--	------	------	------	------	------	---------

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA						
Žmogiškieji ištekliai	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033
Kitos administracinės išlaidos						
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033

Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ ⁹³						
	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma
Žmogiškieji ištekliai						
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos						
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma

IŠ VISO	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033
----------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir pritekus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

3.2.3.3. Numatomi Komisijos žmogiškųjų išteklių poreikiai

- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.

⁹³ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

– Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

	2023	2024	2025	2026	2027
20 01 02 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)	1,5	1	1	1	1
20 01 02 03 (Delegacijos)					
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)					
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)					
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)					
20 02 01 (AC, END, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto)		3	3	3	3
20 02 03 (AC, AL, END, INT ir JPD delegacijose)					
XX 01 xx yy zz ⁹⁴	– būstinėje				
	– delegacijose				
01 01 01 02 (AC, END, INT – netiesioginiai moksliniai tyrimai)					
01 01 01 12 (AC, END, INT – tiesioginiai moksliniai tyrimai)					
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)					
IŠ VISO	1,5	4	4	4	4

XX yra atitinkama politikos sritis arba biudžeto antraštinė dalis.

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	ENV GD: Esamas 0,75 etato ekvivalento (AD) bendro sprendimo procedūrai ir esamas 0,33 etato ekvivalento (AD) įgyvendinimui SANTE GD: Esamas 0,5 etato ekvivalento (AD) bendro sprendimo procedūrai ir valstybių narių stebėsenai.
Išorės darbuotojai	ENV GD: Reikalingi 3 papildomi darbuotojai pagal sutartis (3 sutartininkai) techniniam darbui atlikti, įskaitant: – įgyvendinimo aktai, kuriais nustatoma suderinta registravimo registre forma; – galimi deleguotieji aktai, kuriais iš dalies keičiami IVc priede išvardyti Kombinuotosios nomenklatūros kodai, siekiant juos suderinti su Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 1 priede išvardytais kodais ir užtikrinti teisinį tikrumą dėl produktų, kuriems taikoma didesnė gamintojo atsakomybė; – galimas įgyvendinimo aktas, kuriuo nustatomi kriterijai, pagal kuriuos gamintojai moka finansinius įnašus gamintojo atsakomybę perimančioms organizacijoms; – įgyvendinimo aktas, kuriuo nustatoma atskiro surinkimo lygio apskaičiavimo ir tikrinimo metodika; – pagal šio straipsnio 37 dalį priimti įgyvendinimo aktai, kuriais nustatoma 1 dalyje nurodytų duomenų teikimo forma, siekiant juos pritaikyti prie to straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų.

⁹⁴ Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

3.2.4. *Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa*

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- Galima visiškai finansuoti persikirstant asignavimą atitinkamoje daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijoje.
- Reikia panaudoti nepaskirstytą maržą pagal atitinkamą DFP išlaidų kategoriją ir (arba) specialias priemones, kaip apibrėžta DFP reglamente.

Paaiškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes bei sumas ir pasiūlytas naudoti priemones.

- Reikia persvarstyti DFP.

Paaiškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes ir sumas.

3.2.5. *Trečiųjų šalių įnašai*

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo
- numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	N metai ⁹⁵	N+1 metai	N+2 metai	N+3 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								
Iš VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

⁹⁵ N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pavyzdžiui, 2021). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus.

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

– Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.

– Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:

nuosaviems ištekliams

kitoms pajamoms

nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ⁹⁶						
		N metai	N+1 metai	N+2 metai	N+3 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)		
... straipsnis								

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

--

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

--

⁹⁶ Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.